ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక

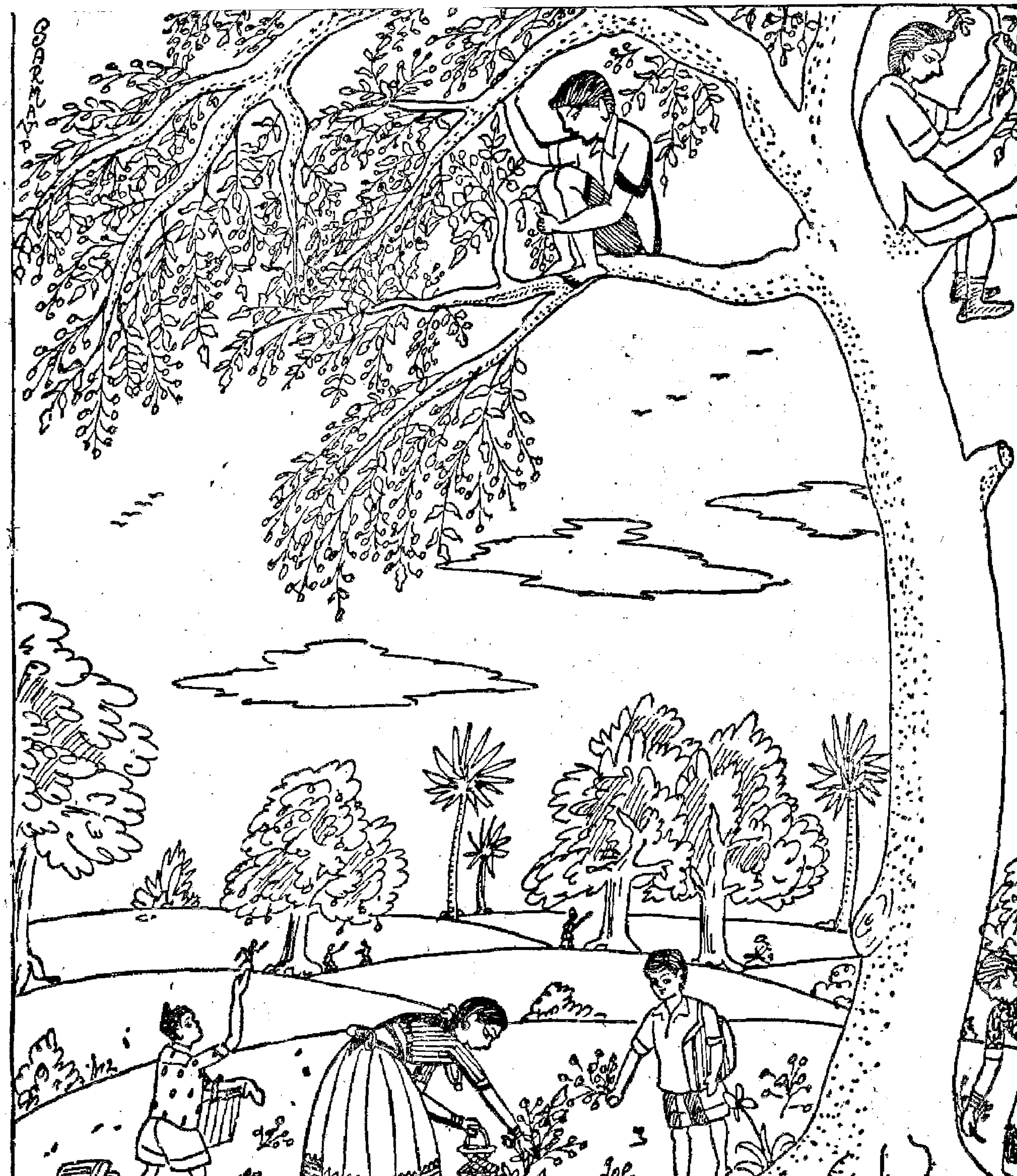
ANDHRA PATRIKA
ILLUSTRATED WEEKLY

25 నయాపైసలు
15-4-59

మధ్యాహ్న భోజనం

చిత్రం: ఎ. వి. ఎస్. ఆర్. జోస్యులు—బెంగళూరు,

వేపపూత కోసం వేకువనే

చిత్రకారుడు : వి. పూర్ణానందశర్మ

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక

సంవత్సర చందా రు. 13—0—0 విడిప్రతిక 25 న.పై	**Founder: K. NAGESWARA RAO** వికారి చైత్ర శుద్ధ సప్తమి బుధవారం	సంపుటము 53 సంచిక 29 **15-4-59**

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం:
ప్రసాద్ ఆర్ట్ పిక్చర్స్‌వారి 'ఇల్లరికం' చిత్రంలో
జమున

శ్రీ బూర్గుల రామకృష్ణరావు

[షష్టిపూర్తి ఉత్సవం: ఏప్రిల్ 8]

శ్రీమతి ఇల్లిందల సరస్వతీదేవి [ఎమ్. ఎల్. సి.]

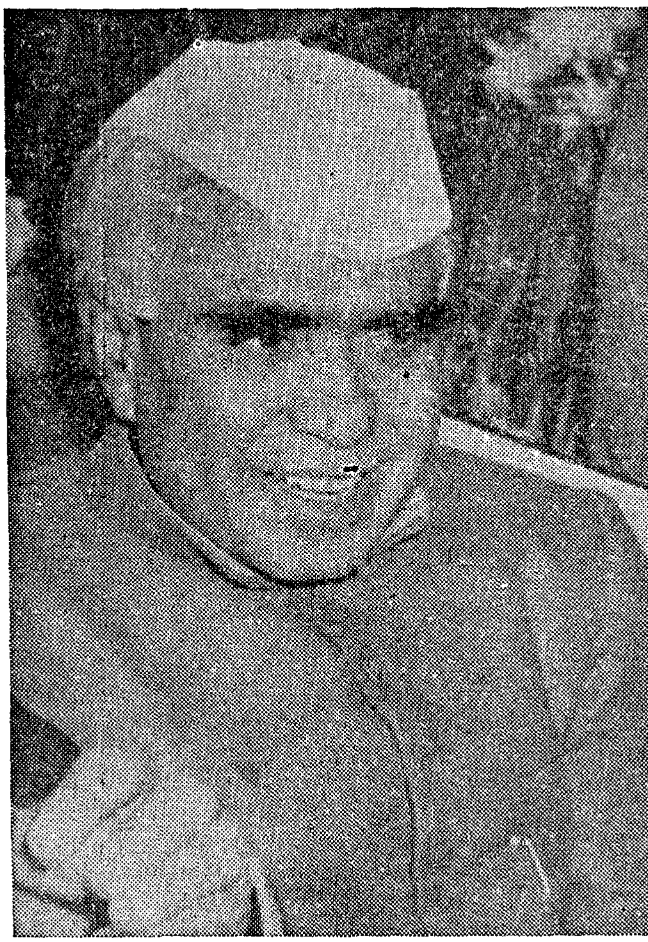
ప్రబోధాన్ని అందుకొని ప్రజ్ఞ చూపగల వారు కొందరు, ప్రబోధింపబడినా వెనుకబడి ఉండేవారు కొందరు, శిక్షణకు మనసిచ్చేవారు కొందరు, ఇవ్వనివారు కొందరు— వీరందరినీ మనము సమాజములో నిత్యమూ చూస్తూనే ఉంటాము.

పై మొదటి కొందరిలో వ్యక్తి సహజమైనశక్తి హృదయాంతర్గతమై ఉంటుంది. అనుకూల స్పర్శ తగిలినప్పుడు తల ఎత్తుతుంది. ఇటువంటి కొందరిలో ప్రస్తుత కేరళ గవర్నరు శ్రీ రామకృష్ణరావుగారొకరు.

ఇంటి పేరు పుల్లమరాజు వారు. కాని, మహారాష్ట్ర ప్రాంతములో విద్యనభ్యసించే రోజులలో అక్కడి సంప్రదాయానికనుగుణంగా వారి గ్రామనామము 'బూరుగుల' పేరు పెట్టుకున్నారు.

ఆనాటి వృత్తులలోకెల్లా స్వతంత్రచ్ఛాయగలది న్యాయవాదివృత్తి. హైదరాబాదు, పూనా, బొంబాయినగరాలలో విద్యనభ్యసించి, ఎల్ ఎల్. బి. పట్టా పుచ్చుకొని బారిస్టరు అస్గర్ వద్ద జూనియరుగా చేరి, 1925 ప్రాంతములో ప్రాక్టీసు ప్రారంభించారు శ్రీ రామకృష్ణరావుగారు.

ఆ కాలములో బ్రిటిషు ఇండియాలో కాంగ్రెసు ఉద్యమము బహుచురుకుగా సాగుతూ ఉండేది. భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యము వస్తుందని అప్పటికే అందరూ దృఢంగా నమ్మారు.

అయితే దాదాపు 600 దాకా ఉన్న స్వదేశ సంస్థానాలన్నీ భారతదేశములో యథారూపంలోనే ఉంటాయనీ, ఆయా సంస్థానాధిపుల ఛత్రచ్ఛాయలో బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము లభిస్తే అంతే చాలుననీ ప్రజలు భావించారు. అప్పుడు అఖిల భారత కాంగ్రెసుకు నామకః ఒక శాఖ హైదరాబాదులోనూ ఉండేది. ఖద్దరు ప్రచారము, అస్పృశ్యతా నివారణ, సంఘ సామరస్యము మొదలైనవి దాని కార్యకలాపాలు. వామననాయక్, కేశవరావు, మాడపాటి హనుమంతరావు లతీఫ్ సయ్యదు మొదలయిన పెద్దలు సభ్యులుగా ఉండేవారు. బారిస్టరులయిన అస్గరు, రామచంద్రనాయక్ మొదలయిన యువకులు, కేశవరావు, వామననాయక్ వంటి పరిణత వయస్కులు జాతీయోద్యమ ప్రబోధకమయిన ఉపన్యాసాలిస్తూ ఉండేవారు. అప్పుడు ఇక్కడ సత్యాగ్రహాల ప్రసక్తి లేదు. కాని 1901 ప్రాంతములో కొందరు యువకులు ఉప్పు సత్యాగ్రహములో పాల్గొనటానికి హైదరాబాదునుంచి బొంబాయి, మద్రాసు ప్రాంతాలకు వెళ్ళి కారాగారవాసము అనుభవించారు.

రామకృష్ణరావుగారు న్యాయవాద వృత్తి నవలంబించినప్పటికీ కోర్టే తన యిహమునీ, పరమునీ భావించలేదు. కోర్టు వ్యవహారాలలో పని ఆరంభించిన మరుక్షణమందే బంగారు పళ్ళెములో స్వర్ణము ప్రత్యక్షము కావలెనని కోరని వ్యక్తి, మెత్తపడవలసిన సమయాలలో 'ససేమిరా' అని కూర్చోనివ్యక్తీ, సామాన్యులు కారు. శ్రీ బూర్గుల ఆకోవకు చెందినవారు. న్యాయవాదవృత్తిలో వుంటూనే తనశక్త్యనుసారము స్థానిక సాంస్కృతిక, రాజకీయోద్యమాలలో పాల్గొనేవారు.

1924 లో కాంగ్రెసు రాజకీయాలు లేకపోయినా అప్పుడు ప్రారంభించిన నిజాంరాష్ట్ర ఆంధ్రోద్యమము, గ్రంథాలయోద్యమము, స్వదేశసంస్థానాల ప్రజల సమాఖ్య (Indian State's people's conference) లలో శ్రీ బూర్గుల చురుకుగా అతి సామర్థ్యముతో పని చేసేవారు. వీరు మొదటినుండీ ఖద్దరు వస్త్రధారి; కాంగ్రెసు సిద్ధాంతాల పైన నమ్మకమున్నవారు.

హైదరాబాదు నగరములో శ్రీ కృష్ణదేవరాయాంధ్రభాషా నిలయము ఆంధ్రసంస్కృతికి కేంద్రము. ఇక్కడి ఆంధ్రులలో ప్రసిద్ధికెక్కినవారు ఆంధ్ర జాతియందు, ఆంధ్రభాషయందు అభిమానము కలవారు; చాలావరకు ఆ భాషానిలయముతో సన్నిహిత సంబంధము కలిగిఉన్నవారే. శ్రీ బూర్గుల కార్యదర్శిగా ఉన్నప్పుడే 1926 లో ఆ గ్రంథాలయానికి పెద్దఎత్తున రజతోత్సవము జరిగింది. తిరిగి వీరి అధ్యక్ష్యము క్రిందనే 1951 లో స్వర్ణోత్సవము వైభవోపేతముగా జరిగింది. రజతోత్సవ, స్వర్ణోత్సవ సంచికలు వీరి అధ్యక్ష్యము క్రిందనే వెలువడ్డాయి.

1930 నుండి 1947 వరకు ఇక్కడి భాషాభిమానులు, భాషా వ్యవసాయకులు అనేక సంస్థలు స్థాపించి తమ తమ నివాసాలకు పరస్పరమూ ఆహ్వానించుకొని విద్య

శ్రీ బూర్గుల

గోష్ఠులు, కవి సమ్మేళనాలు సాంస్కృతిక సమావేశాలు జరుపుకొంటూ ఉండేవారు. వీటిలో శ్రీ బూర్గుల అత్యుత్సాహముతో పాల్గొనేవారు. ఆంధ్ర విజ్ఞాన పరిషత్తు ఆ సంస్థలలో ఒకటి. కీ. శే. సురవరము ప్రతాపరెడ్డిగారు రచించిన అనేక గ్రంథాలు ఈ పరిషత్తులో చదివిన వ్యాసాల ననుసరించి వ్రాసినవే. విజ్ఞానపరిషత్తు సమావేశములో శ్రీ బూర్గుల పర్షియన్‌భాషాచరిత్ర వ్రాస్తాననికూడా వాగ్దానము చేశారు.

నిజామురాష్ట్ర ఆంధ్రమహాసభ ప్రథమ సమావేశానికి సురవరము ప్రతాపరెడ్డిగారు అధ్యక్షులుకాగా, దేవరకొండలో జరిగిన ద్వితీయ మహాసభకు శ్రీ రామకృష్ణరావుగారు అధ్యక్షులు. తరువాత-క్రమముగా జరిగిన వార్షిక సమావేశాలలో పాల్గొంటూ కార్యనిర్వాహక వర్గంలో నిరంతరాయంగా పనిచేశారు. ఆ సమావేశాలకు అధ్యక్షత వహించిన వారిలో సర్వశ్రీ మాడపాటి హనుమంతరావు, కొండా వెంకటరంగారెడ్డి, మందుముల నరసింగరావు, రావి నారాయణరెడ్డిగార్లు రాజకీయంగా ప్రాముఖ్యము వహించారు. ఈ ఆంధ్రమహాసభ పరోక్షంగా రాజకీయ సభయే. ఇదే తరువాత కాంగ్రెసు సంస్థగా రూపొందింది.

1930-40 లకు మధ్య నిజాము రాష్ట్రములో ముల్కీ ఉద్యమము తీవ్రరూపములో చెలరేగింది. రాష్ట్రములో 12% మహమ్మదీయులు. మిగతా 88% హిందువులు, ప్రభుత్వోద్యోగాలలో ఎక్కువగా మహమ్మదీయులే నియమింపబడేవారు. కొంతభాగము కాయస్థుల చేతిలోనూ, మహారాష్ట్రుల చేతిలోనూ ఉండేది. పంజాబునుంచి, యు. పి. నుంచి వచ్చిన మహమ్మదీయులు సులభంగా పెద్ద ఉద్యోగాలను సంపాదించకలిగేవారు. మొదట చేరినవారు తమ బంధుమిత్రులను ఆహ్వానించి స్థానాలు కల్పించేవారు. రాను రాను స్థానిక మహమ్మదీయులలో కొంత అలజడి ప్రారంభమయింది. 'స్థానిక మహమ్మదీయుల ప్రాధాన్యము తగ్గకుండా, అవసరమయితే స్థానిక హిందువులనుకూడా ప్రోత్సహించాలి. కాని బయటివారిని రానీయరాదు; ఉత్తర హిందూస్థానీయుల దాడిని ఏవిధంగానైనా అరికట్టాలి,' అంటూ రాజకీయాలలో మతభేదాలున్నా ఈ ప్రణాళికపైన హిందూ ముస్లిములు కలిసి కొంతవరకైనా పనిచేయటానికి వీలుకలిగింది. 'అంజుమనే జమీయతు నిజాము' అనే ఈ సంస్థకు మాజీమంత్రి నిజామత్ జంగు అధ్యక్షుడు. శ్రీ రామకృష్ణరావు గారు కార్యదర్శి. కొంతకాలము తరువాత సుప్ర

సిద్ధులయిన అలీయావర్జంగు, బాకర లీమీర్జా మొదలయినవారు ఈ సంస్థకు దోహదమిచ్చారు. ఉర్దూ, పర్షియను భాషలలో ప్రజ్ఞ ఉండటమేకాక, అవకాశము ఉన్నంతవరకు తనసిద్ధాంతాలను వదలుకోకుండా మహమ్మదీయులతోను మహారాష్ట్రులతోను కలిసిపనిచేయగల రనటానికి ఇది ఒక ప్రబల నిదర్శనము.

1938 లో స్టేటు కాంగ్రెసు స్థాపితమయి, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వముకొరకు పోరాటము సాగించింది. సంస్థ పుట్టగానే నిషేధింపబడ్డది. కనుక ఎవరెవరు సభ్యులుగా ఉండిరో బాహాటంగా చెప్పటము కష్టము. అప్పటి పరిస్థితులలో ఆస్తిపాస్తులు కలవారూ, ప్రసిద్ధులూ అయిన నాయకులు బయటపడలేరు. రెండవతరగతివారు కొన్ని ముఠాలుగా సత్యాగ్రహముచేసి జైలుకు వెళ్ళారు. అంతవరకూ ఇక్కడ ఎవరికీ పరిచితుడుగాని స్వామీ రామానందతీర్థ రెండవజట్టుకు నాయకుడుగా జైలుశిక్ష పొందాడు; ఆ త్యాగమువల్లనే ఆయన స్థానిక రాజకీయాలలో తరువాత సుప్రసిద్ధుడైనాడు. శ్రీ రామకృష్ణరావుగారి పేరు అప్పుడు బయటపడకపోయినా ఆ కాంగ్రెసు కార్యకలాపాలతో సన్నిహిత సంబంధము వారికి ఉండేది.

శ్రీ రామకృష్ణరావుగారు సమర్థుడయిన న్యాయవాదిగా పనిచేస్తూ శక్త్యనుసారము ప్రజాసేవ చేస్తూఉంటే, సాధారణ పరిస్థితులలో న్యాయమూర్తి పదవిలో ఉండేవారేమో కాని, వారు రాజకీయాలలో ప్రముఖుడుగా. నాయకుడుగా, మంత్రిగా- ముఖ్యమంత్రిగా - గవర్నరుగా సోపాన పరంపరను అధిష్ఠించటానికి గొప్ప అవకాశాలు 1947 నుండీ కలిగాయి.

ఆగస్టు 1947 లో భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యము వచ్చినా హైదరాబాదులో రజాకారు ప్రభుత్వము వెలసింది. ఇండియాతో సాహచర్యానికి రజాకార్లు అంగీకరించలేరు. ఆకాలములో హైదరాబాదులోని బేగముబజారులో జరిగిన ఒక రాజకీయ సభలో ఉపన్యసించిన దానికి ఫలితంగా శ్రీ రామకృష్ణరావుగారికి కారాగారవాసశిక్ష పడ్డది. జయిలునుండి విడుదల కాగానే వారు మద్రాసు ప్రాంతానికి వెళ్ళి స్టేటు కాంగ్రెసు ప్రచారానికి నిర్విరామంగా కృషి చేశారు.

పోలీసు చర్యానంతరము హైదరాబాదు పట్టణములో జరిగిన రాష్ట్రకాంగ్రెసు సమావేశములో అధ్యక్షస్థానానికి స్వామీ రామానంద తీర్థతో పోటీచేశారు. గెలిచింది స్వామీజీ. కాని ఆంధ్రులలో రాష్ట్ర కాంగ్రెసున కధ్యక్షుడు కాదగినవాడు, నాయకత్వము వహింపకలవాడు ఉన్నాడని ఆంధ్రులు ఉప్పొంగిపోయారు. ఢిల్లీలో సర్దారు పటేలు మొదలయినవారికి కూడా ఈ విషయము విదితమయింది.

ఆ తరువాత స్వామీజీ అనుయాయులలో కొందరు కమ్యూనిస్టు పార్టీలో చేరారు; మిగిలినవారిలో కొందరు బాధ్యతా రహితంగా ప్రవర్తించటము మొదలుపెట్టారు. ఈధోరణి కనిపెట్టి శ్రీ రామకృష్ణరావుగారు రాష్ట్రకాంగ్రెసుకు ప్రతిగా ఒకసంస్థను స్థాపించి జనార్దనరావు దేశాయి అధ్యక్షుడుగా, తాను కార్యదర్శిగా కాంగ్రెసు ప్రచారం సాగించారు. ఈ సందర్భంలో యుక్తియుక్తంగా "మాది కాంగ్రెసునుండి విడిపోయిన ముఠాకాదు - మాదే అసలయిన కాంగ్రెసుసంస్థ. స్వామీజీ అనుయాయులు నిజమయిన కాంగ్రెసువారని మేము అంగీకరించము," అని ప్రకటించారు. ఈగోసాయి-దేశాయి అంతఃకలహాలలో సర్దారు వల్లభభాయిపటేలు జోక్యముకలిగించుకొని, అన్ని విషయాలనూ సాకల్యముగా పరీక్షించి, స్వామీజీని అధ్యక్ష పదవినుండి వైదొలగమన్నారు. దీనితో శ్రీ రామకృష్ణరావుగారికి ప్రాముఖ్య మేర్పడ్డది.

శ్రీరామకృష్ణరావుగారు ఉర్దూ, పర్షియన్, మహారాష్ట్ర భాషలు బాగా తెలిసినవారు. సమగ్రుడైన న్యాయవాది. సంస్కృతాంధ్ర భాషలలో కవిత్వము చెప్పగలవారు. ముస్లిములతోను మహారాష్ట్రులతోను కలిసికట్టుగా పనిచేయటానికి అలవాటుపడి, వారందరి మన్ననల నందుకొన్నవారు. రాష్ట్రాంధ్రులలో ప్రముఖులు, సౌమ్యులు, నెహ్రూ పటేలు మన్నన లందుకొన్నవారు. ఈ కారణాలచేత 1950జూను నెలలో వెల్లోడిప్రభుత్వమేర్పడినప్పుడు ఎన్నుకొనబడిన నలుగురు ప్రజాప్రతినిధి మంత్రులలోను వీరికే ప్రాముఖ్య మబ్బినది. భూమ్యాదాయ విద్యాశాఖలకు మంత్రి అయినారు. ఇతర మంత్రులను వీరి సలహాపైననే ఎన్నుకొని ఉంటారు. ప్రత్యేకంగా నామకరణము చేయకపోయినా ముఖ్యమంత్రి అయిన వెల్లోడికి వీరు ఉపముఖ్యమంత్రిగా పని చేశారు.

1952 మార్చిలో రాష్ట్రముఖ్య మంత్రిగా ఎన్నికయినారు. ఎందరు నిరోధించినా ఎన్ని ఒడుగుడుకులు వచ్చినా, నిగ్రహించుకో గలిగారు శ్రీ రామకృష రావుగారు.

రజాకార్ల కాలములో అల్లకల్లోలాల పాలయిన రాష్ట్రాన్ని మంచి పరిస్థితిలోకి తీసుకురావటము, సౌమ్యపద్ధతులలో కమ్యూనిస్టుల బలాన్ని తగ్గించటము, రాష్ట్రములో విద్యాభివృద్ధికి ప్రయత్నించటము, భూసంబంధ చట్టాలను రూపొందించటము హైదరాబాదురాష్ట్రములో వారి చేతిమీదుగా జరిగాయి.

అచ్చంగా నిజామురాష్ట్రపు బిడ్డడూ, మహమ్మదీయులతో సన్నిహితంగా కలిసిమెలిసి పనిచేసిన వ్యక్తి, ముల్కీ సానుభూతిని కలిగినటువంటి శ్రీరామకృష్ణరావుగారు రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్థీకరణ సంఘం నివేదికపట్ల వహించిన దృక్పథము ప్రశంసాపాత్రమైనది. ఇదే వారి కెక్కువ గౌరవమాపాదించి పెట్టినది. స్థానికపరిస్థితులు, అభిమానాలు, పట్టుదలలు వారికి తెలియనివి కావు. వారి మంత్రివర్గములోని ఇద్దరు ఆంధ్రసభ్యులు తీవ్ర తెలంగాణావాదులు. నివేదిక వచ్చిన కొంతకాలమువరకు వారు ఏ ప్రకటన చేయలేదు. సమగ్రంగా పరిస్థితులను గమనించారు; దేశాభ్యున్నతిని వీక్షించారు. హఠాత్తుగా ఒకనాడు మహబూబు నగర నుండి సమగ్ర ఆంధ్రప్రదేశావతరణకు అనుకూలంగా నిర్మొగమాటంగా ప్రకటనచేశారు. తదాది ఆంధ్రప్రదేశావతరణకై నిర్విరామంగా కృషిచేశారు. తాను తిరిగి 1957 ఎన్నికలలో పోటీ చేయనని, తనకు ముఖ్య మంత్రిత్వముగాని, మంత్రి పదవిగాని అక్కరలేదనీ, దేశాభ్యున్నతి

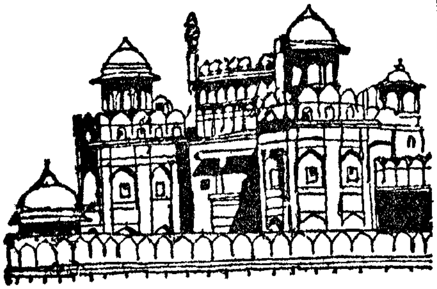
(64-వ పేజీ చూడండి)

కోయపడుచు

సర్వెంట్స్ ఆఫ్ ఇండియాసొసైటీ ఆధ్వర్యాన కటక్‌లో మార్చి నెలాఖరులో శ్రీ సి. ఎస్. ఎన్. పట్నాయక్ తమ చిత్రాలు ప్రదర్శించారు. నారీ సంఘ సదస్‌లో జరిగిన ఈ చిత్రకళాప్రదర్శనానికి ఒరిస్సా న్యాయశాఖ, హోంశాఖ విద్యాశాఖమంత్రి శ్రీ ఎల్, పాణిగ్రాహి ప్రారంభోత్సవం చేశారు. చిత్రకారుడు శ్రీ పట్నాయక్ ప. గో. జిల్లా, పెంటపాడులో బేసిక్ ట్రెయినింగ్ కాలేజిలో చిత్రకళాధ్యాపకులు.

న్యూఢిల్లీ లేఖ

శ్రీకృష్ణ

మారిన పరిస్థితిలో దలైలామా

టిబెట్‌కు స్వాతంత్ర్యం రానూ వచ్చింది; పోనూ పోయింది. టిబెట్ మంత్రివర్గం స్వాతంత్ర్యం ప్రకటించింది. చైనావారిని దేశం వదలిపొమ్మన్నది. దీనికి సమాధానంగా చైనా ప్రభుత్వం టిబెట్ మంత్రివర్గాన్ని రద్దుచేసింది.

కొత్తప్రభుత్వానికి అధిపతిగా పాంచెన్ లామాను నియమించింది. కాని న్యూఢిల్లీలోని టిబెటను దలైలామాయే టిబెట్ అధిపతి అని ప్రకటించారు. టిబెట్‌పై ఆధిపత్యం దలైలామాకు దేవుడిచ్చిన హక్కు అన్నారు ఈ "దైవ హక్కు" సిద్ధాంతం ఎప్పుడో ముక్కలైపోయింది. టర్కీలో, జపానులో, కొంతవరకూ భారతదేశంలో— ఈ సిద్ధాంతం ఎప్పుడో అంతమైపోయింది. ఎవరు బాధపడినా, ఎవరు సంతోషించినా టిబెట్‌లోకి విప్లవం రానే వచ్చింది. పాతపరిస్థితులుపోయి కొత్తపరిస్థితులు ఏర్పడుతూనే ఉన్నాయి. ఇటలీలో ఈ శతాబ్దారంభంలో జరిగినట్లుగా—టిబెట్‌లో మతాన్ని ప్రభుత్వాన్ని వేరువేరు చేస్తున్నారు. చిత్రమేమిటంటే, భారతదేశంలో భూస్వామికవిధానం పనికిరాదని తీవ్రంగా ప్రతిఘటించే భారతీయులే టిబెట్‌లో భూస్వామికవిధానాన్ని కాపాడాలని అదేపనిగా రాపాడుతున్నారు. చైనాలో ప్రజాస్వామ్యం లేకపోతే లేకపోయుండవచ్చుగాని, టిబెట్‌లో అప్పుడూ, ఇప్పుడూ, ఎప్పుడూ లేదు ప్రజాస్వామ్యం.

టిబెట్‌లో చరిత్ర పునరావృత్తం అవుతోందని ఒక వార్తాసంస్థ హఠాత్తుగా కిటుకు కనిపెట్టేసింది. 50 ఏళ్ళ క్రితం—అంటే 1910 ఫిబ్రవరిలో అప్పటి దలైలామా టిబెట్‌నుంచి పారిపోయి భారతదేశంవచ్చి తలదాచుకోవటం, చైనా ప్రభుత్వం దలైలామా స్థానంలో పంచెన్‌లామాను ప్రభుత్వాధిపతిగా నియమించటం జరిగింది. ఇది నిజమే. కాని ఈ 50 ఏళ్ళలో చైనాలో, ముఖ్యంగా టిబెట్‌లో ఎన్ని బ్రహ్మాండమైన పరిణామాలు సంభవించాయి?

మార్చి 17 వ తేదీన ఎవరికీ తెలియకుండా కొద్దిమంది అనుచరులతో లాసా వదలిపెట్టి మార్చి 31 వ తేదీకి భారతదేశంలో తలదాచుకోవచ్చిన టిబెట్ అధిపతి, బోధిసత్వుని అవతారమూర్తి అయిన దలైలామా

దలైలామా స్థానంలో టిబెట్ ప్రభుత్వాధిపతిగా చైనా ప్రభుత్వంచే నియమింపబడిన పంచెన్ లామా.

మొదటిది: 1951 మేలో చైనా ప్రభుత్వము 2250 కిలోమీటర్ల పొడుగున సీకాంగ్-టిబెట్ రోడ్డునిర్మించింది. ఇప్పుడు దీనిమీద బాహాటంగా రాకపోకలు జరుగుతున్నాయి. 1957 లో దక్షిణ సింకియాంగ్‌లోని కర్ఘాలిక్ నుంచి పశ్చిమ టిబెట్‌లోని గార్టక్ వరకు వేసిన సింకియాంగ్-టిబెట్ రోడ్డు పూర్తయింది. షిగట్సేను తూర్పున లాసా నగరంతో కలుపుతూ ఒకరోడ్డు, దక్షిణాన గ్యాంట్సేతోను, యాటుంగ్‌తోను కలుపుతూ ఒకరోడ్డు నిర్మించారు. వీటన్నిటిమీద మోటార్లు పోవచ్చును. ఇవిగాక, లాసా పెకింగ్‌ల మధ్య విమాన ప్రయాణాలు సులభమైనాయి. ఈనాడు పెకింగ్ నుంచి లాసాకు సైనికులను, సైనిక సామగ్రిని చేరవేయటం పెద్దకష్టమేమీ కాదని ఇటీవలి సంఘటనలలో ఋజువైంది.

రెండోది: టిబెట్టులో పరిశ్రమలునిర్మించటానికి అద్భుతమైన అవకాశాలున్నాయని చైనావారు గడిచిన ఎనిమిదేళ్ళలోనూ కనిపెట్టారు. టిబెట్‌లో జలసౌకర్యం సమృద్ధంగా ఉంది. ఇక ఖనిజసంపద ఎంత ఉందో ఊహించటానికి కూడా అంతుచిక్కదు. ఉత్తర పీఠభూమిలో ఉప్పు, బొరాక్స్ బోలెడు దొరుకుతున్నాయని ఈమధ్యే కనిపెట్టారు.

గడిచిన ఎనిమిదేళ్ళలోనూ ఒక్క లాసా నగరంలోనే నాలుగు కొత్త ఫ్యాక్టరీలు వెలిశాయి. వీటిలో వస్త్రాలు, పాదరక్షలు, ఉన్నిబట్టలు, తోళ్లు, ఇనుము, కొయ్యసామాను తయారవుతున్నాయి.

మూడోది.— 50 ఏళ్ల క్రితం చైనా "ఆసియాఖండపు జబ్బుమనిషి"గా ఉండేది. యూరోపియన్ దేశాలూ, జపానూ 'చైనా షాపులోకి జొరబడిన ఎద్దులాగ' చైనాలోకి జొరబడ్డాయి. ఎవరికి చేజిక్కినంత వారు ఆక్రమించుకున్నారు. అలా ఆక్రమించిన

భూభాగాలు వారి ఏషియన్ సామ్రాజ్యాల్లో భాగాలైనాయి. అది ఆనాటి సంగతి. ఈ నాటి సంగతో? ముట్టుకోవటానికే హడలు పుట్టించే మహాబలసంపన్నమైన దేశంపైనా.

పరిస్థితి ఇలా ఉండగా, దలైలామా మళ్ళీ సింహాసనం ఎక్కుతారని, అధికారం చేతి కిచ్చి మన్నిస్తారని అనుకోవటం కష్టం.

*　　　*　　　*

యజమానులపై ఒత్తిడి తీసుకు రావటానికి "నిరశన దీక్షల్ని" ప్రయోగించటం రాను రాను ఎక్కువౌతోంది. ఇళ్ళలో పనిచేసే నౌకర్లలో కొందరు ఒక యూనియన్‌గా సంఘటితులై తమ కోర్కెలను వెల్లడించారు. ఈ కోర్కెలను ప్రభుత్వంచేత ఒప్పింప జేయడానికిగాను గృహసేవకుల సంఘం నాయకుడు నిరశన దీక్ష ప్రారంభించాడు; ఎక్కడా? పార్లమెంటు భవనం ముందు!

కార్మికశాఖ ఉపమంత్రి శ్రీ అబీదలీ ఈ సమస్యపట్ల సరైన దృక్పథమే ప్రదర్శించారు. సంఘం వెల్లడించిన కోర్కెలను అంగీకరించి, అమలుచేస్తే, గృహసేవకులు అనేకులు నిరుద్యోగులైపోతారనీ, చాలా కష్టాలకు లోనుగావలసివస్తుందనీ ఆయన చెప్పారు. అందుచేత రిట్రెంచ్ గాని డిస్మిస్ గాని చేయబడిన గృహసేవకులకు వేరే ఉద్యోగాలు చూపించగల అవకాశాలు పెరిగేవరకూ వారి కోర్కెల విషయమై శాసనం చేయటం వివేకం కాదని ఆయన వివరించారు. దీనికి తోడు పరిపాలన దృష్ట్యా కూడా కొన్ని చిక్కులున్నాయి. ఈ చిక్కుల మూలంగానే వ్యవసాయ కూలీల కనీస వేతనాల విషయమై చేసిన శాసనాన్ని కూడా పూర్తిగా అమలు చేయటానికి వీల్లేకపోయింది. దానికే అంత కష్టంగా ఉంటే గృహసేవకుల కోర్కెలను శాసనం చెయ్యటం, అమలు చెయ్యటం ఇంకెంత కష్టమో అని మంత్రి చెప్పారు.

గృహసేవకులను వెనకేసుకుని వచ్చింది కమ్యూనిస్టులు కారు; పార్లమెంటులోని సోషలిస్టు సభ్యులు. వీరు గృహసేవకులకు, పార్లమెంటుకు రాయబారం నడిపారు.

వారి అలజడి సమ్మెతో ప్రారంభమై ఊరేగింపుతో అంతమైంది. ముభావంగా ఊరుకున్న నౌకర్లను బలవంతాన సమ్మెలో చేర్చారు.

ఉప ప్రశ్నలమీద ఉప ప్రశ్నలు బయలు దేరుతుండగా ప్రధానమంత్రి కార్మిక మంత్రి దగ్గిరికి వెళ్ళి చిరాకుగా ఏదో మాట్లాడారు. అప్పుడు శ్రీ గుల్జారీలాల్ నందా లేచి, శ్రీ అబీదాలీ చెప్పినదాన్ని కొంచెం సవరించుతున్న ధోరణిలో ఒక ప్రకటన చేశారు.

దీంతో నిరశనదీక్షుల పద్ధతికి కొత్తజీవం పోసినట్లయింది. గృహ సేవకుల కోర్కెలను ప్రభుత్వం సానుభూతితో పరిశీలిస్తుం

(14 వ పేజీ చూడండి)

పుస్తక సమీక్ష

ఆంధ్రా "డేల్ కార్నెగీ"

మాట నేర్పరితనం :— ముని మాణిక్యం నరసింహారావు. (కవితా పబ్లికేషన్స్, విజయవాడ-2. వెల రూ. 1-25.)

భావకీ, హావకీ తేడా చప్పున తెలిసి పోతుంది. కాని రసానికీ, రసాభాసకీ, హాస్య పదానికీ, హాస్యాస్పదానికీ పరిహద్దుగీత శుద్ధ పాడ్యమి నాటి చంద్రరేఖలాంటిది. ఆ సరిహద్దుకు "రాంగ్ సైడ్" లో నిలబడ్డ ఈ పుస్తకాన్ని ఒకప్పుడు కాంతంకథంలో అయస్కాంతంలాగా దేశాన్ని ఆకర్షించిన మునిమాణిక్యమే రాశారా అని అనుమానం కలిగి గ్రుంవపడుతుంది. పాఠకులను పసిపిల్లలుగా జమకట్టివారికి మాటలు నేర్పటానికి బయలుదేరింది ఈ పుస్తకం. మాట్లాడేది క్లుప్తంగా, చమత్కారంగా, ఎదుటివాడికి నొప్పికలక్కుండా, తియ్యగా మాట్లాడాలని మునిమాణిక్యం మేష్టారు ఈ పుస్తకంలో పాఠాలు చెప్పారు. ఎదుటివాడికి ఏది ఇష్టమో అదే మాట్లాడాలిగాని వాడికి కిష్టంలేనిది మాట్లాడ గూడదు. ఉదాహరణకి స్థానం నరసింహారావుగారికి నటనగురించి తప్ప మరేదీ అంత ఇష్టంకాదు గనుక ఆయనతో నటనవిషయమే మాట్లాడాలిగాని క్రికెట్‌గురించి మాట్లాడ గూడదు. అయితేసర్ విజయా, స్థానంవారూ ఎదురుపడినప్పుడు ఏర్పడే చిత్రమైన సమస్యకు సమాధానమేమిటో రచయిత చెప్ప లేదు.

చమత్కార సంభాషణలకి రచయిత చాలా ఉదాహరణ లిచ్చారు. అవి చదివి పాఠకులు నవ్వాపుకోలేక కిందపడి దొర్లే ప్రమాదం ఏ కోశానా లేదు. ఎందుకంటే ఆ ఉదాహరణలు పాఠకులకు ఎక్కడ అర్థం కాకుండా పోతాయోనని అర్థం విపులంగా చెప్పి, వాటిలోని హాస్యాన్ని కాస్తా కడిగి అవతలపారేశారు. ప్రసిద్ధికెక్కిన ఇంగ్లీషు జోకులకి తెలుగు వేషం వెయ్యటం తప్పేమీ కాదుగాని, ఏ పాపం ఎరగని సమకాలికు లైన తెలుగు కవులకు వాటిని అంటగట్టటం అమోఘమైన పద్ధతి కాదు. ఒక ప్రముఖ రచయితను పట్టుకుని "గురు పాదులు" అటూ, "గురుపాదులంటే నాకు గురువులని కాదు. వారి పాదములు చాలా పెద్దవి!" అని వెక్కిరించటం హాస్యరచయిత చెయ్యవలసిన పని కాదు. మొత్తంమీద ఈ పుస్తకం చదివినవారికి ఏది హాస్యం కాదో, ఏది చమత్కారం కాదో, తెలుగునుడికారం కాదో తెలిసినంతగా మాట నేర్పరితనంగూర్చి తెలియదనటం అతిశయోక్తి కాదు.

చెప్పకుండా పెట్టకుండా వచ్చిపడింది రామలింగంపైన- బంధువులమూక గాదు, ట్రాన్స్ఫరు ఆర్డరు !

ఐనా రామలింగానికి ఆనందమే కలిగింది. వచ్చింది ట్రాన్స్ఫరే అయినా అమావాస్యతో కలిసివచ్చిన తద్దినంలా దానిలో ప్రమోషనుగూడా అంతర్లీనమై వుండడమే అందుకు కారణం.

అందరూ వుద్యోగాలు చేయడం వేరు. రామలింగం వుద్యోగంచేయడం వేరు. అసలు ఏపనైనా మెలకువతోచేయడం రామలింగం స్వభావం. అమాటకొస్తే మెలకువా, దూరదృష్టి అలాటివన్నీ కలిసికట్టుగా వచ్చి యితఃపరం బెరుగమని రామలింగాన్ని ఆశ్రయించాయనిగూడా చెప్పుకోవచ్చు. అంతెందుకూ, ఏరు ఏడామడల దూరంలోవుందని చెప్పండి- పంచ పైకెగగట్టి రామలింగం ఆ క్షణంనుంచే అప్రమత్తుడైపోతాడు !

మానవుడు తెలివితేటలు కలిగివుండడం వేరు. అవి తనకున్నాయన్న ఎరుకను కలిగి వుండడం వేరు. రామలింగందగ్గర ఈ రెండు గుణాలూ పుష్కలంగా వున్నాయి.

రామలింగం ఉద్యోగ నిర్వహణకొక ఉపమానంకోసం ఆలోచించినట్టయితే నూటనాలుగు డిగ్రీల టైఫాయిడ్ జ్వరం తటాలున స్ఫురిస్తుంది. శరీరంపైన స్పృహ వున్నంతవరకూ రోగికి తనకు జ్వరం కాస్తున్నదన్న విషయం తప్పితే మరొకధ్యాసవుండదు. ఆ స్పృహ దప్పినతర్వాత పలవరింపులూ, కలవరింతలూ ప్రారంభమౌతాయి. రామలింగాన్ని ఆవేశించిన ఉద్యోగజ్వరంలో గూడా అలాగే రకరకాల పలవరింపులూ, కలవరింతలూ వున్నాయి. వాటిల్లో ముఖ్యమైనది ప్రమోషను కలవరింత !

ఆఖరుకు ఎలాగైతేనేం రోగికోరిన పథ్యాన్నే వైద్యుడు అనుగ్రహించినట్టు రామలింగానికి వున్నట్టుండి ప్రమోషను లభ్యమైంది !

కవరులోనుంచీ బయటపడిన కాగితాన్ని ఒకటికి రెండుసార్లు చదువుకున్నాడు రామలింగం. ఐనా తనకళ్ళను తనే నమ్మడం ఏమంత సబబని యిద్దరు ముగ్గురు సహోద్యోగులకు చూపించాడు. వాళ్ళందరూ ప్రత్యక్షాన్ని పరిశీలించి రామలింగానికి ప్రమోషను వచ్చినమాట అక్షరాలా నిజమేనని ఏకగ్రీవమైన నిర్ధారణకు వచ్చారు.

'దొరకదు, దొరకదు' అనుకున్న పెన్నిధి దొరికిన తర్వాతనే అసలు సమస్య ప్రారంభమౌతుందిగాబోలు ! ఆ పెన్నిధిని భద్రపరచడ మెలాగన్నదే ఆ సమస్య. సరిగ్గా రామలింగాన్నిగూడా అలాటి గడ్డుసమస్య ఒకటి ఎదుర్కొంటోంది. నాలుగురోజుల్లో తను కొత్తవుద్యోగాన్ని వప్పగించుకోవాలి. ఆ లోపల యిక్కడి పనులన్నీ పూర్తిగావాలి. ఉపకరణాలను పదిలపరచడంలోనూ, రిజిష్టర్లు మెయింటెయిన్ చేయడంలోనూ తన కక్కోశానా ప్రొలుమాలిక లేదుగనుక తను ఆఫీసునుంచీ రిలీవుగావడ మేమంత కష్టం గాదు. కానీ తనీవూరినుంచీ బయటపడడ మెలా గన్నదే యిప్పుడు జవాబుదొరని చిక్కు ప్రశ్న ! అర్ధరాత్రివేళ చడీచప్పుడూ గాకుండా పొలిమేరలు దాటుకుంటే దాటుకోవచ్చు. కానీ తనకు ట్రాన్స్ఫరు వచ్చిన సంగతి గాలిలా వూళ్ళో వ్యాపించిందనీ, ఆ వార్త చెవిని బడినతర్వాత వీళ్లు తనపైన తీవ్రమైన నిగా వేసివుండరనీ అనుకోడానికి వీల్లేదే! ఒకవేళ చచ్చీచెడి ప్రస్తుతానికి గండం గడిచి బయటపడినా, వీళ్ళు తనను వెంటాడి ఆ కొత్తవూళ్ళో తనపరువు ప్రతిష్టలను రచ్చబండపైన వేలం వేయడానికి పూనుకోరని నమ్మకమేముంది? అబ్బే, అసలే తనది అసరబుద్ధి! అది చెప్పినట్లల్లా వినడం కంటే కొరివితో తలగోక్కోడమే మేలు!

కుర్చీలో కూర్చున్న రామలింగానికి క్షణక్షణానికి చిరాకు హెచ్చిపోతోంది. మొదట ఈ చిరాకును వదిలించుకుంటేగానీ ఆలోచన ముందుకు సాగేట్టు లేదు...

ఆఫీసులో వున్నంతసేపూ ఈ చిరాకును వెలుపలికి విరజిమ్మడానికి తన కెలాటి అవకాశమూ లభ్యంకాదని రామలింగానికి తెలుసు. హద్దుమీరితే ఆఖరుకు బంట్రోతు గాడుకూడా 'నువ్వెంత నీ తాహతెంత' అని తిరగబడడానికి వెనుదీయడు. అందువల్ల యిప్పుడున్న దొక్కటే ఉపాయం...

ఆఫీసు వదిలిపెట్టి చరచరా యింటికి వచ్చాడు రామలింగం.

"ఏమేవ్ ! ఇలా రా" భార్యను కేకవేశాడు.

అన్నంలో త్రిప్పుతున్న గరిటెను అలాగే చేతబట్టుకుని కంగారుతో తబ్బిబ్బులౌతూ భర్త ఎదుటకు పరతెంచి వచ్చింది సుబ్బలక్ష్మి!

"అదేమిటండీ! వేళకాని వేళప్పుడు ఇలా వచ్చేశారు! ఏం జరిగింది?"

"ఏం జరగాలో అదే జరిగింది! రావలిసిందేమో వచ్చింది. రాగానే ఏమైంది? ముందు నుయ్యి. వెనుక గొయ్యి. నాలుగు రోజుల్లో అక్కడికి వెళ్లాలి. ఎలా వెళ్ళడం! ఏం చేయడం! ఆడదానిమాట వినవే వినగూడదు. విన్నానా! విన్నందుకు తగిన శాస్తి జరిగింది!"

ఇప్పుడువచ్చిందేమిటి? నాలుగురోజుల్లో ఈయన ఎక్కడికి వెళ్ళాలి? ఈయన ఆడదానిమాట విన్నా నంటున్నారుగదా! ఏ ఆడదానిమాట? ఎప్పుడు విన్నారు?—ఏమీ అర్ధంగావడంలేదు సుబ్బలక్ష్మికి! చదువగానే అర్ధం బోధపడకుండా చదివినకొద్దీ క్రొత్తక్రొత్తగా అర్ధాలు బోధపడే ఖండకావ్యంలాంటిది రామలింగం ప్రసంగం.

పదేళ్ళ సాహచర్యం మాట దేవు డెరుగు గానీ, భర్తమాటలధోరణి సుబ్బలక్ష్మికి ఏమీ అర్థంగాకుండా నిత్యనూతనంగానే వుంటోంది!

"అదిగో! బుంగముఖం పెట్టేశావు! నీ బుర్రకెక్కి తేగదూ! నాకు ట్రాన్స్‌ఫరూ, ప్రమోషనూ రెండూ ఒక్కసారిగా వచ్చాయే వెర్రి మొగమా!"

"అబ్బబ్బ, ఉత్తి పుణ్యానికి ఎంత గాబరా పెట్టేశారండీ! ఇంకేం, బిచాణా సర్దుకుంటే సరిపోతుంది!"

"ఊఁహూఁ! బిచాణా సరుకుంటావూ! అంత తేలిగ్గా వుందన్నమాట నీకీవూరు విడిచి వెళ్ళడం! అసలు నిన్ను బస్సులో ఎక్కనిస్తారా అంట!"

"ఎక్కనివ్వరూ! ఎవడికండీ అన్ని గుండెలు!..."

"తెలుసు తెలుసు. వీరనారి ఝూన్సీరాణి అటు, నువ్విటు! కానీ నీకు కొన్ని సంగతులు బొత్తిగా తెలియటంలేదు. మునుపటి కెవతో వాల్మీకి పెళ్ళాం గూడా యిలాగే 'నువ్వు దొంగతనం చెయ్, దోపిడీ చెయ్, దాంతో నాకు సంబంబంలేదు. నాకు నా పొట్ట నిండితే చాలు, నా అవసరాలు తీరితే చాలు' అన్నదట!"

"ఇప్పుడు నే నేమన్నానండీ!"

"ఇంకేమనాలి? శెట్టిగారి కొట్లో వంద రూపాయల అప్పుందని తెలియదూ! బట్టల కొట్టుకు అరవై రూపాయలు అచ్చుకోవాలని తెలియదూ! ఇవిగాక చిల్లర బాకీలు వంద రూపాయలదాకా వున్నాయని తెలియదూ! వాళ్ళబ్బ వాళ్ళకు అణాపైసలతో సహా ముట్టితేగాని ముసల్ని యిల్లు కదలనివ్వరని వూహించుకోలేవూ!"

"నిజమే కాదండీ మరి! ఎవరి జాగ్రత్త వాళ్ళది!" గోడకు చేరగిలబడి పైకప్పుకేసి చూస్తూ పరధ్యానంగా అనేసింది సుబ్బలక్ష్మి.

"అన్నావూ! చెప్పానుగా! ఇదంతా ఆ వాల్మీకి పెళ్ళాం తరహాయేనని! ఒకవైపున అప్పులుచేస్తూ, మరొకవైపున వచ్చిన జీతమంతా మిగిలించి, ఓ గొలుసు చేయించి సి మెళ్లో వేస్తే అందుకు నువ్వు నాకిచ్చే కితాబు యిదన్నమాట...!"

అంతకూ యింతకూ కంటనీరు బెట్టుకోవం సుబ్బలక్ష్మి స్వభావం! చీర చెం

పరిణామం

పి. అర్. రావ్

వంటయింట్లో కంచుగిన్నెలు
ద్వంద్వయుద్ధం ధ్వనింపిస్తూ
ఖంగుమన్నాయి!

తాను తెచ్చిన మల్లెపువ్వులు
నేలపైబడి వెకిలినవ్వులు
నవ్వుతున్నాయి!

పిల్లి పిచుకలమీద పెట్టే
ఆమె వదలే దూషణాస్త్రాల్
చెవిని సోకేయి!

పంకజానన, పడకగదిలో
నిద్రలేచిన పతిని జూచీ
మూతి ముడిచింది.

మామగారూ వ్రాసిపంపిన
నీలికవరూ కంటి ఎదుటా
కానుపించింది!

రాత్రి జరిగిన ప్రణయకలహం
చలనచిత్రంలా చలిస్తూ
స్ఫురణకొచ్చింది!

అతని బాధను తెలిపినట్లుగ
గాజుపళ్లెం ఒక్కసారిగ
ఫక్కుమన్నాది.

★ జాగరూకుడు ★

గుతో కళ్ళు తుడుచుకుంటూ ఆమె "నాకు గొలుసు కావాలని నేనెప్పుడైనా అడిగానటండీ! ఎలాగోలాగ సంసారం గడుపుకపోతే చాలునని నేనంటే మీ అంతకు మీరే గొలుసు చేసిపెట్టారు..."

"అయితే అదీ నా తప్పేనన్నమాట!"

"పోనీ తప్పంతా నాదేననుకోండి. ఇప్పుడీ గొలుసును అమ్మి ఆ అప్పులిచ్చేస్తే సరిపోదూ!"

"ఇదిగో సుబ్బులూ! నీ కంటికి నేనంత చేతకాని వాడిలా కనిపిస్తున్నాను గదూ!"

"నావల్ల కాదు బాబూ! మీకొక నమస్కారం. తలకువేస్తే మొలకు, మొలకువేస్తే తలకు! అవతల ఆ అన్నం చిమిడిపోయిందో ఏమిటో..." వంటగదివైపు పరుగెత్తిపోయింది సుబ్బలక్ష్మి.

"ఇదిగో, పోదువుగానీ ఆ గొలుసు తీసి యిలా యివ్వు..."

"ఎందుకూ?"

"అందుకు కాదులే! మరొకందుకు"—రెండుపేటల బంగారపు గొలుసును జేబులో వేసుకుని కడపదాటి వీథిలో పడ్డాడు రామలింగం.

ప్రతి చిన్న విషయానికీ బెంబేలు పడిపోతున్నట్టే కనిపించినప్పటికీ, ఈ తెచ్చికోలు కంగారుకూ, ఆందోళనకూ అట్టడుగున రామలింగం గొప్ప లౌకికుడు. వెనుకాముందూ చూడకుండా అప్పులు చేస్తూ, చేసిన అప్పుల్ని చెల్లించే ప్రయత్నాన్ని ఎప్పటికప్పుడే వాయిదా వేసుకుంటూ కాలహరణం చేయడానికెన్ని వుపాయాలున్నాయో, అన్ని వుపాయాలూ రామలింగానికి క్షుణ్ణంగా తెలుసు. అలా కాకుండా బెడిసికొట్టి తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో అప్పులు చెల్లించవలసివచ్చినప్పుడు డబ్బు పుట్టించుకునే వుపాయాలు గూడా రామలింగానికి తెలిసినవే! ఏవిధంగా చూచినా రామలింగం జాగరూకుడు!

రామలింగం బయల్దేరింది జగన్నాథంగారింటికి! సమయానికి జగన్నాథంగారు యింటిపట్టున్నే వుండడమూ, తనను సాదరంగా ఆహ్వానించి విశేషాలేమిటని అడగడమూ రామలింగానికి సానుకూల సూచనలుగా గోచరించాయి.

"మరేం లేదండీ! ఒక చిన్న సహాయం కావలసివచ్చి..." అంటూ మెల్లగా ప్రారంభించాడు రామలింగం.

"చెప్పండి. సందేహమెందుకూ?" అన్నారు జగన్నాథంగారు.

"ఉన్నట్టుండి నాకు ట్రాన్స్ఫరు వచ్చింది..."

"మీకా! ఆఫీసులో అందరుండగా మీకెందుకు వచ్చిందండీ ట్రాన్స్ఫరు?"

"పైగా ప్రమోషనుగూడా లెండి!"

"ఓహో, అలాగా! చూచారా రామలింగంగారూ! మీరు వెళ్ళిపోతున్నందుకు విచారం. ఐనా ప్రమోషనువచ్చి వెళ్తున్నందుకు సంతోషం. రెండూ ఒక్కసారిగా కలుగుతున్నాయి నాకు! అందుకే కాబోలు పెద్దలంటుంటారు—సుఖదఃఖాల్లో దేనికిదాన్ని వేర్వేరుగా అనుభవించడానికి వీల్లేదని! అవి పాలూ నీరులా కలిసివుంటాయి. మనం మానవులం, ఆ మిశ్రమాన్ని సేవింపవలసిందే! తప్పదు!"

ఈ సభ మెప్పుమాటలకేమిలెమ్మనుకున్నాడు రామలింగం. ఐనా యింత అతివినయమా! ఔనులే, యిది ధూర్తలక్షణం. పోనీ ఎవడి పాపాన వాడే పోతాడు. మనకేమో మన పని నెరవేరితే చాలు!

"ఈమధ్య కుటుంబంలో కొన్ని చిక్కులువచ్చి ఎక్కడ బాకీలు అక్కడే నిలిచిపోయాయి. కామిశెట్టిగారికీ, బట్టలకొట్టు సింగయ్యగారికీ నూటయాభై రూపాయలు యిచ్చుకోవాలి. ఇవిగాక యింకా చిల్లర బాకీలు వంద రూపాయలదాకా వున్నాయి.. నగను మీదగ్గరుంచుకుని ఓ రెండువందల రూపాయలిచ్చారంటే ఈ యిక్కట్టులోనుంచీ కోలుకోగలను..."

"అదేమిటండీ రామలింగంగారూ! ఏదో సహాయమంటూ ప్రారంభించి అచ్చంగా వ్యవహార సరళిలోకి దిగేశారే! యథాశక్తిగా సహాయమైతే చేయగలనుగాని నేను నగలు తాకట్టుంచుకుని అప్పులిచ్చేవాణ్ణిగా నే!"

రామలింగానికి తన పాదాలక్రింద నేల కరిగిపోయి బోర్లగిల పడిపోతున్నట్టు తోచింది. అమ్మో, ఈ జగన్నాథం ఆకు కందక, పోకకు పొందక తప్పించుకోచూస్తున్నాడల్లే వుంది. ఇతడి ముందరి కాళ్ళకే గనుక బంధాలు వేయలేకపోతే తన పేరు రామలింగమే కాదు!

"అబ్బే తమ విషయం నాకు తెలియదటండీ! ప్రస్తుతం మీ దగ్గర డబ్బు వుండవచ్చు. ఉండకపోవచ్చు. 'రామలింగం మీకు అచ్చుకోవలసిన అప్పులకు నేను పూచీ పడుతున్నాను' అని మీరు వాళ్ళకొకమాట చెబుతే చాలు. ఇక నగ విషయమంటారా! కీడెంచి మేలెంచడం మంచిది. నాపైన మీకు పరిపూర్ణమైన విశ్వాసముంది. నాకు తెలుసు. కానీ నాకు నమ్మకంలేనిదల్లా—నాపైన్నే ననుకోండి! మనసు కోతిలాంటిదంటారు. అది వక్రించదని నమ్మకమేముంది? పైగా నగ మీ దగ్గరుంటే అప్పు సంగతి ప్రతిక్షణమూ జ్ఞప్తిలో వుంటుంది. అంచేత తొందరగా అప్పు తీర్చే మార్గాలను అన్వేషించడానికి వీలుంటుంది." జేబులోని గొలుసుతీసి టేబిలుపైన వుంచి గడగడా పాఠం ఒప్పజెప్పి తన తావులో కూర్చున్న బుద్ధిమంతుడైన కుర్రాడిలా నిశ్చలంగా కూర్చున్నాడు రామలింగం.

జగన్నాథం గారు తెల్లబోయారు. కార్యం పైన కన్నుగలిగి వుండటం మంచిదే! కానీ రామలింగం కొంత నిలకడగా తనను అర్థం చేసుకోడానికి ప్రయత్నించివుంటే బాగుండేది. ఇతడు తన దగ్గరికి కూడా అప్పు కోసమే వచ్చాడు. ఇస్తాను, యివ్వను అన్న మాట తన నోటినుంచి రాకమునుపే నగను గురించి ప్రస్తావించాడు. పైగా తనకు నమ్మకం లేనిది తన పైన్నేననీ బుకాయిస్తాడు.

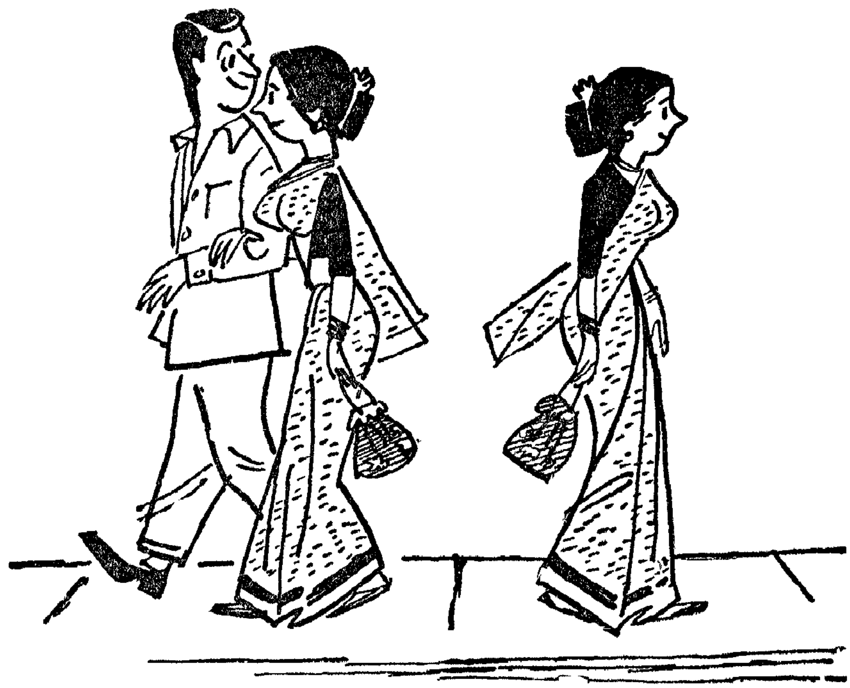
నిజానికి జగన్నాథంగారు తాకట్టులేకపోయినా అప్పులివ్వగలరు. తోడి మానవుల పైన ఆయనకాపాటి విశ్వాసముంది. కాదు కూడదని ఏ మొండిఘటమైనా ఎగ్గొట్టడానికి ప్రయత్నిస్తే చెవులు పిండి తన డబ్బును వసూలు చేసుకునే తాహత్తు కూడా జగన్నాథంగారికి కద్దు!

కాని ఇంత తెలివితేటలను ఒలకబోసిన రామలింగంతో ఎక్కువగా మాట్లాడ్డం జగన్నాథంగారి కిష్టం లేకపోయింది. ఆయన గొలుసు చేతికి తీసుకుంటూ "అలాగే వాళ్ళతో చెబుతానులెండి రామలింగం గారూ! ఐతే ఒక విషయం. మీ రూహించినట్టు ప్రస్తుతం నాదగ్గర డబ్బులేదు. వీలు చూచుకొని మీరు డబ్బుపంపండి. ఎవరి డబ్బు వాళ్ళకు ముట్టజెప్పి నేను మీ నగను మీకు చేరవేస్తాను. అంటే ఈ లావాదేవీలో నేను మధ్యవర్తిని మాత్రమే నన్నమాట!" అంటూ మునిగినట్టే మునిగి తేలిగట్టున కూర్చున్నారు.

ఈసారి తెల్లబోవలసిన వంతు రామలింగానికి వచ్చింది! ఐనా అతడు తేలుకుట్టిన దొంగలా కాసేపు గుటకలు మ్రింగి "అలాగలాగే! దయ వుంచండి. సెలవిప్పిస్తే వెళ్లొస్తాను" అంటూ పైకి లేచాడు.

* * *

రామలింగం ట్రాన్స్‌ఫరు వచ్చిన వూరికి వెళ్లాడు. ఉద్యోగంలో ప్రవేశించాడు. ప్రతిరోజూ ఆఫీసుకు వెళ్ళివస్తున్నాడు—కానీ ఇవన్నీ నిద్రలాంటి అవస్థలో జరిగిపోతున్న పనులు. శరీరం యాంత్రికంగా ఈ పనులన్నీ చేసుకుపోతుండగా మెలకువలో మెలకువగా ఉన్న అతడి బుర్రలోని ఆలోచనలన్నీ అప్పుతీర్చడ మెలాగన్న ప్రశ్న పైన్నే కేంద్రీకరింపబడ్డాయి. నెలసరి కుటుంబవ్యయం పైన అతడొక పర్యాలోకనం జరిపి నిర్దాక్షిణ్యంగా అనవసరపు ఖర్చులన్నింటినీ కత్తిరించి పారేశాడు. రోజుల తరబడీ మార్కెట్టు ముఖం చూడకపోయినా తిండి దిగకపోదనీ, అకలిగొన్న కడుపుకు గంజే అమృతమని భార్యకు నచ్చజెప్పాడు. "పొదుపు పొదుపు అని పదేళ్ళనుంచీ చెబుతుంటే నీకు అర్థమైంది గాదు. ఈ రోజు వంగదేశం ఆలోచించింది, రేపు భారతదేశమంతా ఆలోచిస్తుందని ఒక సామెతవుంది. ఈ మాట ఎంతవరకూ నిజమో

గానీ, నేను పదేళ్ళకు మునుపు చెప్పిన మాటనే ఇప్పుడు గవర్నమెంటు చెబుతోంది" అంటూ ప్రభుత్వంవారి పొదుపు కార్యక్రమ పథకాన్ని తన వాదానికి పూతగా తీసుకున్నాడు. ఉదయం పది గంటలకల్లా భోజనంచేసి తను ఆఫీసుకు వెళ్ళిపోయిన తర్వాత యింటికి పెరటికీ చెదరిగి శరీరానికి లేనిపోని అలత పెట్టుకోకుండా శుభ్రంగా ఒకచోట కూర్చుని విస్తర్లుకుట్టుకోవడం ఎంతమంచిపనో సహధర్మచారిణికి విశదీకరించాడు. ఇరుగు పొరుగు అమ్మలక్కలను కూడా యింటికి చేరదీసి ఎవరి కిష్టమైన మాట వారికి చెప్పి, నాజూగ్గా పని చెయించుకునే సదుపాయాలను కూడా సూచించాడు.

ఆ యీ జాగ్రత్తలవల్ల రెండు మూడు మాసాల్లోనే అప్పులన్నీ జెలకడిగివేయడానికి కావలసినంత డబ్బు ప్రోగుచేయగల్గాడు రామలింగం.

ఓ రోజురాత్రి రామలింగం రెండు గంటలప్పుడు మేలుకున్నాడు. కొంతసేపు పడక పైన అటూఇటూ దొర్లి ఆతరువాత భార్యను కూడా లేపాడు.

"ఏమిటండీ మీరు మరీనూ!" అంటూ సుబ్బలక్ష్మిగోడవైపుకు ఒత్తిగిలి పడుకుంది.

"అదికాదే సుబ్బులూ! ఈ ఆంధ్రప్రదేశం యింత విశాలంగా వుండడంవల్ల ఎన్నిచిక్కులున్నాయో తెలుసా?"

"ఏమిటోనబ్బా! మీకు వెయ్యి ఆలోచనలండీ పాడూ!"

"ఒసి వెర్రిమొగమా! మనం అప్పు తీర్చి మన నగను విడిపించుకోవాలి గదా! అక్కడికి వెళ్ళి రావాలంటే రైలుచార్జీలకే పది రూపాయలు చాలవు. పది పదిహేను రూపాయలు ఎవరు తిన్న పాడో చెప్పు!"

"పోనీ, మనియార్డరు చేసేయకూడదూ!"

"చెయ్యొచ్చు, నాకు అదే ఆలోచన. కానీ మనం పంపినడబ్బును తన అవసరాలకు వాడుకుని ఆ జగన్నాథం నిమ్మకు నీరెత్తినట్టు కూచుంటే..."

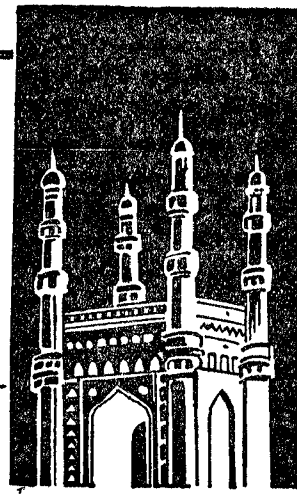
"అందుకిప్పుడేం చేయదలచుకుంటున్నారు?"

"అదే ఆలోచిస్తున్నాను..."

మరునాటి వుదయం రామలింగం పోస్టాఫీసుకు వెళ్ళాడు. నాలుగు కార్డులు కొని ప్రతి కార్డుపైనా "ఈ రోజు జగన్నాథం గారికి యమ్. ఓ. ద్వారా డబ్బు పంపుతున్నాను. మీకు నేను అచ్చుకోవలసిన బాకీని తక్షణం వారిదగ్గరనుండీ పుచ్చుకోగలరు" అని వ్రాసి పోస్టుచేశాడు. ఒకటి కామిశెట్టికి, మరొకటి సింగయ్యకు. మిగిలినవి మిగిలిన ఋణదాతలకు!

(54-వ పేజి చూడండి)

రాజధాని కబుర్లు

'ప్రవీణ్'

"కడు ప్రజ్ఞాశాలి కళా వెంకటరావు"

మానిషి హిమవత్పర్వతశిఖరాన్ని అధిరోహించాడు. సప్త సాగరాలు తరచి చూచాడు. భూగర్భగృహంలోని రహస్యాలను వెలికి తెచ్చాడు సున్నితమైన యంత్ర భాగాల సౌకర్యాల నుప యోగించుకొని ఆకాశంలోని అంధకారాన్ని పారద్రోలాడు అణువును విభజించి నగరాలను విధ్వంసం చేశాడు. అణువును విభజించి శాంతి సాధనకు కృషి చేస్తున్నాడు

కాని—ఇన్ని విజయాలు ప్రకృతిపై సాధించిన మనిషి—ఒక మనిషి. అతని ఆలోచనాశక్తికి పరిధులు లేవు. కాని అతని కళ్ళు చూపించినది మాత్రమే అతడు చూడగలుగుతాడు; అతని చెవులు వినిపించినవి మాత్రమే అతడు వినగలుగుతాడు కాలం దాపురిస్తే అంతరిస్తాడు. పుట్టినవాడు గిట్టక తప్పదు.

ఆంధ్ర రాజకీయరంగంపై కొన్ని దశాబ్దాలకాలం తన ప్రభావం ప్రసరింపచేసిన కడు ప్రజ్ఞాశాలి కళా వెంకటరావు అస్తమించారు. ఆయన్ని ఎరగనివారు ఆంధ్ర దేశంలోనే కాదు, భారత దేశంలోనే కొద్దిమంది అంటే అతిశయోక్తి కాదు. కాని ఆయన్ని ఎరిగినవారు కూడా కొద్దిమంది. కొద్దిమంది కాగ—ఆయనను అర్థం చేసుకున్నవారు లేనే లేరని చెప్పాలి. ఆయన ఎలా జీవించారో అలా మరణించారు. ఆయన జీవించిన కాలంలో ఎప్పుడు ఏపని ఎలా చేస్తారో తెలిసేదికాదు—ఆయన ఆ పని చేసేవరకు. ఆయన మరణకాలానికి ఇన్ఫ్లుయెంజాతో బాధపడుతున్నారు. కాని ఇన్ఫ్లుయెంజావల్ల మరణించలేదు. ఆయన తుదిసారిగా కన్ను మూసేవరకు—ఆయన ఆ పరిస్థితుల్లో ఆ విధంగా కన్నుమూస్తారని ఎవరూ భావించలేకపోయారు.

అందుకే అన్నాను: ఆయన ఎలా జీవించారో అలా మరణించారని.

రెండు నెలలనాడు ఈ రాజధాని కబుర్లలో ఆయనను గురించి వ్రాశాను. 'కడు ప్రజ్ఞాశాలి కళా వెంకటరావు' అన్నాను. వారికి కుతూహలం ఎక్కువ. వారు తెలుసుకోవాలని ఇచ్ఛగించని విషయంలేదు. వారు తెలుసుకోజాలని విషయంలేదు. వెంకటరావుగారు ఆ వ్యాసం చదివారు. చదివి—'ఆ కుర్రవాడికి నన్ను గురించి ఏం తెలుసు?' అన్నారు. నిజంగా నాకు వారినిగురించి తెలిసినది తక్కువ. ఆ విషయమే అప్పుడు వ్రాశాను కూడా.

మార్చి తొమ్మిదవ తేదీ సాయంత్రం స్థానిక బాదల్‌ఘాట్ ఉన్నత పాఠశాలలో వార్షికోత్సవం జరిగింది. వెంకటరావుగారి మరణవార్త వినగానే—ఆనాటి ఉపన్యాసంలో వారు చెప్పిన మాటలు గుర్తుకొచ్చాయి. వెంకటరావుగారిని ఆంధ్రచాణుక్యులుగా, అపరచాణుక్యులుగా ప్రస్తావించడం పరిపాటి ఐపోయింది. వెంకటరావుగారికి పాఠశాలపక్షాన సమర్పించిన ఆహ్వానపత్రం చదువుతూ, పాఠశాల ఆంధ్రోపాధ్యాయులు శ్రీ లింగయశాస్త్రి ఇదేవిషయం ప్రస్తావించారు. తలవంచుకు వింటూన్న వెంకటరావుగారు తటాలున మందహాసం చేశారు. తరువాత వారి ఉపన్యాసంలో ఈవిషయం ప్రస్తావించి, 'ఆ రోజులు గడిచిపోయాయి' అన్నారు వెంకటరావుగారు. వెంకటరావుగారికి సన్నిహితులైన వారందరూ ఈ విషయం అంగీకరిస్తారు. ఆ రోజులు గడిచిపోయాయి.

కళావారిది సునిశితమైన మేధాశక్తి. కొన్ని సంవత్సరాలుగా ఒకటి రెండు మహత్కార్యాలు సాధించాలనే ఆకాంక్ష వారిలో ప్రస్ఫుటమైంది. భూసంస్కరణలు అమలు జరిపి రాజకీయాలనుంచి విరమించాలని వారు కోరారు. జమీందారీల రద్దుచట్టం వారి చేతులపై నడిచింది. ఆంధ్ర తెలంగాణాలలోని భూమ్యాదాయ పద్ధతులను సంఘటితం చెయడానికి గత రెండుమూడు సంవత్సరాలుగా వారు కృషి చేస్తున్నారు. 1959 సంవత్సరాంతంలోగా భూమికి సంబంధించిన ఒక నూతన వ్యవస్థను రూపొందించాలని వారు వాంఛించారు. భగవంతుడు వారికి మరొక్క సంవత్సరం ప్రసాదిస్తే వారాపని సాధించి తీరేవారు. ఆ రోజులు గడిచిపోయాయని వారన్నది సత్యం. వారు ఆంధ్రచాణుక్యులే కాదు; ఆంధ్ర చంద్రగుప్తులు కూడా.

వెంకటరావుగారు ఆనాటి ఉపన్యాసంలో అన్నారు: 'భగవంతుడు రిజిస్టర్డు నోటీసు ఇచ్చేశాడు' అని. వారు ఆనాడు ఆమాట అనడం అందరికీ ఆశ్చర్యం కలిగించింది. కాని భగవంతుడు 'నోటీసు' ఇచ్చినా వెంకటరావుగారు స్వీకరిస్తారా? అనుకున్నాం. స్వీకరించి, సంతకం పెట్టారని మార్చి 29 వ తేదీన తెలిసింది.

మార్చి 26 వ తేదీన - వారు మరి మూడు రోజులకు మరణిస్తారనగా - సీతాఫల్ మండీ గ్రంథాలయం అధ్వర్యాన అక్కడ ప్రాథమిక పాఠశాలలో బహిరంగసభ జరిగింది. నాట్యశాస్త్ర రచయిత శ్రీ పోణంగి శ్రీరామ అప్పారావుకి, డా. దివాకర్ల వెంకటావధానికి

గ్రంథాలయంవారు సన్మానం జరిపారు. కళావారు అధ్యక్షత వహించారు.

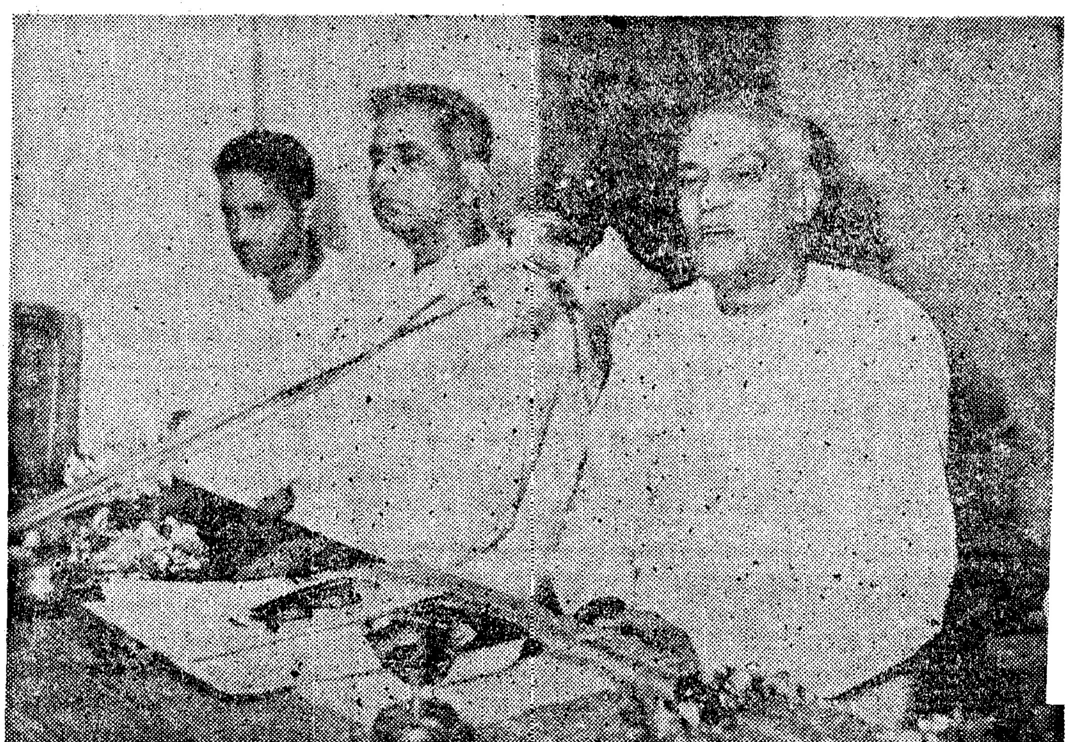
వెంకటరావుగారిది నాకు తెలిసినంతవరకు అది తుదిసమావేశం 102 డిగ్రీల జ్వరంతో వచ్చి అధ్యక్షస్థానం అలంకరించారు. నిలబడ లేక కూచొనే మాటాడేరు. దినదినం ఆసన్నమవుతున్న మృత్యువును గురించి తమ ఉపన్యాసంలో ప్రస్తావించారు. తమ తరం వారందరూ అద్యతనభావిలో వెళ్ళిపోనున్నారని, దేశాన్ని ముందుకు కొనిపోవలసిన బాధ్యత యువకతరంవారిదని వారానాడు ఉద్బోధించారు.

రోగపీడితుడు ఆసన్నమృతిని గురించి తలపోయవచ్చు. అంతేకాదు – బాధలు భరించలేక మృత్యువును ఆహ్వానించవచ్చు. తమ జీవితంలో ప్రతీక్షణమూ జీవించిన వ్యక్తుల్లో వెంకటరావుగారు ఒకరు. అట్టివారు మృత్యువును ఆహ్వానించారంటే నమ్మడంకష్టం. బాదల్ ఘాట్ ప్రాంశాలలో జరిగిన సమావేశంలోను, ఈ సమావేశంలోను, ఇతరత్రా మరికొన్నిచోట్ల వారుచేసిన ఉపన్యాసాలు – మృత్యువు సమీపిస్తోందని వారికి తెలుసునేమో అన్న సందేహం కలుగజేశాయి విన్నవారికి – ఆయన మృతినిగురించి విన్నవారికి.

ప్రజ్ఞాశాలి, మేధావి, అంతేకాదు జీవితాంతంవరకు పట్టుదలతో, ఓపికతో విద్యనభ్యసించిన విద్యార్థి. తెలియనిది తెలుసుకోవాలనే కుతూహలంతోబాటు, తెలియనివారు తెలియని విషయాలను గురించి తెలియక వాదించగా సహించలేని రాజకీయవేత్త. రాజకీయవేత్తగాదు – రాజనీతిజ్ఞుడు. ఆయన సాటి మనకిక ఎవ్వడూ లేడు కన్నీరుంటే కార్చండి.

వెంకటరావుగారు మంత్రాంగం తెలిసిన మంత్రి. అట్టిమంత్రులెందరున్నారీనాడు మనకి? ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభలో, శాసనమండలి ప్రభుత్వపక్షాలను చూస్తుంటే, భర్తీచేయలేని ఖాళీ కనుపిస్తోంది. మనస్సులో భరింపరాని వేడి.

వెంకటరావుగారు హఠాత్తుగా మరణించారన్న వార్త ఆకాశవాణి ఉదయం లోకానికి అందజేసింది. 29వ తేదీ తెల్లవారి వెల్లబోయింది. ఏడు గంటల పదిహేను నిముషాలకు వార్త విన్న రాజధాని పౌరులు నిశ్చేష్టులైపోయారు. మృతనాయకుని తుది సారిగా సందర్శించడానికి పరుగెత్తారు. కాని ఏడు గంటల నలభై నిముషాలకు మృతదేహాన్ని, విచారభారాన్ని, మోసుకొని ఒక శకటం రాజధాని నగరం వీడిపోయింది. రాష్ట్రంలో అనేక పట్టణాల్లో, గ్రామాల్లో ప్రజలు వారిని చివరిసారిగా చూడగలిగినా, రాజధాని పౌరులు మాత్రం చూడలేకపోయారు. సీతాఫల్ మండీ సమావేశంలో వారిని చూసిన ప్రేక్షకులు అదృష్టవంతులు. ఆనాటి ప్రేక్షకుల హృదయాలలో వెంకటరావుగారి మందస్మిత వదనం శాశ్వతంగా నిలిచిపోతుంది. ★

వెంకటరావుగారి తుది బహిరంగోపన్యాసదృశ్యం. మార్చి 25వ తేదీన సీతాఫల్ మండీ గ్రంథాలయపక్షాన శ్రీయుతులు పి. ఎస్. ఆర్. అప్పారావు, దివాకర్ల వెంకటావధానిగార్లకు సన్మానసభ జరిగింది. శ్రీ కళా అధ్యక్షత వహించారు.

★ న్యూఢిల్లీ లేఖ ★

(7-వ పేజీ తరువాయి)

దని శ్రీ నందా మళ్లీ ఉద్ఘాటించారు. నిరశన దీక్ష చేస్తున్న వ్యక్తిని ఊరేగింపుగా తీసుకు వెళ్లారు అతని అనుచరులు. 'జయం మనదే' అని నినాదాలు చేస్తూ మరీ ఊరేగారు, చెల రేగారు.

శ్రీ శిబన్‌లాల్ శక్సేనా కూడా నిరశన దీక్ష పూనారు. ఈ సారి—ఖండ శర్కరీ చక్కెరమీద ఎక్సైజుపన్ను వేసినందుకు నిరసనగా నిరశనవ్రతం పట్టారు. ఆయన వెనక సోషలిస్టులూ లేరు, మరే పార్టీ లేదు. అందు కని నిరాహారదీక్షవల్ల తనఆరోగ్యం ఎలాగై పోయిందీ ప్రదర్శించటంకోసం పార్లమెంటుకు ఆయనే రావలసివచ్చింది. అయితే స్పీకరుజోక్యం చేసుకుని నిరశనవ్రతం మానవలసిందిగా శిబన్‌లాల్జీని కోరారు.

నిరశనవ్రతం నెగ్గాలంటే వ్రతం పట్టిన వాని వెనకాల సంఘబలం ఉండాలని పై రెండు దృష్టాంతాలవల్లా స్పష్టమవుతోంది. శ్రీ శక్సేనాగారికి పార్టీబలమేమీ లేక పోవటంవల్ల ప్రభుత్వంనుంచి ఎటువంటి వాగ్దానమూ రాకుండానే నిరశనవ్రతం విరమించుకోవలసి వచ్చింది.

ఇహ మాస్టర్ తారాసింగ్ ఉన్నారు. ఈ సారి ఆయన ఆందోళనకు కారణం "పంజాబీ సుభా" గాని, "గురుముఖీ" గాని కాదు; పంజాబ్ శాసనసభ ఆమోదించిన గురుద్వారా శాసనం. ఈ శాసనాన్ని శాసనసభలో తగినంత బలం సమకూర్చుకుని రద్దు చేయించుకోవచ్చు. కాని ఈ పద్దతి మాస్టర్జీకి రుచించలేదు. ఎందుకంటే శాసన సభలో తనకెంత బలం ఉన్నదీ తెలుసు. ఈ పద్ధతీ కాకపోతే, సుప్రీం కోర్టుకు ఫిర్యాదు చేయవచ్చు. కాని ఈ పద్ధతీ ఆయనకి నచ్చలేదు.

ఇప్పుడు పంజాబులో సిక్కు అధిపత్యాన ఉన్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికీ, మాస్టర్ తారాసింగ్‌కూ ఘర్షణ జరుగుతోంది. ఈ ఘర్షణలో ప్రధానమంత్రి జోక్యం చేసుకోవటానికైనా అవకాశం ఉందోలేదో తెలియదు.

మాస్టర్జీకి పెద్ద పార్టీ బలం ఉన్నది. అందుచేత నిరశనదీక్ష పూని ప్రభుత్వాన్ని ఒత్తిడి చేయటం తేలిక.

ఈవిధంగా భారతదేశంలో ప్రజాస్వామ్యానికిపట్టిన అవస్థ అతిశోచనీయంగా ఉంది.

* * *

ఉద్యోగంనుంచి రిటైరయిన శ్రీ బి. బి. శక్సేనా స్టేట్ ట్రేడింగ్ కార్పొరేషనులో మొన్న డైరెక్టరుగా నియమింపబడ్డారు. ఆయన అంతవరకూ వ్యాపార, పరిశ్రమల శాఖలో జాయింట్ సెక్రటరీగా ఉంటే వారు.

1927 అక్టోబరులో శ్రీ శక్సేనా రక్షణ శాఖలో మూడవతరగతి గుమాస్తాగా ప్రవేశించారు. భారతీయ సైనిక ఆదేశాలకు, భారత సైన్యం ఉత్తర్వులకు సంబంధించిన సవరింపు చీటీలను కత్తిరించి అతికించటం ఆయన ఉద్యోగం. అంత చిన్న ఉద్యోగంచేస్తూ, చిన్న జీతంతీస్తూ ఆయన నెమ్మది నెమ్మదిగా పైకివచ్చి భారత ప్రభుత్వంలో జాయింట్ సెక్రెటరీ అయ్యారు. ఆయన ఎక్కిన నిచ్చెన మెట్లు ఏమేమిటంటే— వాణిజ్య శాఖ, భారతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనమండలి, సప్లయిశాఖ, పరిశ్రమలు, సప్లయి మంత్రిత్వ శాఖ, ఆఖరున వాణిజ్య, పరిశ్రమలశాఖ ఈ ఆఖరి ఉద్యోగంలో పరిశ్రమల శాసనాన్ని అమలుచేసేబాధ్యత ఆయన నిర్వహించేవారు. ఆయన చాలాకష్టపడి పనిచేసేవారు, అవిధంగా పైవారి ప్రశంసలందుకున్నారు.

బ్రిటిష్ ప్రభుత్వకాలంలో కీ. శే. సర్ భూపేంద్రనాథ్ మిత్రాకూడా ఇలాగే గుమాస్తా ఉద్యోగంలో చేరి, కాలక్రమాన గవర్నరు జనరల్ కార్యవర్గంలో సభ్యుడు అయ్యారు. ఆరోజులు వేరు. శ్రీ శక్సేనా లాంటివారు వేలాది మూడవతరగతి గుమాస్తాలకు ఆదర్శప్రాయులైనవారు. అభ్యుదయం అనేది, పైకిరావటం అనేది ఆషామాషీగా జరిగిపోయేది కాదనీ, కష్టపడి నిజాయితీగా పనిచేయటమే దానికి మార్గమనీ వారికి శ్రీ శక్సేనా జీవితం పరిశీలిస్తే తెలిసిరాగలదు. దేశాన్ని భక్తితో, శ్రద్ధతోసేవిస్తే సెక్రెటరీ పదవికూడా సాధించవచ్చు. ననటానికి శ్రీ శక్సేనా మంచిఉదాహరణ. ★

నకిలీ వ్యాపారం

ఒకానొక సినీతార తన వజ్రాల హారాన్ని దొంగలు ఎత్తుకొని పోకుండా జేయడానికి చక్కటి ఉపాయం కనిపెట్టినది. రాత్రులు నిద్ర పోయే ముందు దానిని బాహాటంగా బల్లమీదఉంచేది. ప్రక్కనే ఒకచీటి. "దొంగలు శ్రమపడి దీనిని ఎత్తుకొనిపోవడం శుష్కదండుగ. ఇది నకిలీహారం. నిజమైన వజ్రాలహారం బాంకులో భద్రంగా ఉంది." ఇదీ ఆ చీటిలో ఉన్న సమాచారం.

చాలారోజులే గడిచినవి. ఆమె లోలోపలే ఆనందించేది. ఒకనాడు తెల్లవారి నిద్రలేచి చూస్తే వజ్రాలహారం కనుపించలేదు. దాని స్థానంలో ఒక చీటి. దానిలో ఇలా ఉన్నది: "నాకు ఈనకిలీహారమే చాలు. తీసుకొని పోతున్నాను. కృతజ్ఞుణ్ణి. నేను కూడా నకిలీ దొంగను. ఈ ప్రాంతం అంతా గుత్తకు తీసుకొన్న దొంగ ఇప్పుడు సెలవులో ఉన్నాడు."

మర్యాద

"మహాలక్షుమ్మ గారు కనిపించారక్కయ్యా! మనింటికి రావాలని ఎన్నాళ్లయిందో అనుకుంటున్నారట. ఇవాళ తప్పకుండా వస్తామన్నారు." అన్నది విమల, బజార్నించి తెచ్చిన చీరెలు చూపించడం అయిపోయాక.

"అబ్బా! విజయం చేస్తున్నామని మొదటే తెలియజేసిందన్నమాట. మరయితే ఆవిడ స్వాగతసత్కారాలకి తగిన ఏర్పాట్లు చేద్దాం ఇంక" అన్నది తన మామూలు ధోరణిలో మీనాక్షి. విమల నవ్వి ఊరుకుంది.

"నువ్వు రాకపోవడంవల్ల - ఆయనా నేనూ సెలక్టు చేస్తున్నా—ఏమిటో సరీగా చూశామో లేదో అనిపించిందక్కయ్యా! మహాలక్షుమ్మగారు పలకరిస్తూనే అన్నారు కూడాను 'మీ తోడికోడల్ని తీసుకురాలేకేం' అని."

"'మా మీనాక్షి మిమ్మల్ని చూడాలని మహా ఇదై పోతూంది. ఒకసారి దయచేయండి' అని చెప్పవలసింది విమలా!"

"అదేవిటక్కయ్యా! నువ్వావిడ నలా వేళాకోళం జేస్తున్నావుగాని, నిజంగా ఆవిడేమందో తెలుసా? 'నేనంటే మీనాక్షికి ఎంత పామరం! ఎంత అభిమానం! మీనాక్షిని చూడాలనివుంది. తప్పకుండా వస్తానని చెప్పు' అన్నదక్కయ్యా!"

విమల వివరిస్తూంటే మీనాక్షి చేతిలో పని ముగించుకొని చేతులు తుడుచుకుంటూ వచ్చి నిల్చుంది. మీనాక్షీ విమలా యిద్దరూ అక్కచెల్లెళ్లని చాలామంది అనుకుంటారు. వాళ్ల భర్తల్ని అన్నదమ్ములనుకుంటారు. ఒక బసలోనే రెండువాటాల్లోనూ ఎనిమిది సంవత్సరాలై కలిసి ఉంటున్నారు. ఊళ్లో చాలామంది వీళ్ల అన్యోన్యాన్ని చూసి అక్కచెల్లెళ్లనో, తోడికోడళ్లనో భావిస్తూంటారు. మీనాక్షికీ విమలకీ స్వభావాల్లో ఎంత తేడా ఉన్నా ఐకమత్యానికి ఏ లోటూ లేదు.

"కాదు విమలా! వేళాకోళం చేయడం కాదుగాని ఆవిడ సిగ్గుమాలినతనానికి నవ్వు వస్తోంది. నిన్నగాక మొన్న వాళ్ల అమ్మాయికి అంత అవమానం జరిగాక - తగుదునమ్మా అని ఈవిడ తలెత్తుకుతిరగడం చూస్తే నవ్వొస్తోంది."

"అందులో ఆవిడతప్పేముందిఅక్కయ్యా! అయినా ఆవిడ సర్దుబాటు చేసి ఉండవలసిందిలే! అల్లుడుతో కాస్త మెల్లగా చెప్తే వినకపోతాడా!"

"ఆఁ మెల్లగా చెప్పడం ఒకటి! ఈవిడ నోటుసంగతి మనకు తెలియదేమిటి విమలా! అల్లుణ్ణి ఎడాపెడా నాలుగు తిట్టి వుంటుంది కూడాను. ఆ కూతురు మాత్రం బుద్ధిమంతురాలా ఏఁవిటి! పెళ్లి కాకముందు ఎన్ని పుకార్లనీ! ఎరగని భాగోతాలా!"

"పోనీలే అక్కా! ఆ మాటలకేం గాని- వాళ్ల అల్లుడేమంత పెడసరం మనిషి కాడు. ఈ అమ్మాయి కొద్దిగా మంచిచూపిస్తే సరిపోతుంది! పాపం! కాపరం చెడగొట్టుకోవాలని ఆ అమ్మాయికి మాత్రం

కన్యసావి

ఉంటుందా!"

"ఉండు. ఇప్పుడు వస్తుందిగా! చల్లగా జలకడిగేద్దాం!"

"మన కెందుకులే అక్కయ్యా! అయినా నీ కబుర్లు మనిషి ఎదురుపడేవఱకేనే!" అంటూ విమల నవ్వింది.

మీనాక్షి హఠాత్తుగా "అరుగో మాటలోనే వచ్చారు మాలక్షుమ్మపిన్ని. రండి పిన్నిగారూ, మీ మాటే అనుకుంటున్నాం. వెయ్యేళ్లు ఆయుష్షు," అన్నది. మహాలక్షుమ్మగారు లోపలికి వస్తూనే "చాలమ్మా! ఈ జీవిని ఇలా కడతేరనీ!" అన్నారు. "ఎంత మాట పిన్నిగారూ! ఇలా కూచోండి" అని మీనాక్షి చాపవేసింది.

మాలక్షుమ్మగారు మీనాక్షితో తావుల కొద్దీ భోగట్టాలు మాట్లాడేస్తున్నారు. విమల చేతిలో పనివున్నప్పుడు అవతలకి వెళ్లినా తగుమాత్రంగానైనా పాల్గొంటూనే వుంది.

మీనాక్షి -"అవును పిన్ని! అమ్మణ్ణి మరి అల్లుడు తీసికెళ్లడం ఉందా," అన్నది.

"మీనాక్షి! వాణ్ని అల్లుడనకు. వాడో మనిషా? రాక్షసుడు! అయిగుమాసాలాయె ఇక్కడ అమ్మాయి ఏమైందో కనుక్కోవడమేనా లేదాయె."

"అవునమ్మా. అతని సంగతి ఎరక్కేం! దుర్వాసుడు. పాపం! అమ్మడు ఏఁవంటోంది?"

"ఏఁవంటుందమ్మా! దానికి వెళ్లాలని ఉంటుందిలేగాని, అతని పెడసరం చూస్తే నాకు ఒళ్ళు మండిపోతూందిసుమా! అమ్మడికి అసలే పడకుండావుంది. నేనూ అదేమిటో చూద్దాం, నాల్గురోజు లుండమన్నాను."

"చూడు మాలక్షుమ్మ పిన్నీ! అమ్మడి సంగతి నాకు తెలియదూ! సీతమ్మలాటిది. దాన్ని బాధపెట్టి వాడేం సుఖపడతాడులే! వాడే వచ్చి నీ కాళ్లమీద పడకపోతాడా!"

"మా తల్లే! అంతా నీలాటి బుద్ధిమంతులయితే ఎంత బాగుండును. అందరూ వాడి నోట్లో గడ్డిపెట్టి దారికి తీసుకువస్తారనే నా ఆశ."

విమల అందుకొని "అవునుగాని మాలక్షుమ్మపిన్నీ! అమ్మడు వచ్చినదగ్గర్నుంచీ

(55-వ పేజీ చూడండి)

ఆంధ్రప్రదేశ్ సచివాలయ సాంస్కృతిక సంఘం

ప్రజాహిత కార్యకలాపాల సమీక్ష

కళను ప్రజాసేవకోసం వినియోగించే ముఖ్యాశయంతో ఆంధ్రప్రదేశ్ సచివాలయ సాంస్కృతికసంఘం 15 సంవత్సరాలక్రితం ఉమ్మడి మద్రాస్ రాష్ట్రంలో కొంతమంది ఔత్సాహిక కళాకారులచే స్థాపించబడింది. గత పదునైదు సంవత్సరాలనుంచి యీ ఆశయంతోనే పని చేస్తూవుంది. రాష్ట్రంలోని వివిధ వైద్య, విద్యాసంస్థలు, రెడ్ క్రాస్, గిల్డ్ అఫ్ సర్వీస్ మొదలైన ప్రజాసంస్థల సహాయార్థమై వారి కోరికపై యీ సంస్థ ఆంధ్ర రాష్ట్రమంతటా అనేక నాటక ప్రదర్శనాలిచ్చింది. ఆ ప్రదర్శనాలవల్ల దాదాపు పది లక్షల రూపాయలవరకూ ప్రజలనుండి ద్రవ్యసహాయం లభించింది. ఈ సంఘం కృషిఫలితంగా కొన్ని హైస్కూల్లు కాలేజీలుగా రూపొందాయి. అంతేగాకుండా 1951 లో తుఫానుబాధితుల సహాయార్థం నెల్లూరులో "చంద్రగుప్త" నాటక ప్రదర్శనంద్వారా పై సంఘం 45 వేల రూపాయలవరకూ సహాయనిధి సేకరించింది.

ఈ సంఘం యింతవరకూ ప్రదర్శించిన చరిత్రాత్మక నాటకాలు: చంద్రగుప్త, ఖిల్జీ రాజ్యపతనం, ప్రతిజ్ఞ, అనార్కలీ, రాణా ప్రతాప్, నాయకురాలు, అలెగ్జాండర్, అమాత్య యుగంధర. వీటిలో చాలావరకు ఆరుసార్లకు పైగా ప్రదర్శింపబడ్డాయి. పై ప్రదర్శనాలు కడప కాలేజీ, ఏలూరు మిషన్ హైస్కూలు, నరసాపురం కాలేజీ, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా క్షయ ఆసుపత్రి, తెలుగుభాషా సమితి, తిరువూరు స్త్రీల బేసిక్ స్కూలు, రామకృష్ణ ప్రకృతి ఆశ్రమం (భీమవరం), కేసరి హైస్కూలు (మద్రాసు), విల్లివాకం తెలుగు స్కూలు (మద్రాస్), సెయింట్ థెరీసా హైస్కూలు (ఏలూరు), గిల్డ్ అఫ్ సర్వీస్ (కాకినాడ) యంగ్మెన్స్ హిందూ అసోసియేషను (ఏలూరు), ఆంధ్ర కాలేజీ ఆఫ్ సోషల్ సైన్సెస్, విజయవాడ వ్యాయామ శిక్షణ కళాశాల, ప్యాపల్లి హైస్కూలు, విశాఖపట్టణం సామాజికనిధి సహాయార్థమై వివిధ కేంద్రాల్లో జరిగాయి.

రంగూన్ రౌడీ, కూలిరాజు, కష్టజీవులు, కప్పలు, అన్నాచెల్లెలు, వాపస్, డాక్టర్ల వృత్తిధర్మం, వారసత్వం, అపరాధి, ధర్మపథం, మొదలైన సాంఘిక నాటకాలు, నాటికలు, పై సంఘం ఇంతవరకూ ప్రదర్శించింది. సంఘ సభ్యుల వినోదార్థం ప్రదర్శించిన నాటకాలుతప్ప మిగతా ప్రదర్శనలన్నీ ప్రజాసంస్థల సహాయార్థమై ఇచ్చినవే. ఈ సంఘం యితర సంస్థలకు చేసినసేవకూ, సహాయానికీ ప్రత్యక్ష నిదర్శనాలు దినదిన ప్రవర్ధమాన మౌతున్న ఆ సంస్థలే. 1958 సంవత్సరాంతం వరకూ పై సంఘసభ్యుల సంఖ్య దాదాపు 1,000 వరకూ ఉంది. సభ్యులందరూ ఆంధ్రప్రదేశ్ సచివాలయోద్యోగులు. సంఘాధ్యక్షులు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రధానకార్యదర్శి శ్రీ ఎమ్. పి. పాయ్ (ఐ. సీ. ఎస్.) ప్రస్తుతం కేంద్ర ప్రభుత్వంలో డెప్యూటీ రక్షణమంత్రిగా ఉన్న శ్రీ కొత్త రఘురామయ్య, రక్షణశాఖ కార్యదర్శి శ్రీ ఓ. పుల్లారెడ్డి (ఐ. సీ. ఎస్.) కొంతకాలం పైసంఘాధ్యక్షులుగా ఉన్నారు.

నాటకాలేకాక, యితర సాంస్కృతిక కార్యకలాపాల్లో కూడా పై సంఘం పాల్గొంటూ వస్తోంది. ప్రఖ్యాతకవులనూ, కళాకారులనూ ఆహ్వానించి సన్మానించడం సంఘ కార్యకలాపాల్లో ముఖ్యమైనది. శ్రీయుతులు కల్లూరి వీరభద్రశాస్త్రి, కొప్పరపు సుబ్బారావు., దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి, పిలకా గణపతిశాస్త్రి, తాపీ ధర్మారావు నాయుడు, పాలగుమ్మి పద్మరాజు, రాయప్రోలు సుబ్బారావు, మొదలైన కవులనూ, శ్రీయుతులు వై. వి. రావు, చంద్రశేఖరం, పృథ్వీరాజ్ కపూర్, ఘంటసాల వెంకటేశ్వరరావు, మాధవపెద్ది సత్యం, పి. లీల, ఏ. పి. కోమల, జిక్కి, పిఠాపురం నాగేశ్వరరావు, మొదలైన కళాకారుల్ని, పై సంఘం ఆహ్వానించి వారి సందేశాల్ని, గానమాధుర్యాన్ని సభ్యులు వినే అవకాశం కలుగజేసింది. ఇటీవలనే హైదరాబాదులో యీ సంఘం ఆధ్వర్యంక్రింద కవిసమ్మేళనం జరిగింది. అమాత్యశేఖరులు శ్రీ డి సంజీవయ్య, అధ్యక్షత వహించారు. శ్రీయుతులు కవిసమ్రాట్ విశ్వనాథ సత్యనారాయణ, దివాకర్ల వెంకటావధాని, సి. నారాయణరెడ్డి, దాశరథి, బోయి భీమన్న, కప్పగంతుల లక్ష్మణశాస్త్రి గద్వాల్ ఆస్థానకవి శ్రీ కాశీపతి, మొదలగు కవిశేఖరులు చాలామంది పాల్గొని వారి రచనలను చదివి వినిపించారు.

ఆంధ్ర నాటక కళాపరిషత్తు ప్రత్యేక సమావేశ సందర్భంలో హైదరాబాద్‌లో జరిగిన నాటక, నాటికాపోటీలలో సెక్రెటేరియట్ వైజ్ఞానిక సమితి "ధర్మపథం" అనే చరిత్రాత్మక నాటిక ప్రదర్శించి రెండు బహుమానాలు పొందింది. ఇదే నాటిక అఖిల భారత కాంగ్రెస్ సమావేశ సందర్భంలో నాటక అకాడమీ ఆధ్వర్యాన ప్రదర్శింపబడి రాష్ట్రేతరకళాకారుల ప్రశంసల నందుకుంది.

సంఘసభ్యుల్లో నూతన నటుల్ని కనుగొని ప్రోత్సహించడానికై యిటీవలనే నాటికాపోటీలు నిర్వహించబడ్డాయి. సమర్థులైన నటులకు, రచనలకు బహుమతిప్రదానం జరిగింది. ప్రస్తుతం సచివాలయ వైజ్ఞానిక సమితి ఆధునిక పరికరాలతో ఒక నాటకశాలను హైదరాబాదులో నిర్మించడానికి ద్రవ్యాన్ని సేకరిస్తోంది. సరియైన నాటకశాలలు లేని మన రాజధానీనగరంలో దీక్షతో ఇటువంటి ప్రయత్నం జరగడం ఎంతో అవసరమని మంత్రులు, పురప్రముఖులు ఉద్ఘాటించారు.

సెక్రెటేరియట్ వైజ్ఞానిక సమితి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో అగ్రశ్రేణికి చెందిన ఏకైక నాటక సంస్థ అనీ, సమితివారు ప్రదర్శించిన నాటకాలు కళాఖండాలనీ, కళను ప్రజాసేవకోసం వినియోగిస్తున్న యీ సంస్థను శ్రీయుతులు సి. యం. త్రివేదీ, భీమసేన్‌సచార్, కుమారస్వామిరాజా, బెజవాడ గోపాలరెడ్డి, వి. వి. గిరి, కామరాజ్ నాడార్, సంజీవరెడ్డి, పట్టాభిరామారావు, అల్లూరి సత్యనారాయణరాజు, సంజీవయ్య, తిమ్మారెడ్డి, పి. వి. రాజమన్నార్, సుప్రీమ్‌కోర్టు న్యాయమూర్తి కోకా సుబ్బారావు, చిత్తూరు నాగయ్య, బి. ఎన్. రెడ్డి, బందా కనకలింగేశ్వరరావు, స్థానం నరసింహారావు, మొదలగు ప్రముఖులు ప్రశంసించారు. ★

Flood Light

త్వమేవ శరణం మమ

అసలు రాంబాబు వుంటున్న ఇంటాయన శివశంకరంగారు బాగా ఆస్తిపరుడే. ఈ మూడంతస్తుల మేడ కాక, వాళ్ళకి బాపట్ల దగ్గరో ఎక్కడో ఏదు చింతలపాలెం గావును, అక్కడ పొలాలు కూడా వున్నాయట. అయితేనేం ఆయన పట్నంలోనే స్థిరపడి తెలుగు టీచరుగా రిటైరయి మేడ కట్టించాడు.

పెళ్ళికావలసినపిల్ల ఆయనకి పాపం ఒక్కగాను ఒక్కతే. పేరు రాణి. గారాబుకూచి. ఈవిడగాక యింకా ఆడా మగా అన్ని సైజుల్లోనూ సుమారు అరడజను మంది. చిట్టచివరకి ఒక ఏడు పొడి. వాడి స్థానం ఎప్పుడు పంతులుగారి భుజంమీదే. ఇహపోతే గృహలక్ష్మి రుక్మిణమ్మగారు ఆయనకంటే మహావుంటే యింకో జానెడు పొడుగుంటుందేమో. ఆయన మాతృదేవత యింకా అవతారం చాలించకపోవటంచేత "ఎటొచ్చీ యింకా నలభైఎనిమిదేళ్ళకదండీ నాకు..." అనుకుంటాడు పంతులుగారు.

ధర్మం యమగా అమలు జరిపించే యమధర్మపీఠం నుంచి వారం వారం వారంటుమీద వారంటు జారీ అవుతున్నా ముసలావిడ ససేమిరా అని ప్రయాణం కావటంలేదు— ఇదీ ఆ సంసారపు సంక్షిప్తసమాచారం—

'పిల్లకి యింకా యిరవై దాటలేదుగా' అని ఆయనకింకా కాస్త ధైర్యం. "పిల్లకి యీ యేడాది పెళ్ళిచేయాలంటే కనీసం నాలుగు వేలయినా కావాలా! యీ నాలుగు వేలూ పెట్టితే ఇంటిపైన యింకో రెండు గదులు వేసుకోవచ్చు కదా!" అని ఆయన యిప్పటికి ఆరేళ్ళనుంచి అనుకుంటూ, ఆరు రెళ్ళు పన్నెండు గదులు కట్టించేశాడు మేడమీద.

ఈ ఏడాదికి కూడా అట్లాగే వాయిదా వెయ్యటంతో మూడో అంతస్తులో ఒక గదీ, ఆ గదిలో రాంబాబు వెలిశారు.

* * *

కానీ ఖర్చులేకుండా ఏ గండభేరుండమైనా వచ్చి పిల్లను ఎత్తుకుపోతుందేమో ఒక్కో గ్రహం వదిలిపోతుందని ఆ శుభ ముహూర్తంకోసం ఎదురుచూస్తున్నాడు శంకరంగారు. ఇప్పటికి చాలామంది జ్యోతిష్యులను పిలిపించాడు. కాని ముహూర్తం మాత్రం తేలటంలేదు. మొన్నీమధ్యనే ఒక జ్యోతిష్కుడు వచ్చాడు.

"మిమల్ని ఒక గ్రహం పీడిస్తోందండీ" అని చెప్పాడు.

"ఏడిసినట్టే వుంది. ఆ సంగతి మీరే చెప్పాలా! నాకు తెలీదూ! అసలది ఎప్పుడు విరగడవుతుందో సెలవియ్యండి" అన్నారు పంతులుగారు విసుక్కుంటూ.

ఆయన యింకా కాస్త తీవ్రంగా ఆలోచించి ఆ గ్రహం మిమల్ని వదిలే సూచనలు లేవండీ. అదీకాక యీ సంవత్సరం మీకు మరో కొత్త గ్రహంకూడా పట్టవచ్చు" అని శుభవార్త చెవినివేసి జారుకున్నాడు జ్యోతిష్కుడు.

దీనికి తోడు ఆయనకారాత్రి బ్రహ్మాండమైన కలకూడా వచ్చింది. ఓపేద్ద డేగ కోడిపిల్లను ఎగరేసుకుపోయింది. ఇన్నాళ్ళనుంచీ యింట్లో నానా శ్చాటూచేస్తున్న

నండూరి పార్థసారథి

కోడిపిల్ల విరగడయినందుకు పంతులుగారు బ్రహ్మానందబాష్పాలు కార్చబోతూండగా ఆకాశంమీంచి ఆకోడి వూడిపడింది. శంకరంగారు విచారంతో కుప్పకూలిపోయారు మంచంమీద నుంచి.

"ఛీ! పీడ కల" అనుకున్నాడు కళ్ళు నలుపుకుంటూ.

* * *

శంకరంగారు, ఒకచేత్తో ఊరకుక్క మెడ కట్టిన గొలుసూ, రెండో చేత్తో ఒక పాత గొడుగు కర్రా పుచ్చుకుని ప్రతిరోజూ సాయంకాలంషికారుకి వెళ్తాడు, దారిప్రక్కన ఎక్కడైనా ఉచితంగా వరులు దొరుకుతారేమోనని. పొట్టిగా స్థూలంగావుండే ఆయన కాయాన్ని ఆ ఊరకుక్క లాక్కెళ్ళుతూ వుంటుంది ముందు. బట్టతలమీద హాటూ, పాంటులో షర్టు టక్ చేసి ఒక కోటూ వేసుకుని రాచరీవి వుట్టిపడేలా నడిచేవాడు. ఆయన యింటిపేరు "యమ్". అసలు ఇంటిపేరు ఎవరికీ తెలీదు కాని "మీసాల" అనిమాత్రం ఆ వీథిలో చాలామంది కుర్రాళ్ళ నమ్మకం. ఆయన నెరసిన గుబురు మీసాల ప్రత్యేకత ఏమిటంటే, అవి అవసరానుకూలంగా పైకీ కిందికీ పోతూవుంటాయి. పైగా ఆయన నవ్వుతున్నప్పుడు ఆయన కొత్తగా యీమధ్యనే కట్టించుకున్న బంగారపు పళ్ళు రెండిటికీ పబ్లిసిటీ ఇచ్చే పద్ధతిలో కత్తిరించబడి వుంటాయి అవి. అలా తిరిగి తిరిగి చీకటి పడేవేళకు కొంపకు చేరుకునేవాడు. దురదృష్టదేవత ఆయన మొహాన బోర్డు కట్టి కూర్చుంటే ఎలా దొరుకుతారు వరులు వుచితంగా?

ఇంటికి రాగానే ముసలావిడ ఎదురుగ్గా వచ్చి శాపనార్థాలతో దిష్టితీసేది. "నేను బతికివుండగా నువు దానికి పెళ్లి చెయ్యవురా! నువ్వెందుకు చేస్తావ్! నువు నా చావుకోసం ఎదురుచూస్తున్నావాయెను. నువు బాగు పడవులే, నాకు తెలుసుగా! దాని ఉసురు కట్టుకుపోతావ్! గదిమీద గది ఏడు అంతస్తులు కట్టిస్తే పోయేటప్పుడేం కట్టుకుపోవు. నిక్షేపంగా పెళ్లికావాల్సిన పిల్ల, అందులోనూ పెద్దపిల్ల బంగారపుబొమ్మను పెట్టుకుని, దాని పెళ్ళి చెయ్యటానికి నాలుగువేలు ఖర్చు పెట్టితే యింతలోనే బికారివాడివయి పోతావా? నీకిదేం మాయరోగంరా...నా కడుపున చెడపుట్టావురా. ఇంతకీ దాని ఖర్మ. దాని మొహాన అలా రాసిపెట్టాడు మాయదారి దేవుడు..." ఇహ దానికి అంతు వుండదు.

"అబ్బబ్బ. ఛస్తున్నా ప్రతిరోజూ ముందు నీ పోరు పడలేక. ఇహ రోజూ యిలాగే సణుగుడు ప్రారంభిస్తే నీకంటే ముందు నేనే ఛస్తాను. ఏం! ఇంతలావు మేడ కట్టించానంటే నేను కట్టుకుపోదామనా! ప్రతివాళ్ళూ యిల్లు యిల్లు అని యింటిమీదపడి ఏడుస్తున్నారు. ఏమిటో వాళ్ళ తాతల ముల్లెలు పెట్టి కట్టిస్తున్నట్టు. నా యిష్టం. ఇంకా ఏడు అంతస్తులు కట్టిస్తా. మీరెవరు మధ్య అడగటానికి. అయినా ఎంత కూడబెట్టినా వాళ్ళ కోసమేగా. వేలకువేలు పోసి ఆడపిల్లల పెళ్ళిళ్ళు చేస్తే యిహ మగపిల్లల నోట్లో మట్టే...అయినా దానికేం పూరికే చెప్పించటం లేదు చదువు". యీ చివరి ముక్క కాస్త నెమ్మదిగా గొణుక్కుంటూ అన్నాడు.

అసలు పిల్లను ఆయన యింతవరకూ చదివిస్తూనే వుండటానికీ, ఆమె ఎప్పుడూ ఐదో ఫారంలోనే వుండటానికీ వెనక ఒక బ్రహ్మాండమైన చిదంబర రహస్యం వుంది. అది ఆరేళ్ల క్రితమే, ముసలావిడకి తెలీకుండా దంపతులిద్దరూ రహస్యంగా వేసిన పథకం.

ప్రేమ శరణాగతము

హైస్కూల్లో చదివిస్తే ఏ కుర్రాడో ఆమెని యిట్టే ప్రేమించేసి, రాక్షస వివాహమో, గాంధర్వ వివాహమో చేసుకోవచ్చు. ఈ కలికాలంలో, అందులోనూ యిలాంటి పట్నాల్లో అది అసాధ్యంకాదని ఆయనకు తెలుసు. అందుకే అంత దూరదృష్టితో ముందే జాగ్రత్తపడ్డాడు శంకరంగారు. కలికాలపు పరమరహస్యాన్ని అంత చక్కగా వుపయోగించుకోగలిగాడాయన.

అయితే ఐదోఫారందాకా వచ్చినా పిల్ల ఒక్క 'ట్రిప్' అయినా ముందుకు వెయ్యకపోవటం చూసేసరికి పంతులుగారు కంగారు పడ్డాడు. అంత బ్రహ్మాండమైన పథకం యిలా నీళ్ళుకారిపోవటం ఆయనకి చాలా నిస్పృహ కలిగించింది. మళ్లీ యింకో పథకం తయారుచేశాడు. అమ్మాయి చక్కనిదే అయినా కొంచెం పిచ్చిది. అమాయకపుది. పైగా పందొమ్మిదేళ్ల పిల్లలా కన్పించదు. కాబట్టి ఫర్వా లేదు. కాని అమ్మాయి యిపుడు కొంపతీసి ఐదోఫారం ప్యాసయిందంటే యస్. యస్. యల్. సి. నాలుగేళ్ళకంటే ఎక్కువ ఛాన్సు వుండదు. ఆ తర్వాతయినా యింట్లో కూర్చోవాల్సిందే. ఈలోగా ఆలోగా ఎవడయినా గంధర్వుడు యీమె ప్రేమపాశాల్లో చిక్కుకుంటాడో లేదో నమ్మకమేమిటి! ఇంత దూరం ఆలోచించి శంకరంగారు అమ్మాయిని ఐదోఫారం ప్యాసుకాకుండా చెయ్యాలని నిశ్చయించుకున్నాడు.

మొదటి రెండేళ్ళూ అమ్మాయి నాన్నగారి చేయూతలేకుండానే స్వయంగానే పరీక్షు తప్పగలిగింది. శంకరంగారి హయాంలో తర్వాత రెండేళ్ళుకూడా తన పలుకుబడిని కరగించి ఆ క్లాసు దాటిపోకుండా చూశాడు. ఈ యేడాది ఆయనిహారి హైరయిపోయాడు. ఈ యేడాదే ఆయనకి కొస్త ఆందోళనగా వుంది. ఆ పిల్ల ఐదోఫారంలో తనసీటు రిజర్వుచేసుకొని స్థిర నివాసం ఏర్పరచుకొంది. కాని ప్రయోజనం మాత్రం పలకడంలా. పైగా అనవసరంగా జీతంకట్టడంకూడా వృథాఅవుతోందే అని పంతులుగారికి బెంగపట్టుకుంది. శనిదేవత ఆమెలో పరకాయప్రవేశంచేస్తే, ఆవిడ మాత్రం ఏం చేస్తుంది పాపం. ఆ శని ఈయేటితో వదిలిపోతుందేమోనని అందరికీ ఆశ.

అసలు నిక్షేపంగా మూడో అంతస్తులో రాంబాబును పెట్టుకుని యింకా వుపేక్షించడం దేనికని మీకు సందేహం రావచ్చు. రాంబాబు గదిలో వెలిసిన మర్నాడే మూడో అంతస్తులోకి, గాలం విసిరిచూశాడు శంకరంగారు. కాని కనీసం నాలుగువేల కట్నమయినా గాలానికి కట్టకపోతే అంతలావు చేప పడుతుందా వట్టిగా గాలానికి. పాపం ఆయన ఎన్నిసార్లు గాలాన్ని లాగిచూసినా వట్టిదే బయటికొచ్చింది. అందుకని అది తన అంతస్థుకి అతీతమైనదనే నిశ్చయానికి వచ్చేశాడాయన.

*　　　*　　　*

వాగి వాగి నోరువాచి మాతృదేవతగారు, యిహ తను అవతారం చాలించటం అత్యవసరంగా పరిణమించిందని తెలుసుకొని, రాత్రికిరాత్రి, అజ్ఞాతన్యాయస్థానంనుంచి వచ్చిన కడసారివారంటుపుచ్చుకొని, మూటాముల్లె సర్దేసి అర్జెంటుగా వెళ్ళిపోయింది. (లేకపోతే యమధర్మారావుగారే స్వయంగా దున్నపోతువాహనంమీదసపరివారంగావచ్చి ఆవిడని బలాత్కారంగా తోడ్కొని వెళ్ళారో) ఆమె భౌతికదేహాన్ని శ్మశానం వరకు సాగనంపారు పంతులుగారు. సగం పీడ విరగడయిందనుకొన్నాడు. ఇహ తీరుబడిగా దంపతులిద్దరూ కూర్చుని ఆలోచించుకోవచ్చు.

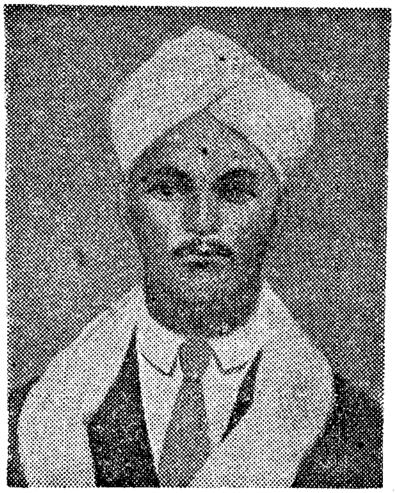
రాణికి ఇంట్లోవున్నంతసేపూ వీథివైపు కిటికీలోనే నివాసం. రోజూ ఉదయం, సాయంకాలం ఓ అపరకృష్ణుడు ఆదారినంటే పోవటం నేర్చుకున్నాడు. పోతూపోతూ గాట్టిగా నాలుగయిదు చూపులతూపులు గురిగా కిటికీలోకి విసిరి మరీ పోయేవాడు. అవి వెళ్ళి సరాసరి ఆ అమ్మాయి హృదయఫలకంపైనాటుకునేవి గాఢంగా. ఇది చూస్తున్న వాళ్ళమ్మ ముసిముసినవ్వులు నవ్వుకునేది తనలో.

"ఆ అబ్బాయి ఎందుకమ్మా రోజూ యిటే వెళ్తాడు?... పైగా నా వంక అదేమిటి అట్లా చూస్తాడు.. అసహ్యంగా" అనేది రాణి. "నా పిచ్చితల్లీ" అని ముసిముసి నవ్వుకుంటూ ప్రేమగా మెటికలు విరుచుకునేది మనస్సులో రుక్మిణమ్మగారు.

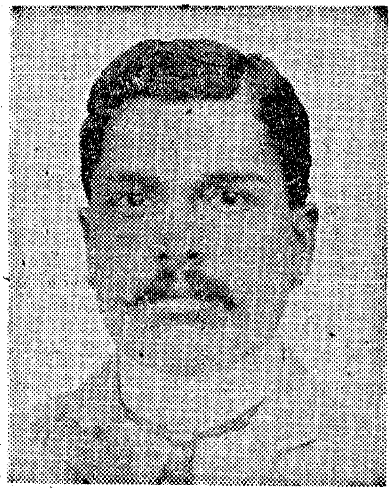
"ఎవరే అబ్బాయి?" తల్లి మళ్ళీ అడిగేది. "మా క్లాసబ్బాయే. రోజూ క్లాసులోకూడా అట్లాగే చూస్తాడు నా వంక...అమ్మా... ఆ అబ్బాయి ముక్కు అట్లావుంటుందేమే... ఛీ...బావుండదు" అనేది రాణి.

"ఆ.. నీకు మరీ బడాయే...ఏం.అబ్బాయి ముక్కుకేమే. చక్కగా సంపెంగపువ్వులా వుంటే. కుర్రాడుమాత్రమేం; కొస్త నలుపన్న మాటేగాని" ప్రోత్సహించేది, తల్లి.

రోజూ ఆరాజా, యీ రాణీ నివసించే కిటికీదగ్గర కాసేపు మకాంవేసి, కొంత్యాపిత్యాలు కిటికీలోంచి ప్రసరింపచేసి చక్కాపోయేవాడు. క్రమంగా ఆ అమ్మాయికీ ఆ

1

2

3

వీరెవరో గుర్తుపట్టగలరా?

ముప్ఫయిఅయిదేళ్లక్రితం ఇద్దరు ఆంధ్ర ప్రముఖులు, యాభైఏళ్లక్రితం ఒక ఆంధ్రప్రముఖుడు ఈవిధంగా ఉండేవారు. వీరెవరో గుర్తుపట్టగలరేమో ప్రయత్నించి చూడండి!

(సమాధానాలు 64 వ పేజీలో)

చూపులభాష పరిచయం అయింది. నెమ్మదిగా కిటికీలోంచి బయటికీ, బయట్నుంచి కిటికీలోకీ ప్రేమలేఖలు ప్రవహించటం మొదలెట్టాయి. వారిరువురి హృదయపాత్రికల్లోనూ ప్రేమపాకం ముదరటం మొదలెట్టింది. "మనిద్దరి హృదయాలకుమధ్య యీ యినుప కడ్డీలు అడ్డమాయెనుగా" అని విలాప గీతాలు పాడుకున్నారు విధాయకంగా. తర్వాత యిహ వాళ్ల విరహాగ్నికి యినుప కడ్డీలు విరిగి కరిగిపోయాయి.

*   *   *

వ్యవహారం క్రింది అంతస్థులో యింత ఝుంఝూమారుతంగా సాగిపోతుంటే రాంబాబు యింకా మూడో అంతస్థులో 'స్టెప్ నంబర్ వన్' అంటూ కూర్చున్నాడు. రాణీ తమ్ముళ్ళనీ, చెల్లెళ్ళనీ మంచి చేసుకుంటున్నాడు బ్లేడులూ, రబ్బరు ముక్కలూ, తగరాలు యిస్తూ. తనకున్న ఆస్తినీ, కట్నపిశాచిని, సంఘాన్నీ తిట్టుకుంటున్నాడు.

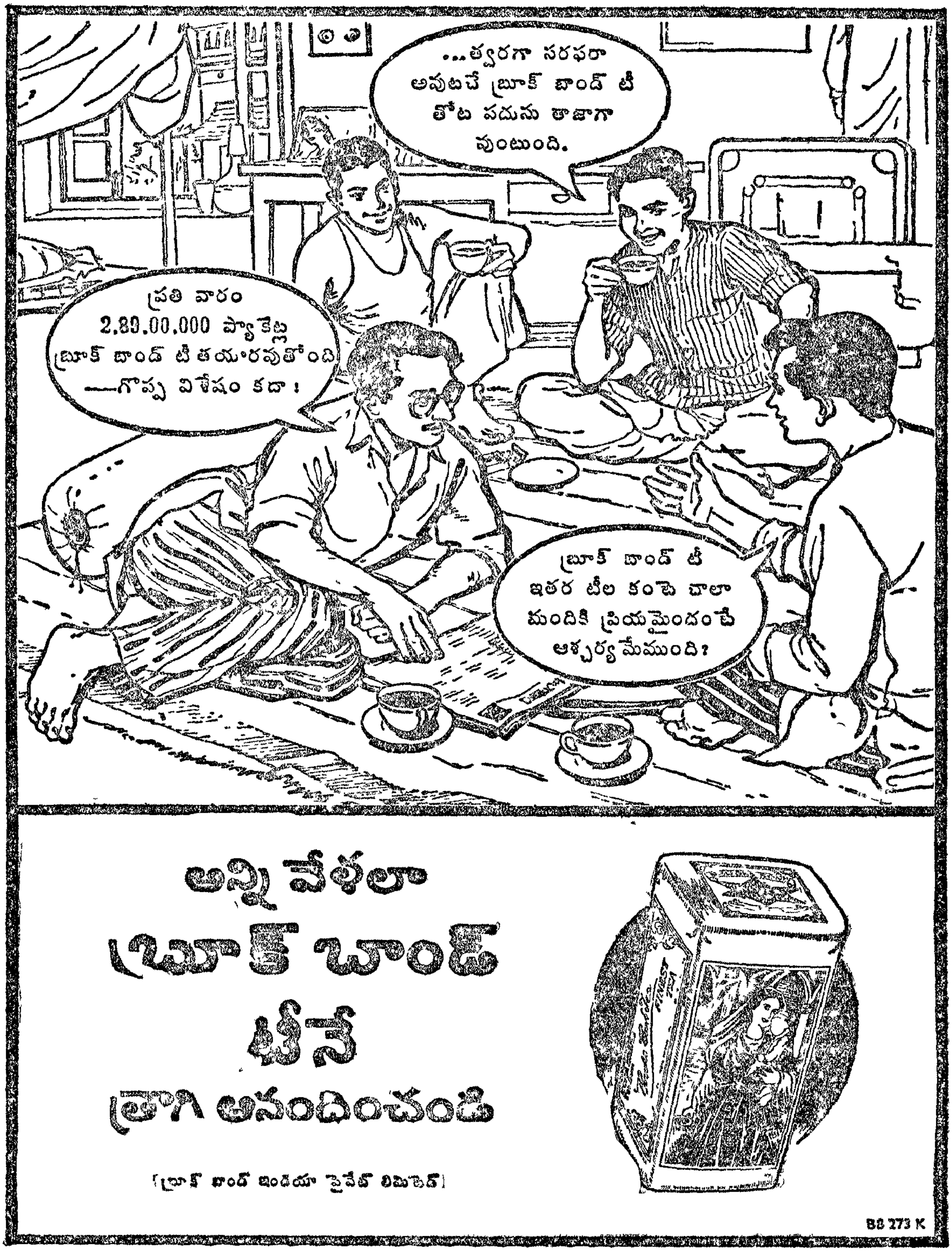
ఈ రాజా రాణీ ప్రణయవ్యవహారం ఆనోటా ఆనోటా పడి ఆ పేట అంతా పాక్కింది. (పాక్కిందిఏమిటి? శంకరంగారే పాక్కింపచేశారు అట్టే మాట్లాడితే). వీరి ప్రేమాయణమే పురాణం అయింది ఆ చుట్టుపక్కల వాళ్ళకి. కాని పాపం రాంబాబు రేడియోమాత్రం 'రిసీవ్' చేసుకోలేగు యీ పురాణాన్ని. సమయంకోసం నిరీక్షిస్తూ తెర వెనుక పొంచివున్నాడు శంకరం పంతులుగారు.

రాజా, రాణీ, ఆనందవీచికల్లో, ప్రేమడోలికల్లో వూగుతూ వుండగా ఒకరోజు వుయ్యాలతాడు పుటుక్కున తెగింది రసాభాసగా. ఆ పిల్లకి నెల తప్పిన మర్నాడు శంకరంగారు మూడో కన్ను (జ్ఞాననేత్రం) తెరిచారు. ఆరోజు మసకసందెలో, సందు మలుపులో హీరోని చొక్కా కాలరు పట్టుకుని నిలవేశాడు పంతులుగారు. ఆ తర్వాత, యింటికి లాక్కొచ్చి "మా అమ్మాయిబతుకు నట్టేట్లో కలుపుతావుట్రా పుండాకోర్ రాస్కెల్. పద! మీ తల్లిదండ్రుల దగ్గిరకి... యింత మర్యాదస్థులకొంప అనుకున్నావా... మరేమనుకున్నావ్. నీ పరువుని హుస్సేన్ సాగర్ లో కలుపుతాను పద 'స్కాండల్' యిపుడు మా అమ్మాయిని నువు పెళ్లిచేసుకోకపోతే దాని బ్రతుకేంకాను..." అని నిలదీసి సంజాయిషీ అడిగాడు. పెళ్ళికొడుకు అమాంతం నిలువునా బోర్లపక్కలుగా పడ్డాడు, సాష్టాంగం ఆయన పాదాలమీద. "త్వమేవ శరణం మమ.. అన్యధా శరణం నాస్తి. పాహి మాం...రక్షమాం..." అని పాదాలు గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. హాత్తోస్సి అని దీవించాడు మామగారు. "ఇంతకంటే నాజన్మకేమికావాలి మామగారూ! నన్ను రక్షించారు. మీమేలు జన్మలో మరచిపోలేను. ఆ వెధవ అనాథశరణాలయం బారినుంచి తప్పించారు నన్ను. ముహూర్తం తీరుబడిగా పెట్టుకోవచ్చును. ముందు ఆ నరకంనుంచి ఆ పెట్టె బేడా అయినా తెచ్చుకుంటాను యివాళే," అని ఆనందబాష్పాలు కార్చాడు అల్లుడుగారు.

"హే భగవాన్! కరుణామయా! యింట్లోవుండే గ్రహాన్ని వదిలించుకుందామనుకుంటే యింకో దశమగ్రహాన్ని తగిలించావా పరమాత్మా" అంటూ వాపోయారు శంకరంగారు. అతిగాఢ ఆనందబాష్పాలూ, యీయనగారి విషాదబాష్పాలూ, స్టెప్ నెంబర్ టూ గురించిన ఆలోచనలు ఆపుజేసి మూడో అంతస్తులోంచి యిదంతా చూస్తున్న, నిక్రృష్టభగ్నప్రేమికుడి అశ్రువులూ కలిసి కాలవలు కట్టాయి— ★

బంగారం సింగారం
2
బొమ్మలకథ
ఆఁ!
నే చెప్పలే మావయ్యా - నేను తిండి పోతు నంటూవ్ - ఎంత సేవ చేశానో చూడు
ఏడిశావు బోడిసేవ ఇంటికిఫో
ఒరేయ్ సానువ్వా - డబ్బున్నట్టూ లేనట్టూ?
జై సద్గురు! సర్వం మిథ్య ఉండడం - లేకపోవడం అనేది స్థితి భేదం మాత్రమే
అలాగే...... ఒరేయ్ కొండయ్యని ఇలా తీసుకురా- పాత్రంతో
బాబ్బాబు! ఈ దేహాన్ని హింసించకండి నా చేత ధనం లేదు కాని ఒక మహా సిద్ధి ఉంది...
ఈ కూతలు నా దగ్గర పనికి రావు
మనలో మనమాట! ఏమిటది? బంగారం గినా తయారు చేసేదా!
అలా మీ గదిలోకి పదండి... రెండు పెసరట్లు, కాఫీ కూడా పట్రమ్మనండి కొండయ్యగార్ని-
సింగారం- పొమ్మన్నానా-
PROPRIE
గదిలో
బంగారం చెయ్యడం రాదు కానీ అదృష్టం ఉంటే సంపాదించే మార్గం చెప్పగలను - పూర్వజన్మలో మీరెవరో - మీ సంగతేమిటో తెలుసుకోవచ్చు - ఇదిగో - ఈ అంజనం కంటికి రాసుకుంటే మీ పూర్వ జన్మ కథ యావత్తూ సినిమా బైస్కోపులా మీ కళ్ళకు కనిపిస్తుంది.....

దీని ద్వారా పాయగూరి వరదయ్య గారికి — వారు పూర్వ జన్మలో ఒక పూజారి అనిన్నీ — అప్పుడు దేవుడి ధనం కొంత సొలపాతరలో దాచుకొన్నారనీ గుర్తు తెలిసింది... మొన్ననే వెళ్ళి తవ్వుకున్నారు ఇప్పుడు లక్షాధికారి!
బాబోయ్! అయితే నేనె వరినో! ఒక వేళ భోజ రాజు గారి ఖజానా మంత్రిని కాను గదా!
ఇంకా వినండి — అదుగో — ఆయన్ని చూశారా — "బృందావన చందమామ" కావ్యకర్త — ఆయన నాయన పూర్వ జన్మలో నన్నయ భట్టు గారి శిష్యుడట! అది తెలియగానే వెళ్ళి ఆ పద్యాలన్నీ రాసుకొచ్చారు — ఇప్పుడు చూడండి — కారు గల కవి!
అయితే గురూజీ — ఇదంతా — ఈ పద్మి పోతర్ల అది తెలియడం నిజమేనంటారా! నావంటి మహా పాపాత్ముడికి కూడా అంతటి అదృష్టం....
సాధువు మాట సత్యము — అనుమానం అయితే హైకోర్టులో కనుక్కోండి — ఫకరుద్దీన్ గారని ఉన్నారు వారు పూర్వ జన్మలో ఒక జమీకి వారసుడు — జమీ వాతి కందాలాగా జన్మ ధీరాయింపైంది — ఆస్తి దాయాదులకు దక్కింది — ఇప్పుడు నావల్ల అది తెలిసి వాళ్ళ మనుమల మీద కేసు పెట్టారు — వాటా పెట్టమని — కేసు నడుస్తోంది....
జైసద్గురు!
జాగేల! ఇదుగో అంజనం — మా తపస్సు పంట — పదినిముషాలు పని చేస్తుంది — మీ పూర్వ జన్మలో పాతర్లేమైనా ఉంటే వెతుక్కోండి — ఈలోగా పెసరట్లు తెప్పిస్తే నేను ఆత్మారాముడిని....
అంజనం ప్రభావంతో బంగారంగారి మనసు పాత జన్మలన్నీ వెతుక్కుంటూ పది వందల సంవత్సరాల వెనక్కి వెళ్ళి ఆగింది... ఆ జన్మలో ఆయన.......

...త్వరగా సరఫరా అవుటచే బ్రూక్ బాండ్ టీ తోట పదును తాజాగా వుంటుంది.
ప్రతి వారం 2,89,00,000 ప్యాకెట్లు బ్రూక్ బాండ్ టీ తయారవుతోంది —గొప్ప విశేషం కదా!
బ్రూక్ బాండ్ టీ ఇతర టీల కంటె చాలా మందికి ప్రియమైందంటే ఆశ్చర్యమేముంది?
అన్ని వేళలా
బ్రూక్ బాండ్
టీనే
త్రాగి ఆనందించండి
[బ్రూక్ బాండ్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్]
BB 273 K

అర్థంకాని విషయం

అగ్నిహోత్రుడు తమ ఆఫీసరుగా వస్తున్నాడనటంతోటే, గుమాస్తాలంతా హడలిపోయారు. "అరి నీ! ఇక్కడ తగలబడ్డాడే!" అనుకున్నారు. కాని, సర్వేశ్వరరావుమాత్రం అగ్నిహోత్రుడు వస్తున్నందుకు ఏమీ భయపడకపోగా, చాలామామూలుగా వున్నాడు. పుండరీకాక్షుడు వెళ్ళుతున్నందుకు విచారించనూలేదు. మిగతా గుమాస్తాలుమటుకు, పుండరీకాక్షుడుగారు వెళ్ళడం ఏమీ బాగు లేదనుకున్నారు. పుండరీకాక్షుడంటే పెద్ద అభిమానం ఉండికాదు వారు ఇలా అనుకోవడానికి కారణం. పుండరీకాక్షుడని దుయ్యబట్టని రోజులేదు ఇంతవరకు. ఈ సంగతి కావలసివస్తే సర్వేశ్వరరావును చాటుగా అడిగితే చెప్పగలడు.

పుండరీకాక్షుడు పోతే బాగుండునని వేణుగోపాలరావు రోజుకు లక్షసారులు అనేవాడు. కాని, ఈ రోజున అదే వేణుగోపాలరావు అదే పుండరీకాక్షుడు వెళ్ళడం తనకేమీ నచ్చలేదని వీరేశ్వరరావుతో చెప్పగా విన్నాడని జగన్నాథం సర్వేశ్వరరావుతో చెప్పాడు. పైగా, జగన్నాథం వెళ్ళిపోతూ పోతూ——

"ళ్ళకి పుండరీకాక్షుడంటే మాత్రం ఇదేడిసిందేమిటి? అగ్నిహోత్రుడు వస్తున్నాడనగ పుండరీకాక్షుడు మంచివాడయ్యాడు. కాదంటావా? పుండరీకాక్షుడి నెంత బాధపెట్టారు? ఆయన ఎవళ్ళనయినా ఒకముక్క అన్నాడా? చూసుకో, వీడొస్తున్నాడు... బతేవాట్టలే.. రోజురోజూ సెన్సారేట!"

"పోనీలెద్దూ, ఎవరువస్తే .మనకేం? మన డ్యూటీ మనం చేయాలి. అంతేగా. కాగితం వ్రాయడం. సంతకానికి పంపిస్తే అంతతో తీరిపోతుంది. అగ్నిహోత్రుడైతేనేం? యమధర్మరావయితేనేం?" సర్వేశ్వరరావు నవ్వుతూ అన్నాడు. సర్వేశ్వరరావు అసలు నవ్వుతాలుమనిషి కాదు. సాధారణంగా నవ్వడు. కాని అగ్నిహోత్రుడంటే నవ్వు వచ్చింది. పేరు! పైగా దానికితగట్టు కోపిష్టి మనిషట. పాపం పుండరీకాక్షుడు దయగల మనిషి. సర్వేశ్వరరావు కూడా వొప్పుకొన్నాడు.

పుండరీకాక్షుడుకి 'సెండాఫ్' అగ్నిహోత్రుడికి 'వెల్ కమ్' ఒక్కమాటుపెట్టారు. అగ్నిహోత్రుడు చాలా బొద్దుగా పొట్టిగా ఉన్నాడు. కళ్లు ఎర్రచారలతో కణకణలాడుతున్నాయి, కళ్లజోడు తీస్తే. మధ్యపాపిడి [illegible] కడ్డంగా ఉండి, పొడవడానికి సమీపిస్తున్న గొర్రెపొట్టేలు జ్ఞాపకానికి వస్తుంది. పుండరీకాక్షుడు తెల్లగా, తాటాకులా ఉంటాడు. కోపం ఎరగని, నవ్వడం అలవాటుపడిన మనిషిలా ఉంటాడు! అగ్నిహోత్రుణ్ణి చూసి గతుక్కుమన్నాడు. పక్కవాడిని చూసి గిల్లాడుకూడా వేణుగోపాలరావు.

ఫలహారాల తతంగం అయ్యాక వేణుగోపాలరావు మాట్లాడాడు. పుండరీకాక్షుడు వెళ్లిపోతున్నందుకు విచారిస్తున్నామన్నాడు. కన్నబిడ్డల్లా గుమాస్తాలని చూసుకున్నారన్నాడు. వారికి మంచి భావికలగాలని భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తున్నామన్నాడు. తమ తప్పులను క్షమించమని ప్రాధేయపడ్డాడు.

ఇక అగ్నిహోత్రుడు గురించి.. అగ్నిహోత్రుణ్ణి ఆకాశవీధుల్లో తిప్పాడు. పుండరీకాక్షుడు వెళ్లిపోతున్నందుకు ఎంతగా విచారిస్తున్నామో అగ్నిహోత్రుడు రాక

వల్లూరి కృష్ణారావు

వలన అంతగా సంతోషిస్తున్నామన్నాడు. పైగా తమ అదృష్టమన్నాడు. చాలా తెలివైనవారని విన్నానన్నాడు. ఇంకా ఏమేమో, పొగుడుతూ మాట్లాడాడు!

పుండరీకాక్షుడు శలవుతీసుకుంటూ, తన స్థానంలో 'ఒక చక్కటివారు' వస్తున్నందుకు తన బదిలీ వారికంత బాధకలిగించకపోవడం నిజమని గుమాస్తాలతో అన్నాడు. తన 'రిలీవర్' నుద్దేశించి, గుమాస్తాలంతా చాలా సన్నిహితంగా మెలగుతారని, విశ్వసనీయులని, వారి సంపూర్ణ సహాయ సహకారాలు దొరకడం ఎంతోసులభమని చెప్పారు.

అగ్నిహోత్రుడు మాట్లాడుతూ అంతంత ప్రశంసలకు ఆయనకు తగనట్లు, పుండరీకాక్షుడిగారికున్నంత తెలివి తనకు లేనట్లు అన్నారు.

ఆశ్చర్యంకలిగించేది ఏమంటే, 'సబార్డినేట్ల' సహాయ సహకారాలు ఆయనకు అక్కర్లేనట్లే మొహంపెట్టాడు మాట్లాడుతూ. ఆయన అసలు ఆ మాట ఎత్తనే ఎత్తలేదు!

ఈ విషయాన్నే గుమాస్తాలందరికీ బట్ట బయలుచేస, 'చూశారా వాడి అవ అన్నట్లు మొహంపెట్టి, "వీడితో ఇలా రదు" అని అన్నాడు వేణుగోపాలరావు.

అగ్నిహోత్రుడు 'డ్యూటీ'లో చేర పుండరీకాక్షుడు వెళ్ళిపోవడం జరిగి అగ్నిహోత్రుడిని దుయ్యబట్టనిరోజు లే వేణుగోపాలరావు. నరకంగా ఉందన్నా తను, ఆఫీసుకు రావాలంటే, నల్ల మేకను వేయవలసివస్తోందన్నాడు. కాని చిత్ర అగ్నిహోత్రుడు ఎంతఘటికుడైనా. సెన్సారివ్వడంగాని, ఒకర్ని పిలిచి చివా పెట్టడంగాని జరగలేదు. పోతే.....ఆ చాలా మామూలుగా పోతోంది.

సర్వేశ్వరరావుకుగాని, జగన్నాథం గాని, ఆఫీసరు అగ్నిహోత్రుడు గురి ఏమీబాధల్లేవు చెప్పుకోవడానికి. కాని ఒ మాత్రం అర్థంచేసుకున్నాడు సర్వే రావు. కాగితాల కదలికలో శ్రద్ధతీసు టాడు అగ్నిహోత్రుడు!

ఒకనాటి సాయంత్రం ఉన్నట్లుండి, సరు అగ్నిహోత్రుడు గుమాస్తాలనంద సమావేశపరచాడు. ఇలాటిది చాలా కొ గుమాస్తాలందరికీ. ఏదోవిశేషముం కున్నారు. అందరూ కొట్టుమిట్లాడారు. గ గూడారు. గుసగుసలాడారు; సాయం దాకా, ఒక్క కాగితంముక్క వేణుగోప రావు బరికితేఒట్టు!

గుమాస్తాల నుద్దేశించి అగ్నిహోత్రుడి అన్నాడు. "నిజంగా, నాకు సంతోషం ఉంది ఈవేళ. 'మేనేజిమెంటు' 'ఆఫీసు అసిస్టెంట్'ను శాంక్షన్ చేసింది. ఒకటో తేదీనుంచి ఒక 'ఆఫీసు అసిస్టెంట్' ఉంటారు మన ఆఫీసుకు."

వేణుగోపాలరావుకు చాలా చికాకు క గించింది. తన కెలాగూరాదుట ఆ ఉద్యోగ

★ అర్థంకాని విషయం ★

ుదుచేతంటే, తనంటే, అగ్నిహోత్రుడికి ద్ధగౌరవమున్నట్లు తోచదు. "ఈ పోస్టు శ్వేశ్వర్రావుకు ఖాయం......ఎందు తంటే... సర్వేశ్వర్రావు ఆఫీసుతొత్తు!"

సర్వేశ్వర్రావు, ఈ ఉద్యోగం, ఇస్తే స్తే వీరేశ్వర్రావుకే ఇవ్వాలనుకున్నాడు. ానికి కారణం అతనే ఆఫీసులోని గుమా ాల్లో సీనియారిటీ ఉన్నవాడు. పైగా ంర్కు' త్కుణ్ణంగా తెలుసునని అందరి ావనకూడా!

వీరేశ్వర్రావు అనుకున్నదేమంటే, ర్వేశ్వర్రావుకు కనక ఇవ్వకపోతే తనకే. ఆఫీసరు వచ్చినా, సర్వేశ్వర్రావును మ్మినంత, అభిమానించినంతగా ంరి ఏ ఇతర గుమాస్తానూ చూడడు. కారణం ంరూహ్యం!

జగన్నాథం తన మట్టుకు తాను ఎవ్వరి చ్చేదీ ఇప్పుడప్పుడే నిర్ణయించలేకుండా న్నాడు. తనకుకూడా వచ్చే అవకాశం ంకపోలేదు. సీనియారిటే, లేకపోవచ్చు ాని, తను 'టెస్టు' లన్నీ ఎప్పుడో పూర్తి ంసి 'క్వాలిఫయిడ్' అయి కూర్చున్నా ాడు. ఇక ప్రమోషన్ కోసమే కలలు ంటున్నాడు కూడా! అయినా, తనకు ుస్తుందనే గట్టి నమ్మకం లేకుండా ఉంది. ానికి కారణం అతను ఊహించలేకపో ుున్నాడు.

మిగతా గుమాస్తాలు ఆ ఉద్యోగం ఛాయ లకు పోనక్కరలేదు. ఆ ఆఫీసుకు ఆధార స్తంభాలు వీళ్ళే. పైగా వీళ్ళంతా నిన్న కాక మొన్న నే ప్రవేశించిన కొత్త సరకు. వీళ్ళు అనుకోవడానికి కూడా వీల్లేని పరిస్థి తులు వాళ్ళవి.

ఇలా గుమాస్తాలంతా తన్నుకుంటున్నారు. వారిలో అలజడి లేపి, తాపీగా పొగచుట్ట పీలుస్తూ వాలుకుర్చీలో పవళించాడు ఆఫీ సరు. విపరీత మనస్తత్వం! పెద్దపులి మన స్తత్వమంటే ఒక్కమాటు చంపితినదు. గీకి గీకి, చంపి, చంపి, తింటుంది!

ముగ్గురిలో ఒకరికి తప్పదన్నారు అంతా. వారు, వీరేశ్వరరావు, సర్వేశ్వరరావు, జగన్నాథం.

వీరేశ్వర్రావు సీనియారిటీలో, సర్వేశ్వర రావు ఆఫీసర్ల ప్రాపకంలో, జగన్నాథం 'క్వాలిఫయిడ్' కావడంలో ముగ్గురూ అనుకోవచ్చు!

సర్వేశ్వరరావు సహజంగా, ఆఫీసరు ప్రాపకంకోసం ప్రాకులాడే మనిషి కాదు. తన ముభావం ముక్కుసూటితనం, ఒకర్ని ఏకారణం లేకుండా మాటలనకపోవడం, 'ఆఫీసరు తొత్తు' క్రింద పరిగణించబడ్డాడు.

ఒకటో తారీఖు వచ్చింది. అందరినోళ్లూ ఆశ్చర్యంతో తెరవబడ్డాయి. అనుకోనిది జరి గింది. వేణుగోపాలరావు పరిస్థితి మరి అధ్వా న్నంగా ఉంది. మేదమీదనుంచి క్రిందపడే ంటంతగా ఖంగారుపడ్డాడు. తన కర్ణంకా కుండా ఉంది. బరువుతో హృదయం పిడచ కట్టినట్లు బాధపడ్డాడు!

ఆ ఉద్యోగం వేణుగోపాలరావుకు ఇచ్చారు. నిజంగా ఆశ్చర్యం కలిగింది అంద రికీ! పెద్దదుమారం లేపింది గుమాస్తాల్లో!

డ్రైవర్ మాట?

అది రెండతస్తుల బస్సు.

మత్తుగా త్రాగిఉన్న ఇద్దరు దానిలో ప్రవేశించారు. ఒకడు ఏమైనాసరే పై అంతస్తులోనే కాని కూర్చోననిపట్టుబట్టి అక్క డికి వెళ్ళాడు. తీరా బస్సుకదిలే సరికి పరుగెత్తుకుంటూ మూడు అంగల్లో కిందికి దిగి తన స్నేహి తుని దగ్గరికి చేరాడు. ముఖం వివర్ణంగాఉంది. వణికిపోతు న్నాడు. ఇదంతాచూచి ఏమిటి సంగతని స్నేహితుడు అడిగాడు.

ఆతడు అన్నాడు:

"నువ్వు ఎప్పుడూ పై అంత స్తుకు వెళ్ళకేం? అక్కడ డ్రైవరు లేడు.

వీరేశ్వరరావుకు అగ్నిహోత్రుడి సైకాలజీ అర్థంకాలేదు. వేణుగోపాలరావు కేముందని ఇచ్చాడు? చూస్తూ చూస్తూ ఎవడైతే తనని దుయ్యబడతాడో వాడికిచ్చాడు ఆ కాస్తా పట్టుకువెళ్లి! కటికవాడినే నమ్ముతుంది ఆవు! నోరున్నవాడిదే రాజ్యం కదా!

జగన్నాథంను పిచ్చాసుపత్రికి పంపించాల్సిందే! సర్వేశ్వరరావు దగ్గరకు పరుగెత్తాడు. సర్వేశ్వరరావుకు ఈవిషయం పట్టనట్టే మసలడం చూసి, జగన్నాథంవనక్కు వచ్చాడు!.

జగన్నాథం వీరేశ్వర్రావుతో చెప్పుకుని కడుపుబ్బ తీర్చుకున్నాడు.

"చూశారా! మనల్ని కాదని... ఆ శవేణుగాడికి... పైగా 'మెరిట్'ట. హు!" ఆవేశపడ్డాడు జగన్నాథం.

"మీకు తెలియదు జగన్నాథం గారూ 'మెరిట్' అనటం తనను తాను రక్షించు కోవడంకోసంఆఫీసరువాడిన పదమది. ఇందులో ఏదో నాటకముంది!".

జగన్నాథంవిస్తుపోయిచూశాడు వీరేశ్వరరావు వైపు. వీరేశ్వరరావు కనుబొమలు ముడిచి "వేణుగోపాలరావు నాటకమాడాడు. మనదగ్గర మనలా, అఫీసరుదగ్గర ఆఫీసరు దగ్గరలా మాట్లాడి ప్రాపకం సంపాదించాడు."

జగన్నాథం ఒప్పుకోలేదు. "వేణుగోపాలరావుని అపార్థం చేసుకున్నారు మీరు. వాడు వట్టి "ఈజీగోయింగ్ మనిషి నాకు తెలుసు" వీరేశ్వర్రావు ఏదో చెప్పబోయి మాట్లాడకూరుకున్నాడు.

వేణుగోపాలరావు పిచ్చెత్తినట్లు తిరిగాడు ఆవేళ. తనకర్థంకాలేదు ఆఫీసరు సైకాలజీ! సరాసరి ఆఫీసరు దగ్గరకు పరిగెత్తాడు కృతజ్ఞత తెలుపుకోడానికి! కాని ఆఫీసరు అగ్నిహోత్రుడు చాల ముభావంగా ఉన్నాడు. వేణుగోపాలరావు 'ఎందుకు వచ్చానా'?అనుకున్నాడు. సంప్రదాయాలు తెలియని మోటుమనిషి అనుకున్నాడు. కాని వేణుగోపాలరావు ఒకటిమాత్రం అనుకున్నాడు, నిజంగా ఆఫీసరు అగ్నిహోత్రుడు తెలివితేటలను తూచగల కొలబద్ద అని.

ఈ ప్రమోషను దుమారం తగ్గడానికి సుమారు ఒకపక్షం పట్టింది. తర్వాత ఆఫీసు మామూలుగా నడుస్తోంది. ఆ నెల అంతమవుతుందనగా, వచ్చిన కాగితాన్ని చూసుకొని 'ఎలక్ట్రిక్ షాక్' తిన్నంత పనయ్యింది. కుర్చీలో కూలబడ్డాడు. "ఎంత మోసం?" అనుకున్నాడు వేణుగోపాలరావు.

వీరేశ్వర్రావు దగ్గరకుపోయి కాగితాన్ని అందించాడు వేణుగోపాలరావు.

మేష్టరు: ఈ లెక్కలో ఒక నయాపైసా తక్కువ వచ్చిందేమిరా?

విద్యార్థి: నిన్న మా అమ్మకి అప్పు ఇచ్చాను సార్!

చిత్రం: కె. లప్పలస్వామి-విజయనగరం

వీరేశ్వర్రావుకూడా నిర్ఘాంతపోయాడు!.

"సబార్డినేటను 'సూపర్వైజ్' చేసేనిపుణత వేణుగోపాలరావుకు లేనందున తన మామూలు ఉద్యోగానికి 'రివర్టు' చేయడమైంది. ఆ స్థానే సర్వేశ్వర్రావును ప్రమోషన్తో భర్తీ చేయబడింది.

సర్వేశ్వర్రావు పరుగెత్తుకువచ్చి "ఏమిటిలా జరిగింది?" అన్నాడు అయకంగా.

"తెలివితేటల్ని బట్టి ఇచ్చాడ" అన్నాడు వీరేశ్వర్రావు.

"నా మొహాన్ని బట్టి" అన్నా సర్వేశ్వర్రావు.

"అదే" అన్నాడుపక్కసీటు ఉన్న జగన్నాథం. ఫక్కునవన కున్నారు అంతా.

ఆమధ్యాహ్నం'క్లరికల్ హాల్' వచ్చాడు అగ్నిహోత్రుడు. అం నుంచోన్నారు. వేణుగోపాలరా పక్కనేనుంచోనిఅందరినీఉద్దేశిం తనకుట్రాన్స్ఫరయిందని చెప్పాడ

అందరూ ఒక్కమాటు నిశ్చే లయ్యారు

ఆఫీసరు అగ్నిహోత్రుడు వేణు పాలరావు వంక కోరగా చూశాడు వేణుగోపాలరావు మొహాన్న రుచుక్క లేదు. ఆఫీసరుఫక్కునవ తూ తన గదిలోకినడిచాడు. ఆ న చాలా భయంకరంగా వేణుగోప రావుకు ఉండడమేకాక, అ హృదయాన్ని బద్దలు చేసింది!

ఆఫీసరువెళ్లి పోయాక, వీరేశ్వర్రా అన్నాడు. "మన ఆఫీసరు గురిం చాలాఅసందర్భంగావిన్నాం.ఆయ కోపిష్టిమాత్రం కాదుగానిఉద్దండు ఆవలి స్తే పేగులు లెక్కపెట్టేఘటికుడు.

అగ్నిహోత్రుని సైకాలజీతన కర్థమయిన తేలికగాఫీలై, తన సీటులో కూర్చున్నాడ

వేణుగోపాలరావుకు అర్థంకానివిషయ 'ఆఫీసరు, ఎందుకు తనను చూసి నవ్వినట్లు చప్పగా అడుగులు వేసుకుంటూ, వేడికోసం 'కాంటీన్'కి నడిచాడు. ★

తెచ్చుకున్న ముప్పు

జనానికి కూర్చున్నాను.
ఒరే! శంకరం!" అంది నాయనమ్మ.
సంబోధన భయంకరంగా లేకపోయినా
ం కలిగించేలా వుంది.
ఏమిటి?" అన్నాను.
అదేరా! నా కాశీయాత్ర సంగతి..."
క ఆవిడగారు చదువబోయే భారతం
దిగాదు. మహాభారతంకంటే పెద్దదే!
హాభారతం ఆవిడ విసుగు లేకుండా
డం, నేను విసుక్కుంటూ వినడం ఇది
టిసారిమాత్రంగాదు. ఎన్నోసార్లో
జ్ఞాపకం లేదు. అందువల్ల గం॥ భా॥
నమ్మగారు, కాశీయాత్ర విషయం నా
ప్రతిపాదించినప్పుడల్లా ఒకే అర్థంగల
బే ఆవిడ అందుకుంటుంది.
వెళ్దూలే!" అన్నాను యీసారిగూడా,
ం కలుపుతూ.
'అదిగాదురా..."
నేను 'వెళ్దూలే' అన్న తర్వాత నాయ
మ్మ ఆవిషయాన్ని పొడిగించడం గత చరి
లో కాగడా వేసి వెదికినా జరుగనిసంగతి.
మవల్ల —
'మరేమిటి?" అన్నాను.
'పతంజలిశాస్త్రిగారి భార్య భాగీరథమ్మ
డా వెళ్తోంది. కలసి వెళ్ళాలనుకుంటు
ము.
నాగుండెలు నిలచినంతపని చేశాయి.
నోని అన్నంముద్ద మ్రింగుడుపడ లేదు.
గీరథమ్మగారి మంత్రం పడిందంటే మా
యనమ్మేమిటి, ఎవరి నాయనమ్మయినా
ఆవిడ చెప్పినట్లు చెయ్యడం తూర్పున
ర్యుడు వుదయించినంత ఖాయం. భాగీ
మ్మంటే యేమిటో అనుకునేరు. భగవద్గీత
క్రను చదివి గీతాచార్యుడయిన ఆ కృష్ణ
మాత్ముడికన్నా గంభీరంగా అర్థం చెబుతూ
తలవద్ద డబ్బు దస్కం పుచ్చుకోకుండా,
సమగటాలుమాత్రం పుచ్చుకునే ఒక పెద్ద
ముత్తయిదువ. ఆవిడగారి శిష్యసింధువులో
మా నాయనమ్మ ఒక బిందువు.

కాబట్టి ముంచుకొస్తున్న యీప్రమాదం నుంచి బయటపడాలని నిశ్చయించుకున్నాను.

"వెళ్ళాల్సిందే.. కానీ, డబ్బు లేదే ఎలాగ?" ఇంత స్వల్ప వ్యవధిలో యింత చక్కటి అబద్ధం ఆడగలిగిన నా బుద్ధికుశలతని అభినందించుకున్నాను. అంతేగాకుండా యిక కొన్ని దినాలపాటు యీ కాశీయాత్ర విషయం నాయనమ్మ యెత్తదనుకున్నాను. కానీ నేను కాలుతప్పిన ప్రయాణికుణ్ణని మరు నిముషంలోనే తేలిపోయింది.

"హోరిపిడుగా! అబద్ధాలుకూడానా! పెట్టెలో వందరూపాయలున్నాయిగాదట్రా!" ఆశ్చర్యంతో అంది నాయనమ్మ తలమీదకొంగు సవరించుకుంటూ.

నా స్వంతకళ్ళకుతప్ప, మూడోకన్నుకు తెలియకుండా నేను దాచుకున్న డబ్బు

వల్లంపాటి వెంకటసుబ్బయ్య

నాయనమ్మ కళ్ళబడిందే!...ఆ డబ్బు ఈ నాటిదిగాదు. ఆరునెలల నుండి నా స్వంత ఖర్చులకని శ్రీమతిగారి అనుమతితో పుచ్చుకొని దాచుకొంది. జలనిధులింకనీ, అంబరము బ్రద్దలవనీ, ఇంకా యేమయినా సంభవించనీ, ఆడబ్బు ఒక చక్కని రిస్టువాచీకే వినియోగం కావాలని ఏనాడో ప్రతిజ్ఞ చేసేశాను. డబ్బుకన్నా ఘనంగా ప్రతిజ్ఞను కాపాడుకోవాలిగదా! ...ఎలాగ...?ఆఁ... పకపక నవ్వాను.

"ఏమిట్రా అలా నవ్వుతావు?" అంది నాయనమ్మ కాస్త కోపంగా.

"నీమాటకే!" అన్నాను నవ్వులోనుండి.

"ఎందుకూ?"

"అదిగాదు నాయనమ్మా! ఈ సంసారంలో వందరూపాయల నిల్వవుందని నువ్వంటే యేడ్వబోయి నవ్వేశాను. అంతే! నావద్ద యేనాడూ డబ్బువుండదని నీకు తెలుసుగా! అలాంటిది ఇప్పుడు చూశానంటున్నావు. కాబట్టి ఆడబ్బు నాదిఅంటే మనది గాదని, యెవరో స్నేహితుడు దాచమని యిచ్చివుంటాడని నీకుమాత్రం తెలీదా

యేమిటి?" అన్నాను.

నన్నుకన్నది మా అమ్మే! అందుకు సందేహం లేదు. కానీ ఆవిడ కని పెంచలేదు. ఆ వుత్తరార్థాన్ని నాయనమ్మకు పంచి ఇచ్చేసింది. నేనంటే ప్రత్యేకాభిమానం నాయనమ్మకు. నన్నెవరైనా యేమైనా అంటే వారికి యెం?లో ఇల్లుగట్టి పెరుగన్నం పెట్టి, శిక్షించేది. ఈ అభిమానం నా వివాహానంతరం యెలా నిలిచిందంటారా! అందుకు కారణం మా శ్రీమతే! నేనావిడకెలా నచ్చానో, ఆవిడకూడా మా నాయనమ్మకలాగే నచ్చింది! అందుకే మరి ఇద్దరి మనుమలవద్దకాకుండా మా నాయనమ్మ మావద్ద వుంది.

అలాంటి నాయనమ్మకు యెందుక బద్ధం చెప్పావంటారా? 'డబ్బేం శాశ్వతం? మాట' బద్ధంగా వుండాలిగాని' అన్నారు మునుపటి కవిగో. ప్రతిజ్ఞ చేశాను చూడండి. అంతమాత్రానికే ఆవిడ కాశీయాత్ర నాకిష్టం లేదనేరు. అలా అనుకున్నారంటే మీరు పొరబడ్డారని చెప్పడానికి చాలాచాలా విచారిస్తున్నాను. "డబ్బును గంగలోపోయడం!" అంటారు చూడండి తెలిసినవాళ్ళు! ఇది అదే గదండీ. అంతమాత్రాన నేను కాశీయాత్రలకు విముఖుణ్ణనేయకండి. భగవంతుడు సర్వమయుడు. 'ఇందుగలడందు లేదని సందేహము వలదు' అంగువల్ల కాశీయాత్ర చేసిరావటం కన్నా యేదో వక వస్తువు అని కొనడం శ్రేష్టంగదా! కానీ నాయనమ్మ ఒప్పుకోదుం

ఈ చిక్కునుండి యెలా తప్పించుకోవడం అన్నది చిన్న సమస్యగా వుద్భవించి పెద్దసమస్యగా ఘనీభవించింది. "పోనీలే! రేపు చూద్దాం" అంటేనా. ఆ చూడడానికీ దినమే మంచి ముహూర్తమంటుంది నాయనమ్మ. బజెటులోటు సంగతి నివేదిద్దామా అంటే మన ధనాగారంలో నిల్వసంగతి నాయనమ్మకు కనబడిపోయింది. ఎలాగ? ......ఎలాగ ... ?

"సార్," "సార్ ... సార్...," పిలుపుకు తాళంవేశా రెవరో తలుపుమీద.

ఆ ఆగంతకునికి నా మనస్సులో వెయ్యి నమస్కారాలు సమర్పించాను. అతడు కడకు అప్పులవాడయినా సరే తలుపు తియ్యాలని నిశ్చయించుకున్నాను.

కంచంలోనే చెయ్యికడిగి గబగబా తలుపు తియ్యడానికి బయలుదేరాను. తిరిగిచూడ

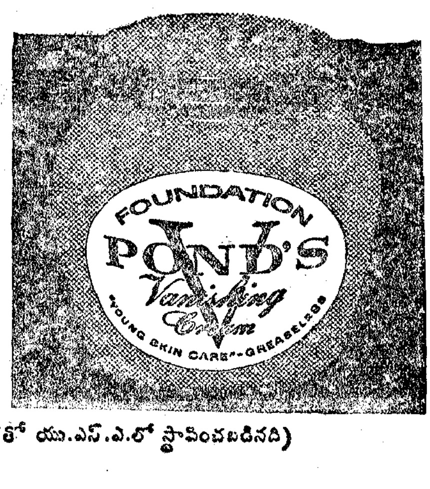
ఆమె సౌందర్యవతి...
ఆమె పాండ్స్‌ను ఉపయోగిస్తుంది

మీ ముఖమును మృదువుగా మరియు మనోహరముగా ఉంచుకొనుటకు

పాండ్స్ వ్యానిషింగ్ క్రీమ్‌ను వాడండి

తెల్లనైన మరియు మంచువలెనున్న పాండ్స్ వ్యానిషింగ్ క్రీము చర్మమునకు రక్షణనిచ్చి దానిని చక్కగా మరియు మనోహరముగా ఉంచుతుంది. అది జిగురుగా ఉండదు మరియు రాసుకొన్న మరుక్షణము లోనే కనపడకుండాపోతుంది. పాండ్స్ వ్యానిషింగ్ క్రీమును పౌడరు అద్దుకొనే ముందు వాడితే పౌడరును గంటలతరబడి అంటుకొని ఉండేలా ఉంచుతుంది.

చర్మమును శుభ్రపరచే క్రీమ్
ప్రతి రాత్రి మీ ముఖమునకు పాండ్స్ కోల్డ్ క్రీమును రుద్ది రాసుకోండి అది చర్మమును శుభ్రపరుస్తుంది మరియు మీ లావణ్యమును కాపాడుతుంది.

చీస్‌బ్రో-పాండ్స్ ఇన్‌కార్పొరేటెడ్ (పరిమితమైన బాధ్యతతో యు.ఎస్.ఎ.లో స్థాపింపబడినది)

★ తెచ్చుకున్న ముప్పు ★

దుగానీ దాచివుంటే నాయనమ్మ ముఖం 'నికోపాన్నో' కళ్ళలోని నిరాశనో సృంచి వుండేవాణ్ణి.

* * *

అప్పటికేమో తప్పింది గానీ, ఆ తప్పన్నా ననుకున్న ముప్పు గొప్పగా రాత్రికి ఎదురయింది.

"ప్రొద్దుట అడిగిందానికి జవాబు చెప్పంరా!" అంది నాయనమ్మ కించిత్ సాధింపుగా.

కానీ నేనావిడ అధికారం చూసి పూర్తిగా దిరిపోలేదు. నాకున్న యావత్తు తెలివితేటల్ని వుపయోగించి ఒక కత్తిలేని కోట యిన అబద్ధం నాలుక చివరే వుంచుకున్నాను.

"నీకో విషయం చెప్పాలి నాయనమ్మా! ప్రొద్దుటే చెబుదామనుకున్నాను. కానీ... నువ్వేమనుకుంటావోనని..."

"ఏమని? వీలులేద నేనా!" నాయనమ్మ గాంభీర్యముమంది.

"యిస్సీ! కటకటా! ఎంతమాటన్నావు నాయనమ్మా! డబ్బు నావద్ద లేకపోతే తలతాకట్టు పెట్టయినాసరే నీకు కాశీ విశ్వేశుని దర్శనం చేయించనా! అదిగాదు నాయనమ్మా!..."

"ఏమిట్రా నాయనా!"

"మరి... మరి నువ్వు గంగలో మునిగితే అక్కడే చచ్చిపోతావుట."

పకోడీలో మిరపకాయ కొరికినట్టుగా యెగిరిపడింది శ్రీమతి, నాయనమ్మ యెగిరిపడ లేదు. కూర్చున్నచోటే వుంది.

"నిజంగానట్రా!" అదోరకంగా ప్రశ్నించింది నాయనమ్మ.

"అవునట... చాలమంది చెప్పారు" అన్నాను నాయనమ్మవైపు చాల జాలిగా చూస్తూ.

"ఎంత అదృష్టంరా! నా జన్మ తరించింది. కాశీలో చావంటే కైలాసమే! ఆహా... ఎంత అదృష్టంగా శంకరం" నాయనమ్మ మహదానందంతో అంది.

నాకళ్ళు చెరుగమ్మాయి. తల దిమ్మెక్కిపోయింది. కలో నిజమో తెల్సుకోవడానికి కంచంలోని పచ్చడి కొస్త నాలికకు తగిల్చాను.

"కాదుసుమా! కలకాదుసుమా!" అంది నాలుకమీద పచ్చడి.

"అందుకే నాయనమ్మా! నువ్వు వెళ్ళొద్దు! ఇంతమంది వుండగా నిన్ను దిక్కులేని చావు చావనిస్తామా?" చికట్లోకి చివరిరాయి విసిరాను.

"శివశివా! కాశీలో చావు దిక్కులేని చావట్రా! నాకా విశ్వేశుడే అన్నీ. నేను వెళ్ళనే వెళ్ళాలి! నువ్వు డబ్బివ్వకపోతే పోయే. నా మెళ్ళో 'నాను' అమ్మేసయినా సరే నేను వెళ్ళితీరుతాను," అంది నాయనమ్మ.

"నువ్వెళ్ళక తప్పదా... అఁ..." కలకంఠ వనూకలకోకిలస్వనితో అరున్నర మధ్యమంలో యేడ్పు లంకించుకుంది శ్రీమతి.

'ఎందుకుతల్లీ యేడుస్తావు!' పోయేనాకు పూచిక పుల్లయినా వెంటరాదు, అన్నారు మునుపటికెవరో. గంగమ్మతల్లి ఒడిలో చావాలంటే యెంతో పుణ్యం ఉండాలితల్లీ నన్ను వెళ్ళనివ్వండి," శ్రీమతిని ఓదారుస్తూ అంది నాయనమ్మ.

శ్రీమతి లఘుబద్ధంగా యెక్కిళ్ళు ప్రారంభించింది.

"ఏమండీ! అత్తయ్యను ఒంటరిగా పంపకండి... అలాగయితే నేనూ వస్తాను" ఏడ్పు మధ్య వీలుచేసుకొని అంది శ్రీమతి.

నా చెవిలోన బొమ్మసముద్రం గుమ్మడి పండంత పిడుగు పడ్డట్టయింది.

"మనల్ని కాదని నాయనమ్మ మాత్రం ఎలా వెళుతుంది! నాయనమ్మా! నువ్వు వెళ్ళవు నాయనమ్మా?" అన్నాను యేప్పటం కోసం ప్రయత్నిస్తూ.

"కాదనకు నాయనా! మహానీయులకే కాశీలో చావురాదు. కాశీలో చావాలని వెళ్ళిన యెందరో అక్కడ చచ్చేయోగం లేక తిరిగి వచ్చేస్తుంటారు. నిజంగా నాద పురాకృతం! కాదనకు నాయనా?

"అత్తయ్య!... ఆ... అఁ..." శ్రీమతి

యేడ్పు.

"డబ్బా ?.. !.. ?" నా బాధ.

*　　　*　　　*

ఇంట్లో మొదట నాయనమ్మగారి సహాయ నిరాకరణం ప్రారంభమయింది. కతిపయాది నాల తర్వాత భోజన బహిష్కారంగా మార్పు బడింది. తర్వాత యీ వుద్యమాలు సత్యాగ్రహ రూపం ధరించాయి. అందుకు శ్రీమతి శోకమూర్తి రూపం ధరించింది. నేనుమాత్రం యీ గోల భరించలేక పోయ్యాను.

ఇంట్లోవున్న వంద పుచ్చుకొని నాయనమ్మను భాగీరథమ్మ సహితంగా కాశీకి విశ్వేశుని దర్శించి, గంగలోన మునకలిడి రమ్మన్నాను,

"నా బంగారుతండ్రీ!" అంది నాయనమ్మ.

"ససేమిరా!" అంది శ్రీమతి.

"ఏమిటె ?" అన్నాను.

"అత్తయ్యను ఒంటరిగా పంపకండి" అంది.

"ఆవిడకు గురుస్థానంలోవున్న సౌభాగ్యవతి భాగీరథమ్మగారున్నారుగా!" అన్నాను.

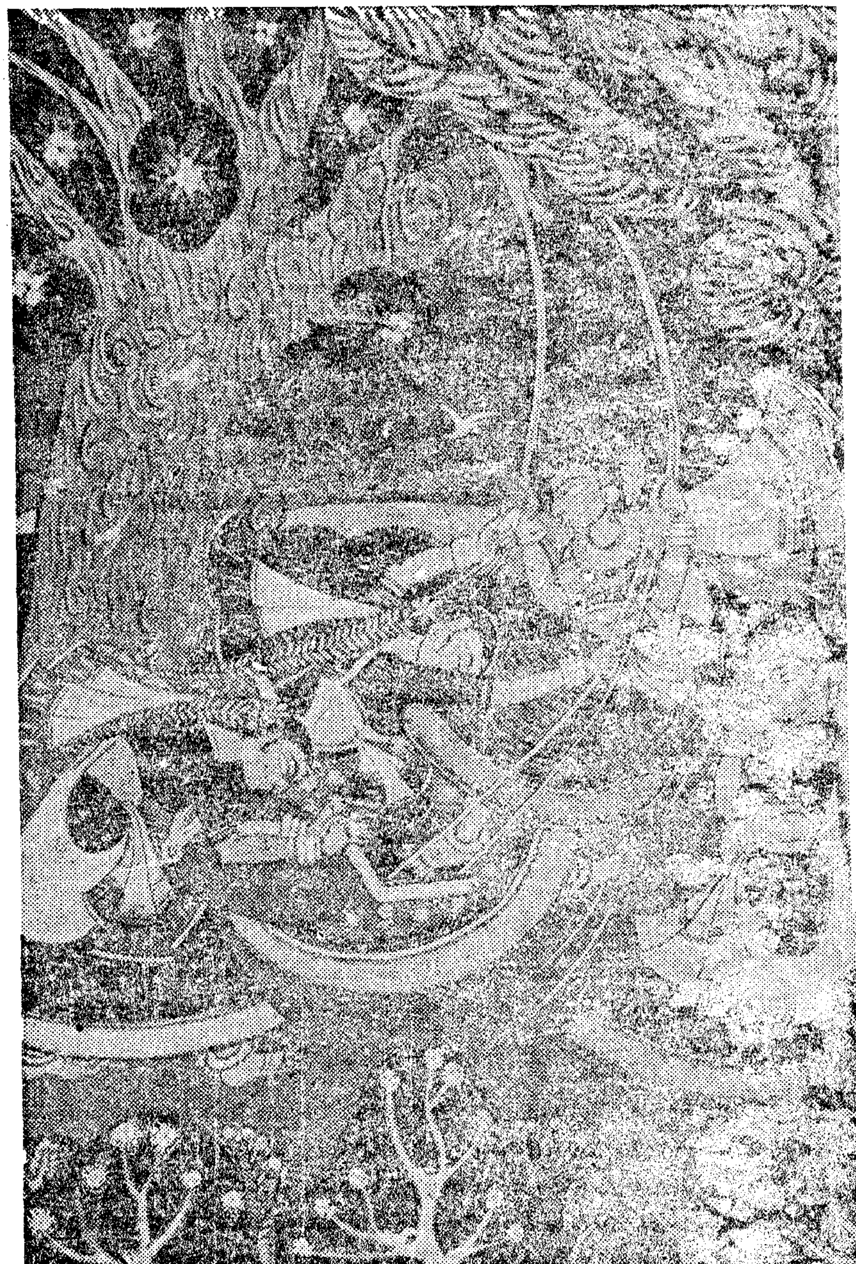
"అదిగాదండీ! గంగలో పడిపోకుండా బట్టుకోవడం ఆవిడ చేతేమవుతుంది. ఆవిడనే ఒకారు పట్టుకోవాలి! మీరు వెళ్లి అత్తయ్యను దక్కించుకురండి." శ్రీమతికి కంఠంలోదాకా వచ్చింది యేడుపు.

"అలాగయితే యాత్ర మానుకోమను. నేనెలా వెళ్లడం? నాకు శలవులేదే!" ఇసుకపట్టులోగూడా బంగారం వండిస్తాడు నాలాంటి బుద్ధిమంతుడు.

"అదేమిటండీ అలాగంటారు! పదిహేను దినాల్లో యెలాగూ వేసవిశలవు లొస్తున్నాయిగదా!" శ్రీమతి అధారిటీ మండబెట్టి నా పద్మవ్యూహాన్ని పూడ్చేసింది.

"ఇదిగో చూడు! నువ్వు వెయ్యి చెప్పు, లక్ష చెప్పు. నేను వెళ్లడం సాధ్యంకాదు, కాదు, కాదు!" అంటూ లేచి వీధిలో కెళ్లిపోయ్యాను.

నాయనమ్మ కాశీలో గంగలో చచ్చి తీరాలంటుంది. ఆవిడ వొంటరిగా వెళ్లకూడదంటుంది శ్రీమతి. అలాగయితే యాత్ర మానేయమంటాడీ బుద్ధిమంతుడు. ఇలా రోజుకోసారి రాజుకొనే యీ గోల పదిహేనుసార్లు పునరావృత్తమయేసరికి రోజు కుంటూ వచ్చేశాయి వేసవి శలవులు. అవచ్చేసిన శలవులకు యేడ్పులతో స్వాగతాలు, స్వగతంగా తన కర్మను నిందించుకోవడాలు అతిశయించాయి. శ్రేయోభిలాషుల సలహాల మీద నేను, నాయనమ్మ కాశీయాత్ర చేసి

"వసంత పంచమి"

చిత్రం: కల్యాణప్రసాద్ శర్మ

రావడానికి నిశ్చయించాము. నేనుతప్ప యింట్లో అందరూ ఆనందించారు.

ఇంట్లోని వందకు బయటి వంద (అందుకుగాను ఖర్చు 10 నయాపైసాల రెవిన్యూ స్టాంపు మాత్రం) కలిసి కాశీయాత్ర చేసి వచ్చాము. ఎంత ప్రయత్నించినా నాయనమ్మ గంగలో చావలేకపోయింది. నాయనమ్మను గంగలో వదలవలసిందిపోయి గంగనే ఒక చిన్న బిందెలో పట్టి నా యింటికి తెచ్చేశాము.

"అత్తయ్య తిరిగొచ్చిం"దని శ్రీమతి సంతోషం.

నాచీ లేకపోతే పోయె, అప్పెలా తీర్చను అని నా చింత.

కాశీలో కన్ను మూయలేదని నాయనమ్మ దుఃఖం. ★

ఆంధ్ర మహాభారతము

ఆ ది ప ర్వ ము - ష ష్ఠా శ్వా స ము

క. అమ్మునివరుకడ నిపినమా, ర్గమ్మునఁ బాండవులు విగత కల్మషు లవిషా
దమ్మున సుఖ ముండిరి విన, యమ్మొప్పఁగ శాలిహోత్రు నాశ్రమభూమిన్.

వ. అంత.

చ. పవనతనూజుఁ డక్కమలపాలికచేత వినీతుఁడై మహా
ర్ణవవృతభూమిలోఁ గలవనంబుల హంసబలాక సారసా
రవరుచిరాపగారస రగపులినంబులఁ బర్వతంబులన్
వివిధవిహారుఁడై యనుభవించె నభీష్టమనోజభోగముల్.

హిడింబయందు ఘటోత్కచుండు పుట్టుట

చ, నరవరుఁడైన భీమువలనం బ్రభవించె హిడింబకున్ సుతుం
డురుతరభీమరూపు డు ఘటోత్కచనాముఁడు విస్ఫురద్భయం
కరవదనంబు శంకునిభర్ణములున్ వికృతాక్షులుం బయో
ధరవరవర్ణమున్ నికట దారుణదంష్ట్రలు నొప్పు చుండఁగన్.

వ. ఇట్లు సద్యోగర్భంబునం గామరూపధరుండైన ఘటోత్కచుండు పుట్టి తత్క్షణంబ నవయౌవనుండును ననేకాస్త్రశస్త్ర కుశలుండును నపరిమిత రాక్షసపిశాచబల పరివృత్తుండును నై తల్లిదండ్రులకుం గుంతీదేవికి మ్రొక్కిన నగ్రనందనుం డగుట నందఱును గరంబుగారవంబునఁ గొనియాడం గొన్నిదినంబులుండి యొక్కనాఁ డంజలిపుటఘటితమస్తకుం డయి తండ్రుల కిట్లనియె రాక్షసపిశాచబలంబులతోడ నాయిమ్ములనుండెదం బనిగలయప్పుడు నన్నుఁ దలంచునది యప్పుడ వత్తునని తల్లిం దోడ్కొని యుత్తరాభిముఖుండయి యరిగె నిట పాండవులును శాలిహోత్రునొద్ద ననేకధర్మ శాస్త్ర నీతిశాస్త్రంబు లభ్యసించి యమ్మునివరు వీడ్కొని చని విదర్భమత్స్య త్రిగర్తకీచక విషయంబులు గడచి యేక చక్రంబను నగ్రహారంబు గని,

క. లలితజటాజినకుశవ, ల్కలధరులై వేద మొప్పఁగాఁ జదువుచు ని
మ్ముల బ్రహ్మచారివృత్తిని, వెలయఁగ నందుండి రొక్క విప్రగృహమునన్.

క. ధృతిఁ జదువుచు భిక్షార్థము, ప్రతిగృహమున కరుగుచున్న భవ్యుల వారి
వ్రతులం బ్రీతులఁ జేసిరి, సతతము నందులగృహస్థ సద్ద్విజులు దయన్.

క. జలజప్రియతేజుల నవి, రలవీరుల ధరణివలయరాజ్యశ్రీయో
గ్యుల నిట్లేలొకొ భిక్షా, శులఁ జేసె విధాతృఁ డంచు శోకింప జనుల్.

క. పరమాన్నభైక్షభిస్సా, పరిపూర్ణతరంబు లయిన పాత్రము లయ్యే
వురు నిత్యంబు నివేదిం, తురు దల్లికిఁ గరము భక్తితో వినయమునన్.

వ. కుంతియును దాని రెండుభాగంబులు పేసి యందొక్కభాగంబు భీమునకుం బెట్టి తక్కినభాగంబు గడమకొడుకులుం దానును గుడుచు నిట్లు ప్రచ్ఛన్నులై యేకచక్రపురంబున నున్నంతనొక్కనాఁడు ధర్మార్జునయములు భిక్షార్థం బరిగిన నిట కుంతియు భీముండును దమవిడిసిన విప్రగృహంబున నున్నంత నందొక్కపెట్ట యార్తధ్వని యెగసిన విని కుంతిదేవి యెంతయు సంతాపించి భీమున కిట్లనియె

తే. ఇందు సుఖముండితిమి యెరు లెఱుఁగకుండ, నేలొకో యిప్పుడీ విప్రునింట నార్త
రవము వీతెంచె దీని నారసి యెఱుంగవలయుఁ దత్ప్రతీకారంబు వలయుఁ జేయ.

వ. పరమోపకారియైన యీబ్రాహ్మణునకు నేమిప్రియము సేయ సమకూరునో యని చింతించుచున్నచో నిప్పు డెద్దియేనియు నొక్కదుస్తరంబయిన దుఃఖం బీగృహస్థున కయ్యెం గావలయు నామనంబు మలుమల మఱఁగెడుఁ గావున దీనిం దలఁగి వీరికి మనఃప్రియంబు సేయవలయు.

క. కృత మెఱుఁగుట పుణ్యము స,స్మృతి దానికిసమము సేఁత మధ్యము మఱి త
త్కృతమున కగ్గలముగ స,త్కృతి సేయుట యుత్తమంబు కృతబుద్ధులకున్.

వ అనిన విని భీమసేనుం డిట్లనియె

ఆ. ఎఱిఁగి నాకుఁ జెప్పు మిది యేమి యెవ్వరి,వలన నింత యయ్యె వగవ నేల
యెంతకడిఁదిదైన నిది యేను దీర్చి యీ,విప్రునకుఁ బ్రియంబు విస్తరింతు.

వ. అనినం గుంతి యట్ల చేయుదునని చనిదుఃఖపరవశులయి పరిదేవనంబు సేయుచున్నవారలుం జూచి యడుగనేరక మిన్నకున్నంత బ్రాహ్మణుండు దీనబాంధవులు విన నిట్లనియె

క. నలసారము సంసార మ,ఖిలదుఃఖావహము భయనికేతన మతి చం
చలము పరాధీనం బిం,దుల జీవన మేల నమ్ముదురు తత్త్వవిదుల్.

క. ఆదిని సంయోగవియో,గాదిద్వంద్వములు దేహియగువానికి సం
పాదిల్లక తక్కవు పూ,ర్వోదయకర్మమున నెట్టి యోగికి నయినన్.

తరువోజ. ఏనును బ్రజలును నీధర్మసతియు నేయుపాయంబున నిబ్బారిఁ గడవఁ
గా నేర్తు మెయ్యది గర్జ మిం దుండఁగా దేఁగుదమ యొండుగడ కని ముంద
టే నెంత సెప్పిన నెన్నండు వినద యిది యిట్టిదారుణ మిమ్మెయిఁ జేయఁ
గా నున్న విధి యేల కడవంగనిచ్చుఁ గర్మవిపాకంబు గడవంగ లావె.

సీ. మంత్రయుక్తంబుగా మత్పరిణీతయై, ధర్మచారిణి యగు దాని వినయ
వతిఁ బ్రజావతి ననువ్రత నెట్టు లసురకు, భక్ష్యంబ వగు మని పనుపనేర్తు
ధర్మాభివృద్ధిగాఁ దగు వడువునకు నీ, నిల్లడ బ్రహ్మచే నిడఁగఁబడిన
యిక్కన్య యతిబాల యిందుద్భవంబగు, దౌహిత్రలాభంబు దలుఁగ నెట్లు

ఆ. దీనిఁ బుత్తు మఱి మదీయపిండోదక,నిధిఁ దనూజుఁ గులము నిస్తరించు
వానిఁ బితృగణంబువలని ఋణంబుఁ బా,చినమహోపకారిఁ జిఱుతవాని.

ఆ. ఎట్లు సూచిచూచి యిది పాపమనక య,య్యసురవాతఁ ద్రోతు నదయవృత్తి
నరిగి యేన యిప్పు డసురకు నాహార,మగుదు వీరిఁ బుచ్చ నగునె నాకు.

వ. అని యాత్మపరిత్యాగంబునందుఁ గృతనిశ్చయుండై యున్న బ్రాహ్మణుం జూచి బ్రాహ్మణి యిట్లనియె.

క. మనుజులకు నెవ్విధంబున, ననతిక్రమణీయ మైన యాపద్విషయం
బున సంతాపింపంగాఁ, జన దని యెఱిఁగియును దగునె సంతాపింపన్.

వ. ఆరక్కసున కే నశనం బయ్యెద మీరు వగవకుండుఁడు భార్యయందుఁ బడయంబడు నపత్యంబు నాయందు మున్న పడసితి రేనును ఋణవిముక్తనయితిం బ్రాణవియోగంబు పేసి యయినను భార్య పతికి హితంబు సేయవలయు మఱి యట్లుంగాక.

ఆ. పురుషుకంటె మున్న పరలోక మేఁగిన, సతియ నోఁచినదియు సతులలోనఁ
బురుషహీనయైనఁ బరమపతివ్రత,యయ్యు జగముచేతఁ బ్రయఁబడదె.

ఆ. పడినయామిషంబు పక్షు లపేక్షించు,నట్లు పురుషహీన యయినయువతిఁ
జూచి యెల్లవారుఁ జులుక నపేక్షింతు, రిదియుఁ బాప మనక హీనమతులు.

సీతాలు జడుపడ్డది-

గెరువుమీద పాకలో దాచుకున్న తాటి బుర్రికలను అంబటి తట్టలో పేర్చుకుని 'పొద్యోళ' అయిపోయిందని సీతాలు ఊరు ముఖం పట్టింది.

పొలంగట్టు దాటి చెరువుగట్టు చేరుకుంది. గట్టుమీద హాయిగా పెరిగిన తాటిచెట్ల మధ్య నడుస్తోంది. కట్టుకున్న ఎర్రగోక గాలికి రెపరెపా కొట్టుకుంటోంది. పొద్దుగూకి పోయింది. అసరసంధ్యదూరంగా గ్రామాల్లో ఇళ్ళమీద పొగసుళ్ళు తిరుగుతో కనిపిస్తోంది.

చెరువుగట్టు దిగితే వల్లకాడు. వల్లకాట్లో చెట్లు దెయ్యాల్లా విరబోసుకుని కనిపిస్తున్నాయి. కాటి మధ్యనుంచే ఊరికి దారి!

అశ్మశానంలో యీ మధ్య అఘోరీ తిరుగుతున్నాడన్న మాట సీతాలుకి గుర్తుకొచ్చింది. శవాలను తినేవాణ్ని తలచుకుని వణికిపోయింది.

గబగబా అడుగులు వేస్తోంది. నెత్తిని అట్టేభారం లేకపోయినా అలవాటు చొప్పున ఊగుతోనే వుంది. వేళ్ళ మట్టెలు కంకర రాళ్ళమీద చిటుకూ-చిటుకూమంటున్నాయి. పైట చెంగు సర్దుకున్నప్పుడల్లా గాజులు గలగల్లాడుతున్నాయి. తాటికమ్మలు గాలికి టపటపా కొట్టుకున్నాయి. పోతుచెట్టు వేసిన పన్నా రాలి సీతమ్మకు రెండుమూడు గజాలదూరంలో "టప్"మని పడింది.

సీతమ్మ నెత్తిమీద ఊరంతగంప. తలఎత్తి చూడగలదా ఏమన్నానా? అఘోరించినట్టే వుంది. అఘోరీలకు దిక్కూ మొక్కూ లేదా!

సీతాలు వళ్ళంతా గగుర్పొడిచింది. భయంతో గుండె గొంతుకలో కొచ్చి కొట్టుకున్నది. ఒక్కక్షణం కదలేకపోయింది; నిలుచున్న సీతాలు నిలుచున్నట్టే వుండి గుక్క తిప్పుకుని మళ్లా కదలిపోయింది.

అడుగులు మహావేగంగా పడుతున్నాయి. కొష్టంలో నడుస్తున్నప్పుడు తోజు పరిగెత్తడమే.

"దానిజిమ్మడ తాటిపన్నుకాదు గాని, ఎంత సాలొచ్చింది!" అనుకుంది సీతాలు.

"తోడవురూ నేకుండా ఒక్కర్తివే పోగలవటే సీతాలూ! అని పెద్దన్న అడుగుతే,

"ఎందుకునేరా తోజూ నడిసేతో వేగడా" అంది అఘోరీల మాట మరచిపోయి. ఇప్పుడు గట్టిచిక్కొచ్చింది. అనుకున్నంత పనీ అయింది. ఈ భయం ఎక్కడనుండో వచ్చి

పూసపాటి కృష్ణంరాజు

జారింది. సీతాలు చెట్లమధ్య బాట ననుసరించి పరిగెత్తుతోంది.

"సీతా! సీతా!" సీతాలుని ఎక్కడిదో పిలుపు వినిపించింది.

"సీతా! సీతా! ఒకచిటం ఆగవూ?" ఎవరో పిలచేరు. అడుగు ముందుకి పడలేదు. ఆగిపోయింది.

"సీతా! సీతా! నువ్వోకసారి యిటు చూడవూ?" సీతాలి కేమీతోచలేదు.

"సీతా! సీతా! యిటు, యిటు, యిటు చూడవూ?" అని పిలుపు లొచ్చేయి. సీతమ్మ తట్టెడు తాటిబురికెలూ గుభుక్కున ఎత్తేసింది. శ్మశానం నిండా తాటిబురికెలు పరుగులెత్తేయి. మూసినకళ్లు తెరచి నాలుగుప్రక్కలా చూసింది. ఎవరూ కంటికెక్కనరాలేదు. దూరంగా ఊరుమాత్రం కనిపిస్తోంది. కుక్కలు అరుపులు మాత్రం వినిపిస్తూన్నాయి. నక్క మూలిగింది. మరికొన్ని నక్కలు సంగీతానికి లంకించుకున్నాయి.

తిరుగులేదు. అది అఘోరీల పిలుపే. ఒళ్ళంతా నీరిడిసిపోయింది. పరుగెడదామనుకుంటే, కాళ్లు కదిలిరావడం లేదు. కేకలు వేద్దామనుకుంటే గొంతు కొండిపోయింది. నోరు పెగల్డంలేదు.

"సీతా! సీతా! యిటు చూడవూ?" ఎక్కడిదో వినిపించింది. సత్తువంతా తెచ్చుకుని ఒక్కబిగిని కాలు కదిపింది. పరుగులో భూమి కనుపించడం లేదు. ఆ పరుగులో పేగులు తెగిపోయినట్టయింది. కనివింద ముక్కలు రెండుకాళ్లకూ చుట్టుకున్నాయి. సీతాలు కొట్టినచెట్టులా కూలిపోయింది.

పసువుల సంతనుండి బేరగాళ్ళు ఇళ్లకు తిరిగొస్తున్నారు. మండల చిన్నాయ పరధ్యానంగా కాట్లో ఏదో కదలం చూసేడు ఎర్రకోక మాత్రం అనింది. అతనికి జయ్యా

★ సీతాలు జడుపడ్డది ★

ఉంటే వల్లమాల్ని భయం. కాలు కదల కుండా కట్టడిపోయింది.

"ఏందిర సిన్నయ్యమావా! ఆగి పోనావు?" అని అడిగేడు పిసిసెర్రాయ.

"ఓరయ్య దెయ్యంరా!" అన్నాడు చిన్నాయ.

"ఓరెలెయ్. దెయ్యంనేదు, గియ్యంనేదు. నీపిల్లె దాన్ని గలా" అన్నాడు ఎర్రాయ.

"భగమంతునిమీన సాచ్చిగా, నాకళ్లతో నాను సూస్తే నువ్వు దవాయించేస్తావేంది బయ్యా?" అడిగేడు చిన్నాయ.

"నువ్వు సూసిందేటిది మావా?" అడిగేడు కిష్టమ్మ.

"ఎర్రగా పట్టుగోక సుట్టుకుని, జామ్మని పారొచ్చి ఆ కసివింద మొక్కలకాడ మాయిపై పోనాది—అదేటిదో గాని—మన కెందుకు నే, యీ దార్ని పోదాం రంజేస" అన్నాడు చిన్నాయ.

"పోనియ్యెయ్; యీడియ్యన్నీ వచ్చి కోతలు" అన్నాడు కిష్టమ్మ.

"నిబద్దిగేనేయ్. భూదేవి సాచ్చిగా—వందేళకాడ నాసెందు కబద్దమాడాల?" అన్నాడు చిన్నయ.

"పదం జేస. దెయ్యం అక్కడేంమాయ మన్నదో సూద్దాం," అని ముందుకొచ్చేడు ఎర్రాయ.

"వల్లకొండెయ్ మనకెందుకొచ్చింది దెయ్యాలూసు. నా రానే నోరయ్య," అన్నాడు చిన్నయ్య.

"పదేస. మనిద్దరం ఎల్లి సూద్దాం," అని కిష్టమ్మ దారితీసేడు. ఎర్రాయ అడుగు ముందుకు వేసేడు. చిన్నాయ ఒక్కడూ వుండలేక వాళ్లతో అంటపెట్టుకుని వెళ్లేడు. కసివింద మొక్కలమధ్య ఎర్రగా కనుపించింది.

"అదేటిదో గుడ్డముక్కలా నాగుందేయ్" అన్నాడు కిష్టమ్మ.

"గాతలో దిగింతరవాత అదేటిదైతే మన కేటి! పదంజేస," అని ముందుకు తోచుకొచ్చేడు ఎర్రాయ. సీతాలు కొద్దిగా కదిలింది. మూలిగిందికూడాను. కిష్టమ్మదగ్గరగా వెళ్లి ముఖంలో ముఖంపెట్టి చూసేడు. సీతాలుని అంతా పోల్చుకున్నారు.

"ఈర్నాయిడి కూతురు సీతాలేనేయ్. ఏటిలా పడిపోనాదో," అన్నాడు కిష్టమ్మ ఆశ్చర్యంతోనూ, విచారంతోనూను.

"కళ్ళంనుండొస్తూ తోట్లో జడుపడింది గావోలు. పాణాబోనాది. పడిపోయీ ముందు వాకంటికొనింది. నానేవో దెయ్య మనుకున్న. గుండె లీరిడిసిపోనాయి. సెగదీయంజేయ్ గుంటపాపని," అన్నాడు చిన్నాయ.

సీతాలు లేచింది.

ముఖంమీద చల్లడానికి నీళ్ళయినా లేవు. దట్టిగుడతో ముఖంమ్మీద విసిరేరు. సీతాలు కళ్ళు విప్పింది. కంటిముందు తెలిసిన నలుగురు మనుషులూ కనిపించేరు. కోలుకుంది. సీతాలు లేచి నిలుచ్చుంది. విడిపోతున్న కోక కుచ్చెళ్ళను పొత్తికడుపులో దోపుకుంది. జారినపైటచెంగు సరిదిద్దుకుంది. వంట్లో దిమ్ముగావుంది.

సీతాల్ని తీసుకుని ఊరు చేరుకున్నారు. ఈర్నాయుడి ఇంటిముందు వాడవాడంతా చేరుకుంది. "సీతాలు వల్లకాట్లో సొమ్మసిలిపోనాదంటే, సొమ్మసిలిపోనా"దని, ఊరంతా చిటికలో పాక్కపోయింది.

సీతాలు ఇంటికిరాగానే మళ్లా మూర్ఛపోయింది. పొలంలోవున్న మొగవాళ్ళ నలుగురికీ కబురందింది. రెక్కలు కట్టుకొచ్చి యింటిదగ్గర వాలేరు.

సీతాలు మొగుడు సిరిపురం రావులు ముఖంలో కత్తికోసింది. రక్తపుచుక్క కరువయింది.

పోయిన వేసవిలో సిరిపురం బొట్టెడినీ—సీతాల్నీ కలిపేరు. యీర్నాయుడు అల్లుడ్ని యిల్లరికం పెట్టుకున్నాడు. సీతాలు కడుపున ఓపండు పండకుండానే, జీవితం చాలించి వెళ్లిపోయేడు. తండ్రిమాట నిలబెట్టి అన్నదమ్ములిద్దరూ సీతాల్నీ, సిరిపురం బొట్టెడినీ కలిసికట్టుగా చూసుకుంటున్నారు. అంతా ఒక్కతాటిమీద బ్రతుకుతున్నారు. పండినగింజలు దాచుకుని, ఎప్పుడూ కమ్మని వరికూడు తింటూ, ఊళ్ళో అవుననిపించుకుని, గోటుగా బతుక్కొస్తున్నారు. పేటపేటంతటికీ రావులు సిరిపురంబొట్టెడు—సీతాలు సిరిపురం నాయరాలూనూ. బావా, చెల్లెలూ అంటే అన్నదమ్ములకీ—అమ్మకీ కొండంత తనివి.

సీతాలు నట్టింట నులకమంచంమ్మీద కాలిపోతూంది. వంటిమీద స్మారకం లేదు.

పేటపేటంతా తిరగబడి చూసేరు. గాలి సోకిందంటే, గాలిసోకిందని అంతా అన్నారు. పూజారి వెంకయ్యని పిలుచుకొచ్చేరు.

వెంకయ్య వేపకొమ్మలు విరుచుకురమన్నాడు. కర్రికోడిపిల్లను కడిగి పసుపూబొట్టూ పెట్టేడు. కడవతో కడివెడు నీళ్ళూ నెత్తిమీద దిమ్మరించుకుని, సిగముడి విప్పి, జుత్తులన్నీ జారవిడుచుకుని, రూపాయంత కుంకుమబొట్టు పెట్టుకుని, కాలభైరవుళ్లా తయారయ్యేడు.

రెండు కాళ్ళకూ ఆల్చిప్పలూ, గవ్వలూ కట్టుకుని, ఒకచేత్తో వేపరెమ్మల్ని మరోచేత్తో కోడిపిల్లనీ పట్టుకుని, "హూం! క్రీం! హాం! ధూం!" అని అరుచుకుంటూ తెంపులేకుండా, సీతాలి మంచంచుట్టూ ప్రదక్షిణాలు చేసేడు. అంతా కిక్కురుమనకుండా కళ్ళప్పగించి, చూస్తూ కూచున్నారు. సీతాలు పాదాలవైపు నిలుచుని పూజారి వెంకన్న నోరు బారజాపి, కోడిపిల్ల గొంతుకముడిదగ్గర పళ్లతో ఒక్కకొరుకు కొరికేడు. కోడిపిల్ల కాళ్ళూ రెక్కలూ కొట్టుకుంది. సీతాలు ఉలిక్కిపడి అటూ ఇటూ వత్తిగిల్లింది. పూజారి వంటినిండా కోడిరక్తం చిమ్మని చిలకరించింది.

"అమ్మికి గాలిసోకింది. సోకిన గాలిని సాగబెట్టేను. పొద్దెక్కేతే పిల్ల తిరుగా దుద్దినే," అని చెప్పి పూజారి కోడిపిల్లనీ, పూజకట్నాన్నీ పట్టుకుని వెళ్ళిపోయేడు.

తెల్లవార్లూ సతాలు పలవరిస్తూనే వుంది.

"ఒగ్గిరా! నన్నొట్టుకోకురా! యిదమ్మాల్నాడా! గుడికేటోడా! ఒగ్గిరా! నన్నొట్టుకోకురా" అని ఒకటే రొద. దాని తత్వం ఎవరికీ బోధపడనేలేదు.

ఊరంతా వుడికిపోయింది. "పైడితల్లమ్మోరు సీతాల్నొట్టుకుంది. ఆ మ్మోరి

కోగ్రహం వొచ్చింది," అన్నమాట గడప గడపకీ ప్రాకిపోయింది. ఊళ్ళో పెద్దలంతా కలసి, వచ్చేమంగళవారం అమ్మవార్ని లేవాలని, గ్రామదేవత పండుగ చెయ్యాలనీ తీర్మానించుకున్నారు. వెంటనే ఊరు బారికచేత ఆమాట దండోరా వేయించేరు.

యీర్నాయుడి ఇంటిల్లిపాదికీ వుపోషమే. సంధ్యవేళ కూటికుండ వుడకలేదు. తెల్లవార్లూ పెద్దన్నా, చిన్నన్నా, అమ్మా, సిరిపురం రావులూ సీతాలి మంచంచుట్టూ జాగరంకూర్చున్నారు. సీతాలూ తెల్లవార్లూ పలవరిస్తూ తెల్లవారుజామున కళ్ళుమూసింది.

ఆ మూసినకళ్ళు మరి తెరవలేదు. ఊరంతా తెలవారిపోయింది. ఆ ఇంటిని కన్నతల్లి కంచెలె తిపోయింది. సిరిపురంబొట్టెడికి మనసు మనసులోనే లేదు.

గణాచారికి అమ్మవారు పట్టి వూగింది. సీతాలి శవందగ్గర కూర్చుని పతి చెప్పింది. సీతాలు ప్రాణాలు పోలేదనీ, సీతాలు బ్రతికి మనందర్లోనూ తిరుగాడుద్దనీ. సీతాలు శవం వల్లకాట్లో తగలబెటకూడదనీ – భూస్థాపితం చెయ్యాలనీ, సీతాలు భూమిలో కూర్చుని తిరిగొస్తుందనీ, సీతమ్మవారి పుట్టిల్లు భూదేవి కడుపనీ, పట్టుపట్టింది. అమ్మవారు పలికింది; గణాచారి గంగమ్మ చెప్పినట్టూ చెయ్యాలని ఊరంతా తీర్మానించేరు. సిరిపురంబొట్టెడికి అదే మంచిదనిపించింది.

కోనేటినుండి కడవల్లో నీళ్ళు తెచ్చి, సీతాలు శవంమీద నీళ్ళుపోసి, కొత్తకోక కట్టి, పసుపూ కుంకుమా పెట్టి పేరంటాల్ని చేసేరు.

పునిస్త్రీ సీతాల్ని వల్లకాట్లో భూస్థాపితం చేసేరు. అంతా తిరిగొచ్చినప్పుడు దార్లో నూతిదగ్గర నీళ్ళుపోసుకుని, ఎవరి కొంపకు వాళ్ళు చేరుకున్నారు.

ఈర్నాయుడి ఇంట్లో మహాలక్ష్మి వెళ్ళిపోయింది. ఇల్లంతా బేవురుమనుంది. కావలసిన వాళ్ళంతా తొంగిచూసి వెళ్ళిపోయేరు. చీకటిపడింది. పెద్దన్నా — సిరిపురంబొట్టెడూ చీకట్లో నట్టోకట కూర్చున్నారు. గ్రామం యావత్తూ చీకట్లో చింగులు తొక్కుతోంది.

"పెదబావా! గణాచారి చెప్పినట్టు సీతాలికి యీ రేత్తిరి తప్పక జీవాలొస్తాయి కదూ?" అన్నాడు రావులు.

"అదే నాకూ అనిపిస్తందయ్యా" అన్నాడు పెద్దయ్య.

"జీవాలొచ్చేనోపుని ఏ అఘోరీగోడో తవ్వుకు తినేస్తా డేటో. నా నెలి కాపుంటాను," అని సిరిపురంబావ లేచేడు. సిరిపురం బొట్టెడు ఆగేటట్టు లేడు. అఘోరీల మాట పెద్దయ్యకుకూడా జ్ఞాపకం వచ్చింది. "నానూ వొస్తాను పద," అని పెదబావ లేచేడు. చూరునున్న వేటకత్తిని భుజం మీద వేసకుని పెదబావా సిరిపురంబావా వల్లకాటి దిబ్బ తొక్కేరు.

చీకట్లో చెట్లమీద సిమ్మెట్లూ, చింత పురుగులూ సంగీతం పాడుకుంటున్నాయి. పెద్దయ్యా, బావమరదీ వల్లకాటి మఱ్ఱిచెట్టు కింద కూర్చున్నారు.

ఊళ్లో కుక్కలు నోరుకీకి అరవడం మానుకున్నాయి. కాట్లో కాలుతోన్న కొరివి ముక్కలు నిప్పుల్ని విరజిమ్ముతున్నాయి. చీకటి జిమ్మని గీపెడుతోంది. దూరంగా బీడుమీదా చెరువుగర్భంలోనూ అరగడిలోనూ కగటిమీదా కొరివిదెయ్యాలు పుడుతున్నాయి. సీతాలు పొట్టిపాతైన స్థలం వాళ్ళకట్టే దూరంలేదు. అంతా మసకమసకగా కనిపిస్తోంది.

సిరిపురంబొట్టెడూ పెద్దయ్యా చెట్టుకింద కదలకుండా కూర్చున్నారు. ఇద్దరి దృష్టీ సీతాల్ని పాతిపెట్టిన గోతివైపే వుంది. అప్పుడప్పుడు ఒకర్నొకరు చూసుకోవడం తప్ప ఉలుకూ పలుకూ లేదు.

వుండివుండి నక్కలు బేంకు వాయిద్యం వినిపిస్తున్నాయి. గుడ్లగూబ నెత్తిమీద ఎగురుతోంది. బండి పులుగుపిట్ట అచ్చంగా మనిషిలాగే ఒకప్పుడు మూలుగూ, మరోసారి ఏడుపు, ఇంకోసారి కేకలూ, నవ్వులూ, కేరింతాలూనూ. పెద్దయ్యకూ, రావులుకూ ఈ అరుపులేం చెవికి పట్టడంలేదు. ఇద్దరి దృష్టీ సమాధి మీదనే నిలచిపోయింది. పెద్దయ్య చుట్టపొగలో తిరుగుతోన్న సుళ్ళు కనుపించడం లేదు. అలసిపోయిన ప్రాణాలు అప్పుడప్పుడు మోగన్నుగ పడుతున్నాయి.

ఆకాశంలో మబ్బులు అక్కడక్కడ బల్ల కట్టుగా వున్నాయి. చుక్కలు మసక మసకగా కాలిపోతున్నాయి. మూడుర్ఝాముల రాత్రి మురిగిపోయింది.

నిద్దట్లోవున్న పెద్దయ్యమీద గుడ్లగూబ వాలింది. వులిక్కిపడి లేచేడు. సీతాలి సమాధివైపు దృష్టిపోయింది. సమాధి దగ్గర మనిషి! అఘోరీ! సీతాల్ని తవ్వుకుపోయి పీక్కుతిందామనుకుంటున్నాడు. చెయ్యి కదిలింది. చేతికి వేటకత్తి తగిలింది. లేచి సమాధివైపు పరిగెత్తేడు. పెద్దయ్య నరాలన్నీ సుళ్ళు తిరిగి పోతున్నాయి. వుగ్రుడైపోయేడు. కన్నూ మిన్నూ కానరాలేదు. వేళుతూనే వేటకత్తి గురిచూసి ఎదుటి మనిషి భుజాల మధ్యకు విసిరేడు. 'అఘోరీ' పడిపోయింది. కుండేనికి తుండెం, మొండేనికి మొండెం వేరైపోయినై.

"సీతాలూ" అని ఒక్క పొలికేక పెట్టాడు. సీతాలుమీద మట్టిమాత్రం లేదు. ఆకట్టె; గోతిలో వికృతంగా కనిపించింది.

సిరిపురంబావ గుర్తొచ్చేడు. "బావా బావా!" అని పిలిచి మఱ్ఱిచెట్టు కిందకు పరుగెత్తుకు వెళ్ళి, బావను తట్టిలేపేడు. బావలేడు. వట్టి దుప్పటి మాత్రం వుంది. అంతా అర్థం అయిపోయింది.

సిరిపురంబావకి సీతాలుమీద వల్లమాలిన భ్రమ. సీతాలు బ్రతికిందో లేదోనని మట్టి తవ్వి చూస్తున్నాడు. పెద్దయ్యకి ఆ చీకట్లో అఘోరీలా కనుపించేడు. ఇప్పుడెంత ఘోరం జరిగిపోయింది. సిరిపురంబావ మొండేనికి ఈ తెగిపోయిన తల మగంటుగు. తెల్లవారిపోయింది. సీతాలు సమాధినిండా రక్తం! సిరిపురంబొట్టెడి రక్తం!

పెద్దయ్య మతి మతిలో లేదు. సిరిపురంబొట్టెడిశవం సీతాలు ప్రక్కన వల్లకాట్లో వుంది. లోకం యావత్తూ విరగబడి చూసింది. శ్మశానంనిండా తీర్థప్రజ. ఏ నోట విన్నా ఆ మాటే.

అప్పటికీ యిప్పటికీ మతిలేని పెద్దయ్య ఎక్కడికి వెళ్ళాడో ఎవరికీ తెలీనేలేదు. ★

దుబారా

ఆ ఇంగ్లీషు ఇల్లాలు మేడమీద కిటికీ దులుపుతూ ఉంది. కిటికీలోంచి ముందుకు వంగడంలో పట్టుతప్పి క్రింద పడిపోయింది. రోడ్డుప్రక్కనే చెత్త వేసే డబ్బాలో పడింది.

ఆ సమయంలో రోడ్డుమీద పోతూఉన్న చైనీసు పెద్దమనిషి ఆమెను చూచి ఇలా అన్నాడు: "ఇంగ్లీషువాళ్ళే అంత. దుబారా అధికం. లేకపోతే సులభంగా మరో పదేళ్లు అయినా చాకిరీ చేయగల ఆడదాన్ని ఇలా పారేసుకుంటారా?"

నక్షత్రఫలితాలు

[15-4-59 మొదలు 21-4-59 వరకు]

బి. నరసింగరావు

గ్రహస్థితి.

బు కే	ర	శు	కు
	మిథున, కర్కాటక, సింహ, కన్యలలో చంద్రుడు		
శ	గు		రా

* అశ్విని [చూ, చే, చో, లా] *

ఈవారము లౌకిక వ్యవహార రంగములో మీకు చాలా జయప్రదముగా వుంటుంది. ఆదాయము ఎక్కువ అవుతుంది. నీటిమీద ప్రయాణము చేయవలసి వుంటుంది. కవితాగోష్ఠి, గానసభలు మున్నగు వినోదములలో బంధుమిత్రులతో కలిసి శుభకార్యములలో పాల్గొని మృష్టాన్నభోజనము చేస్తారు. విద్యార్థులకు మేలుకాలము. బియ్యము, వెండి, నూలుబట్టలు, వ్యాపారస్థులకు లాభము. కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు యోగకాలము. వారమంతా శుభయోగములతో కూడివున్నా, మానసికాందోళన కలుగుతూ వుంటుంది.

* భరణి [లీ, లూ, లే, లో] *

ఈవారము మీకు యిష్టకార్యసిద్ధి ధనధాన్యవృద్ధి, వివాహాది శుభకార్యములలో పాల్గొనుట, యత్నకార్యానుకూలత, పరోపకారమువల్ల కీర్తి, వాహనయోగము వంటి రాజయోగములు కలుగుతాయి. విద్యార్థులకు చదువు బాగా సాగుతుంది. విలువగలవస్తువుల క్రయవిక్రయములలో వర్తకులకు లాభము. కవులకు గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు యోగకాలము.

* కృత్తిక [అ, ఈ, ఊ, ఏ] *

ఈవారము మీకు కార్యభారము ఎక్కువ; రాబడి తక్కువ; గృహావసరములు తీరకకలతలు. అకాలభోజనమువల్ల ఆరోగ్యము చెడుచున్న సూచనలు కనపడగానే ఔషధ చికిత్స పొందవలసే కాకుండా, గ్రహారాధైన రవికి శాంతి చేయించుట మేలు. ఉద్యోగస్థులకు క్రొత్తసమస్యలు. వర్తకులకు ఆందోళన. విద్యార్థులకు చదువు సరిగా సాగదు. రాజకీయవాదులకు అశాంతి. 15 కార్యభారము. త్రిప్పట. 17, 18 పితృవర్గ సహాయము. ధనలాభము, ప్రయాణము, 21 అనారోగ్య సూచన.

* రోహిణి [ఓ, వా, వీ, వూ] *

ఈ వారము మీకు మిశ్రమయోగము. మొదట్లో నిరాశగావున్నా మిత్రసహాయము వల్ల కార్యలాభము పొందుతారు. ధనలోపమువల్ల ఆందోళన. ఉద్యోగస్థులకు ఏమంత బాగుండదు. విద్యార్థులకు బద్ధకమువల్ల చదువు బాగాసాగదు. ఆప్తుల ఆరోగ్యము ఆందోళన కలిగిస్తుంది. వారములో అవయోగములున్నా మిత్రసహాయము, కార్యసిద్ధి, విదేశీయుల పరిచయము, విచిత్ర వస్తువుల సంపాదనవంటి మంచి యోగాలు కూడా వుంటాయి.

* మృగశిర [వే, వో, కా, కీ] *

ఈవారము మీరు సహాయం పొందదలుచుకున్న వ్యక్తిమూలముగా కార్యహాని పొందుతారు. ధనాభావముకూడా ఎక్కువ. ఇంట్లోవారి ఆరోగ్యము సరిగా వుండనందున చింత కలుగుతుంది. అయినా ఆధ్యాత్మికభావము కలవారగుటచేతను, దైవముపై భారము వేసి కార్యలాభము పొందుతారు. ఉద్యోగస్థులకు ఒత్తిడి. వర్తకులకు నిరాశ. విద్యార్థులకు మంచి రోజులుకావు. పుణ్యక్షేత్రసంచారము, దేవతాదర్శనము, విచిత్రములను చూచుట, నష్టద్రవ్యలాభము కలుగును. వారమంతా అవయోగ శుభయోగ మిశ్రమముగా వుంటుంది.

* ఆర్ద్ర [కూ, ఖ, జ, ఛ] *

ఈ వారము మీకు అనుకూలతకన్న ప్రతికూలత ఎక్కువ. ప్రయత్నించిన కార్యములు ఎక్కువ శ్రమతో ఫలిస్తాయి. కోర్టు దావాలు అనుకూలిస్తవి. ఇతరులకు చేయదలుచుకున్న సహాయము చేయలేకపోవుటచేతను నిందలు పొందుతారు. ఉద్యోగస్థులకు అధికారుల అనాదరణ, తోటివారి సహకారము కలుగుతాయి. వర్తకులకు వారమంతా నిరాశగా వున్నా వారాంతమున మేలు పొందుతారు. విద్యార్థులకు చదువు బాగా సాగదు. 19, 20 భార్యకు అనారోగ్యము కలుగుటచే ఆందోళన.

* పునర్వసు [కే, కో, హా, హీ] *

ఈ వారము ఎన్ని ఆటంకములు వచ్చినా పట్టు విడవకుండా ప్రయత్నించి కార్యలాభము పొందుతారు. అనుకున్న సొమ్ము సమయానికిరాక అప్పుచేస్తారు. దెబ్బలు తగిలే ప్రమాదము జాగ్రత్తవల్ల తప్పవచ్చును. రసాయనికశాస్త్రజ్ఞులకు. లోహ, ఖనిజ వ్యాపారస్థులకు కష్టముతో కూడిన లాభము. గనుల యజమానులకు, యంత్రములు నడుపు నిపుణులకు, ఇంజనీరింగుశాఖ ఉద్యోగులకు మేలుకాలము. 15 న ప్రమాద సూచన.

* పుష్యమి [హూ, హే, హో, డా] *

గత రెండువారముల నుండి కలుగుచుండిన కష్టములు గడిచి అధికారుల సహాయము చేతను, మీ నేర్పరితనముచేతను కార్యసిద్ధిని పొందుతారు. ఆర్థికస్థితి బాగుపడుతుంది. వారమంతా యోగప్రదముగా వుంటుంది. ప్రయాణము, అధికారుల ఆదరణ, బంధు సహాయము కలుగతవి. విద్యార్థులకు మేలుగా వుంటుంది. డాక్టర్లకు, గణిత శాస్త్రజ్ఞులకు, కవులకు, చిత్రకారులకు, శిల్పులకు, నటీనటులకు యోగకాలము. 15, 16 అధిక ఖర్చులు.

* ఆశ్లేష [డీ, డూ, డే, డో] *

ఈ వారము అన్ని ఇబ్బందులు తీరతవి. అనుకున్నసొమ్ము చేతికి వస్తుంది. కోర్టు దావాలు అనుకూలముగా తీర్పు అవుతవి. పిల్లల మేలుకొరకు కొన్ని యేర్పాట్లు చేస్తారు. నూతన కార్యారంభము చేస్తారు. ప్రభుత్వ సన్మానము కలుగుతుంది. పండితులతో శాస్త్రగోష్ఠి జరిపి జ్ఞానము వృద్ధి చేసుకుంటారు. విద్యార్థులు శ్రద్ధతో క్రొత్త విషయాలు నేర్చుకుంటారు. వారమంతా యోగదాయకము. 15, 16 ఆందోళన కలుగుతుంది; ఇంట్లోవారి ఆరోగ్యము బాగుపడుతుంది. పండితులకు, ఉపాధ్యాయులకు, న్యాయవాదులకు, న్యాయస్థాన ఉద్యోగస్థులకు మేలుకాలము.

* మఖ [మా, మీ, మూ, మే.] *

ఈ వారము మీకు యోగదాయకమైనను మానసికాందోళన కలుగుతుంది. నీటిమీద ప్రయాణము చేస్తారు. బంధు మిత్రులతో కలిసి కవితాగోష్ఠి, గానసభలవంటి వినోదా

ఈవారపు ధరలు:

నూలు, వస్త్రములు :- సమస్థాయిలో వుండును.
నూనెదినుసులు:- మార్పు లేదు.
ఆహారధాన్యములు:-స్వల్పముగా హెచ్చును.
బెల్లము, పంచదార:- మార్పు లేదు.
చింతపండు:-మందముగా వుండును.
పప్పుదినుసులు :- తగ్గుదలలో వుండును.
వెండి :- స్వల్ప తేడాలో వుండును.
బంగారము :-స్వల్ప తేడాలో వుండును.

జన్మనక్షత్రమును బట్టిగాని, జన్మనక్షత్రము నెరుగనివారు నామనక్షత్రము (వారివారి పేర్ల ననుసరించి పేరు మొదటియక్షరము)ను బట్టిగాని ఫలితాలు తెలుసుకొనునది. కృష్ణుడను పేరునకు మృగశిర, వ్యాష్ణుడను పేరునకు స్వాతియు, శ్రీధరుడను పేరునకు చిత్తయును, క్షేత్రపాలకుడను పేరునకు హస్తయును, భీముడు, భైరవుడు అనే పేర్లకు పూర్వాషాఢయునూ చూచుకొనునది.

లలో పాల్గొంటారు. దూరమంగున్న ఆప్తుల క్షేమవార్త తెలిసి సంతోషముపొందుతారు. నూలు, బట్టలు, బియ్యము, వెండి వ్యాపారస్తులకు వారమంతా లాభదాయకముగా ఉంటుంది. విద్యార్థులకు చదువు బాగా సాగుతుంది. శుభకార్యాలలో పాల్గొంటారు.

* పూర్వఫల్గుణి (పుబ్బ) *
(మో, టా, టీ, టూ)

గతవారము పూర్తికాకుండా ఉండిపోయిన పనులు ఈ వారము లాభకరముగా చేయగలుగుతారు. ధనయోగము అనుకున్నదానికన్నా ఎక్కువగా కలుగుతుంది. పుణ్యకార్యాచరణలో పాల్గొంటారు. విలువగల వస్తువుల క్రయవిక్రయములలో వర్తకులకు లాభము కలుగుతుంది. ఉద్యోగస్తులకు అధికారము పెరుగుతుంది. స్త్రీలతోనూ, బంధువులతోనూ కలసి విందు వినోదములతో ఆనందిస్తారు. కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు మేలుకాలము.

* ఉత్తరఫల్గుణి (ఉత్తర) *
(టే, టో, పా, పీ)

ఈ వారం యత్నకార్యములకు ఆటంకములు; కార్యభారము ఎక్కువ. తీరుబడిలేని కార్యక్రమమువల్ల, అకాలభోజనము చేయుటచే ఉష్ణాధిక్యము, కడుపునొప్పివంటి అనారోగ్యసూచనలు కనపడగానే ఔషధ చికిత్సపొందుట మేలు. వర్తకులకు శ్రమ ఎక్కువ. ఉద్యోగస్తులకు అధికారుల ఒత్తిడిచే శెలవు పెట్టవలసివస్తుంది. రాజకీయవాదులకు మేలుగా ఉంటుంది. పితృవర్గమునుండి సహాయముచే ధనలోపము కొంత తీరుతుంది.

* హస్త [పూ, ష, ణ, ఠ] *

ఈ వారము నిరాశగా వుంటుంది గాని మిత్రసహాయమువల్ల క్రమేణా కార్యలాభము పొందుతారు. రహస్యములను కనిపెట్టుటకు ప్రభుత్వముచే నియోగించబడుతారు. ధనలోపమువల్ల ఆందోళన. ఉద్యోగస్తులకు బదిలీ అయే యోగము లున్నవి. వర్తకులకు మాంద్యము. విద్యార్థులకు శ్రద్ధ తక్కువ. ప్రయాణము, విదేశీయులతో పరిచయము, వింతవస్తువుల సంపాదన, కార్యసిద్ధి కలుగుతాయి. ఇంట్లో వున్న వృద్ధుల ఆరోగ్యము చెడుటచే ఆందోళన కలుగుతుంది.

చిత్త [పే, పో, రా, రీ]

ఈ వారము మీరు అనుకున్నట్లు పనులు జరగవు. ధనాభావముచే ఇబ్బంది ఎక్కువ, ఏ వ్యక్తి సహాయమువల్ల పనులు చేయదలుచుకున్నారో అతనే ఆటంకములను కలుగజేస్తాడు. ఆధ్యాత్మికచింత కలవారగుటచే ఈశ్వరకృపవల్ల కష్టములను గడచి కార్యసిద్ధి పొందుతారు. ఇంట్లోవారి ఆరోగ్యము ఆందోళన కలిగించుతుంది. ఉద్యోగస్తులకు ఒత్తిడి. వ్యాపారస్తులకు నిరాశకలిగినా నష్టద్రవ్యలాభము కలిగిస్తుంది. సాధు సజ్జన సాంగత్యముచే ఆత్మవికాసము కలుగుతుంది.

* స్వాతి [రూ, రే, రో, తా]*

ఈ వారము మీకు అనుకూలతకన్న ప్రతికూలత ఎక్కువ. రావలసిన డబ్బు చేతికందక అశాంతి. బంధువుల రాకపోకలవల్ల ఖర్చులు ఎక్కువ. కోర్టు వ్యవహారములు కొంతవరకూ అనుకూలిస్తవి. పరులకు చేయదలిచే సహాయము చేసేందుకు అవకాశములేక మాటపడతారు. ఉద్యోగస్తులకు కొత్త సమస్యలవల్ల కార్యభారము ఎక్కువ. వర్తకులకు వ్యవహారముపట్ల పేచీలు. 19, 20 భార్య అనారోగ్యమువల్ల మనోవ్యథ. విద్యార్థులకు బద్ధకముచే చదువు బాగా సాగదు.

* విశాఖ [తీ, తూ, తే, తో] *

మీ ఆలోచనలు కార్యరూపమునకు వచ్చేందుకు కలిగే ఆటంకములకు నిరుత్సాహపడకుండా పట్టుదలతో ప్రయత్నించినందుకు కార్యసిద్ధి పొందుతారు. సమయానికి సొమ్ము అందక అప్పు చేయవలసి వస్తుంది. కాని వారాంతమునకు తీరుస్తారు. 15 న యంత్రముల వల్లగాని, అగ్నివల్లగాని, ఎత్తయిన స్థలమునుండి పడుటవల్లగాని కలిగే గాయాలు జాగ్రత్తవల్ల తప్పవచ్చును. రసాయనిక శాస్త్రజ్ఞులకు, లోహపు సామానులు, రంగుల వ్యాపారస్తులకు, గనుల యజమానులకు కష్టముతో కూడిన యోగము. ఇంజనీరింగుశాఖ ఉద్యోగస్తులకు, యంత్రములు నడుపు నిపుణులకు యోగకాలము.

* అనూరాధ [నా, నీ, నూ, నే] *

ఈ వారము మీకు ధనయోగము. వ్యవహారాలలో జయము. శుభకార్యాలలో పాల్గొంటారు. బంధుదర్శనము విద్యాప్రాప్తి, నూతన కార్యలాభము, ఈశాన్యదిక్కునుండి శుభవార్తతో వుత్తరములు వచ్చుట, జ్ఞానమార్గ ప్రసంగములు, యుక్తిగా ప్రసంగించుట, గణిత జ్యోతిష శాస్త్ర చర్చలు, సుఖభోజనమువంటి మంచి ఫలితాలు కలుగుతాయి. ప్రత్తి, దూది, నూలు, వస్త్రములు, ఇత్తడి, కంచు మొదలగు సరుకుల వ్యాపారస్తులకు లాభము. కవులకు, చిత్రకారులకు, శిల్పులకు, నటీ నటులకు మేలుకాలము. విద్యార్థులకు చదువు సరిగా సాగుతుంది.

జ్యేష్ఠ [నో, యా, యీ, యూ]

ఈ వారము శుభకార్యములలో పాల్గొనుట, పుత్రప్రాప్తి సూచనలు, ధనలాభము, భాగ్యవృద్ధి, బిరుదులు పొందుట, ప్రభుసన్మానము, ఘనకార్యాచరణ, పుణ్యకార్యములు చేయుట, పుణ్యక్షేత్ర సంచారము, వైద్య జ్యోతిష శాస్త్ర ప్రసంగములవంటి మంచి యోగములు కలుగును. విద్యార్థులకు, పండితు

★ నక్షత్రఫలితాలు ★

లకు, న్యాయవాదులకు. న్యాయస్థాన ఉద్యోగులకు మంచికాలము.

*** మూల [యే, యో, బా, బీ] ***

ఈవారము మీరు వినోదాలలో పాల్గొంటారు. బంధుమిత్రులతో కలిసి వెండిపాత్రలలో దధి, క్షీర, మధురపదార్థయుక్త సుఖభోజనము చేస్తారు. నీటిమీద ప్రయాణము, తలపెట్టిన కార్యములలో జయము, తెల్లని వస్తువులు కొనుటవంటి మంచియోగములు కలుగును. ప్రత్తి, దూది, నూలు, బట్టలు, బియ్యము, వెండి, ద్రవపదార్థముల క్రయవిక్రయములలో వర్తకులకు లాభము. ఈ వారము మానసికాందోళన వున్నా అలంకారప్రాప్తి, విందువినోదము కలుగును. కవులకు, గాయకులకు, నటీనటులకు మేలుకాలము. విద్యార్థులు బాగా చదువుకొంటారు.

పూర్వాషాఢ [బూ, ధ, భా, ఢా]

ఈవారము ధనధాన్యవృద్ధి, పశువృద్ధి కలుగును. కష్టము ఫలించును. వివాహాది శుభకార్యములలో పాల్గొనుట, ఇష్టవస్తులాభం, పరోపకారమువల్ల కీర్తి, మొదలగు రాజయోగములు కలుగును. విద్యార్థులు వినోదాల్లో పాల్గొన్నా చదువు బాగా సాగుతుంది. వర్తకులకు బంగారము నవరత్నములువంటి విలువగల వస్తువుల క్రయవిక్రయములలో లాభము. కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు గొప్పకాలము.

ఉత్తరాషాఢ [బే, బో, జా, జీ]

ఈవారము మీకు కార్యభారము ఎక్కువ. ఆరోగ్యము సరిగా లేని సూచనలు కనబడగానే గ్రహరాజైన రవికి శాంతిచేయుట మేలు కలిగించును; ఔషధ చికిత్సకూడా పొందుట మంచిది. ఉద్యోగస్తులకు కొత్త సమస్యలు, వర్తకులకు ఆందోళన; విద్యార్థులకు సరిగా చదువు సాగదు. పితృవర్గమునుండి సహాయము, ప్రయాణము, కార్యభారము కలుగతవి. 15వ ఆరోగ్యభంగము. రాజకీయ వాదులకు ఆందోళన. అధిక ఖర్చులు.

*** శ్రవణము [జూ, జే, జో, ఘా] ***

ఈ వారము అనుకున్న సౌమ్య సకాలములో చేతికిరాదు. కార్యాచరణకు పాలుపోని అనిశ్చితస్థితిలో వుంటారు. చేదామనుకున్న పనులకు ఆటంకములు కలిగినా వారాంతమునకు మిత్రసహాయమువల్ల కార్యలాభము కలుగుతుంది. ఉద్యోగస్తులకు వన పర్వత ప్రాంతములకు బదిలీ అయ్యే సూచనలున్నవి. ప్రయాణము, విదేశీయుల పరిచయము, విచిత్ర వస్తుసంపాదన, మిత్రసహాయము కలుగును. 19, 20 ఆప్తుల ఆరోగ్యము గురించి చింత. విద్యార్థులకు చదువు బాగా సాగదు.

*** ధనిష్ఠ [గా, గీ, గూ, గే] ***

ఈ వారము మీకు మిశ్రమయోగము. అనుకున్నట్లుగా పనులు జరగవు. కోరిన సహాయము సకాలమునకు లభించదు. అవసరములు తీరక ఆందోళన కలుగుతుంది. దైవముపై భారమువేసి కార్యసాధనకు ప్రయత్నించి ఫలము పొందుతారు. వర్తకులకు చాలాకాలమునుండీ నిలిచిపోయిన బాకీలు వసూలవుతవి. వ్యర్థప్రసంగములవల్ల ఉద్యోగస్తులు అధికారుల ఆగ్రహమునకు లోనౌతారు. పుణ్యపురుషుల సాంగత్యము, ఆత్మవికాసము, శాంతి, పుణ్యక్షేత్రసంచారము, దేవతాదర్శనము, నష్టద్రవ్యలాభము కలుగును. 19, 20 ఇంట్లోవారి అనారోగ్యముచే చింత.

శతభిషం [గో, సా, సీ, సూ]

మీ ఆలోచన ప్రకారము కార్యక్రమాలు నెరవేరడానికి కొందరు అడ్డు వస్తూవుంటారు. కొన్ని సందర్భములలో అశాంతి, బంధువిరోధము వచ్చును. కోర్టు దావాలు అనుకూలముగా తీర్పు అయినా మరికొన్ని కొత్త చిక్కులు కలుగుతవి. కార్లు, రాగులవంటి ధాన్యములు, మినుములు, ఉప్పు, నువ్వులు, నూనె సంబంధమగు వస్తువుల వర్తకులకు లాభము. అన్యజాతివారివల్ల గౌరవము కలుగుతుంది 15న భార్యకు అనారోగ్యము, అధిక ఖర్చులు.

పూర్వాభాద్ర [సే, సో, దా, దీ]*

ఈ వారము ఎంత ప్రయత్నించినా అనేక ఆటంకములు కలుగుతవి. సాహసము పట్టుదల కలవారగుటచే నిరాశ చెందక ప్రయత్నించి కలిగిన చిక్కులను విప్పుకొని మేలు పొందుతారు. సోదర సహాయమువల్ల ఒడిదుడుకులు సర్దుకుంటాయి. జాగ్రత్తగా వుండకపోవుటవల్ల అవయవములకు దెబ్బలు తగిలే ప్రమాదము తప్పవచ్చును. గనుల యజమానులకు, భూగర్భ శాస్త్రజ్ఞులకు, లోహ, ఖనిజ వ్యాపారస్తులకు పోలీసుశాఖ ఉద్యోగులకు కష్టముతో కూడిన యోగము.

ఉత్తరాభాద్ర [దూ, శం, ఝా, థా]

మీరు ధైర్యముతో వృత్తి ఉద్యోగాలలో ముందంజ వేసి, హోదా ఆదాయము పెంచుకుంటారు. క్రొత్త అనుకూలతలు ఏర్పడుతవి. మీ బుద్ధికుశలతవల్ల వాగ్వివాదాలు సాధిస్తారు. మీరు వేసుకున్న పథకము ప్రకారము అన్ని విధాలా డబ్బు చేతికి అందుతుంది. మనుష్య సహాయముకూడా కలుగుతుంది. మాట పలుకుబడితో పరిస్థితులలో అనుకూలమైన మార్పులు తెచ్చుకొన కలుగుతాయి. ఈశాన్యదిక్కు నుండి బంధువుల కుశలవార్త తెలుస్తుంది. గణిత శాస్త్రజ్ఞులకు, కవులకు, శిల్పులకు, చిత్రకారులకు, నటనటులకు యోగకాలము.

*** రేవతి [దే, దో, చా, చీ] ***

ఈ వారము మీకు యోగప్రదము. అవకుండా నిలిచిపోయిన కార్యములు ఈ వారము సుముఖమవుతాయి. అధికారముతో పాటు ధనాదాయము కూడా పెరుగుతుంది. బిరుదులు పొందుట, సన్మానమువంటి రాజయోగములు కలవు. పండితగోష్ఠి, నూతన గ్రంథములు చదువుటచే విజ్ఞానాభివృద్ధి కలుగుతుంది. పిల్లల మేలుకొరకు మీరు కొన్ని ఏర్పాట్లుచేస్తారు. వర్తకులకు లాభయోగము. విద్యార్థులకు మేలుకాలము. న్యాయవాదులకు, న్యాయస్థాన ఉద్యోగులకు, ఉపాధ్యాయులకు, పండితులకు మంచి కాలము. ★

సొగసైన రూపము
"'హేజ్‌లైన్' స్నో" ప్రతి రోజూ వాడుచుండుటవల్ల
మీ చర్మము అతి మృదువుగాను, అతి నునుపుగాను అత్యంత
సొగసుగాను వుండును. చర్మరంధ్రములలోకి చొచ్చుకుపోయే
దీని శక్తి దీనిని చర్మసౌందర్యమును గలిగించుటకు దివ్యమైనట్టిదిగా
పౌడర్‌కు ఆధారమైనట్టిదిగా జేసినది. చోర-నిరోధక
ప్యాకింగ్ అసలైన సరుకును సమకూర్చుచున్నది.
"'HAZELINE' SNOW"
"'హేజ్‌లైన్' స్నో"
ట్రేడ్ మార్కు
బి రో స్ వె ల్ క మ్ ఉ త్ప త్తి
HAZELINE SNOW
BWY-5

★ మంచి - చెడ్డా ★

మింట సూర్యుడు మంటలుమియుచు
మెరయు నొక మధ్యాహ్నమందున
బాటసారులు మువ్వురొకటిగ
పయనమై చనుచున్;

ఎండవేడిమి తాళజాలక
యెంత వెదకిన నీడగానక,
తుట్టతుద కెటు లెట్లొ వారొక
చెట్టుజేరిరి పో!

చేరికొని శ్రమదీర్చుకొన నా
చెట్టునీడను పవ్వళించుచు
చెట్టునంతనుఁ గలయజూచుచు
నిట్టు లనుకొనిరీ.

“వచ్చిపోయెడి బాటసారుల
వంతదీర్చెడు వృక్షరత్నమ!
పచ్చగా వర్థిల్లు” మని యొక
పాంథు డనె హృదిలో!

“చెట్టుచివరల విటపములు తన
చేతికఱ్ఱకు సరిపడంగల
పొడవుతో నలరారె” నని తల
పోసె మరియొకడూ.

చెట్టుమొదలం జూచి దానికి
చేవగల్గుట నరసి “చక్కని
చెక్కలగు తలుపులకు” నని మరి
యొక్క డనుకొనియెన్.

వారలేమని తలచుకొనిరో
వనరుహమ్మున కెఱుకలేదది;
నేటికిని దానిపని చల్లని
నీడనిచ్చుటయే!
[నీలకంఠుని “ఛాయావృక్షం” అను శ్లోకం ఆధా

★ సముద్రాల లక్ష్మణయ్య ★

డిటెక్టివ్ తాతయ్య

ఏభైసంవత్సరాలక్రితం ఒక పల్లెటూళ్ళో వ్యవసాయం చేసుకుంటూ వుండేవాడు తాతయ్య. తాతయ్యకు అప్పటికి ఎనభైఏళ్లు దాటిపోయినై. ఐనా, ఎక్కడా ముసలితనం కనిపించేదికాదు. మనిషి నిటారుగా నల్లగా గుండల్లేవుండేవాడు. ఆ వూళ్ళోకల్లా తాతయ్యే అందరికన్నా చదువుకున్న మనిషి. పురాణాలూ, భారతం, రామాయణం చదివి, వూరివాళ్లందర్నీ ఏ సాయంత్రమో కూచోపెట్టుకుని, వాళ్లకు నూరిపోసేవాడు. వూళ్లో ఏవన్నా తగువులొస్తే తాతయ్యే తీర్చాలి. తాతయ్యంటే వాళ్లకు అంత గురీ, నమ్మకమూ, గౌరవమూనూ.

తాతయ్యఇల్లు పెద్దలంకంత ఇల్లు. ఇంటినిండా జనం. అతని కొడుకులూ, కోడళ్ళూ, మనవలూ—ఇట్లా కావలసినంతమంది—ఇల్లు కిటకిటలాడుతూ వుండేవారు. పిల్లలందరికీ తాతయ్య రాత్రులు కథలుచెప్పేవాడు. వాళ్లందర్నీ తమాషాగా నవ్వించేవాడు. తాతయ్య లేకపోతే పిల్లలు నిద్రపోరు. పిల్లలకు కథలు చెప్పందే తాతయ్యా నిద్రపోడు!

తాతయ్య ఇంటినిండా జనం—వచ్చేవాళ్ళూ పోయేవాళ్లు—రద్దీ జోరుగావుండేది. ఈ వచ్చిపోయే వాళ్లలో కొంతమంది దొంగతనం చేసేవాళ్లు. ఆ జనంలో ఏ వస్తువు ఎక్కడ ఎట్లాపోయిందో ఎవరూ చెప్పలేకపోయేవారు. తాతయ్య చాలా తమాషాగా ఆలోచించి, ఆ పోయినవస్తువులు ఎవరు తీశారోనని తేల్చిచెప్పేవాడు. ఈ సంగతి తెలుసుకున్నవాళ్లు 'తాతయ్య వుండగా దొంగిలించటం కష్టమే' అని తేల్చుకుని, దొంగిలించటం మానేసేవారు.

సుకుమార్

"ఆఁ, సట్టవచ్చాడా యేమిటి" అని మొండికెత్తినవాళ్లు, ఏదో ఒకటి చేతికందినది తస్కరించేవారు. ఏదేనా పోయినా, కనిపించకపోయినా వెంటనే తాతయ్యకు చెప్పేవారు. సాధ్యమైనంతమట్టుకు తాతయ్య దొంగలెవరో చెప్పేసేవాడు—బుద్ధిబలం వుపయోగించి. (తాతయ్య డిటెక్టివ్ పుస్తకాలు చదువుకోలేదు. అసలు 'డిటెక్టివ్' పుస్తకాలని వుంటాయనీ, అందులో 'డిటెక్టివ్'లు వచ్చి కేసులుపడుతూవుంటారనీ కూడా తాతయ్యకు తెలియనే తెలీదు!)

ఒకనాడు తాతయ్య పెట్టెలోంచే పది రూపాయలు మాయమయినై. తనపెట్టె అడుగున పెట్టిన పది రూపాయలూ ఎట్లా మాయమయినయ్యో అని తాతయ్య చాలా గాభరాపడ్డాడు. తాళాలు తనదగ్గరే వుంచుకున్నాడు! తనుకూడా చాలాసేపు ఎక్కడికీ బయటకుపోనే లేదు. ఐతే, మధ్యాన్నం తన మనవరాలును ఆడిస్తూవుంటే, అది చేతిలోంచి తాళాలు తీసింది. తను తిరిగి తీసుకోగానే ఆపాప ఏడుపు మొదలుపెట్టింది. అంచాత తనా తాళం

★ డిటెక్టివ్ తాతయ్య ★

చెవులు పిల్ల చేతిలో పెట్టి, బయట ఎవరో రాగా వెళ్లి మాట్లాడి వచ్చాడు. అప్పటికి ఆ తాళం చెవులు పిల్ల చేతిలో లేవు. క్రింద పడి వున్నై. పిల్లమాత్రం దేంతోనో ఆడుకుంటోంది! ఐతే, తను బయటకు వెళ్లి లోపలకు వచ్చేలోగా ఈ తాళంచెవులు ఎవరో ఉపయోగించారన్నమాట! ఆ కాస్సేపట్లో అక్కడికి ఎవరు వచ్చివుంటారోనని ఆలోచించాడు. ఎవరన్నా అడిగితే? తీసినవాడెవడో, తీశానని నిజం చెప్పడు కదా!...

తాతయ్య మళ్లీ పెట్టె తెరచి చూశాడు. పెట్టెలో మీదవున్న బట్టలు కొన్ని నలిగివున్నై. అవును మరి, పెట్టె అడుగునవున్న నోటు తియ్యాలంటే మీదవున్న బట్టలు నలగాలి. ఐతే, రెండు గుడ్డలకింద తాతయ్య పట్టు చొక్కా ఒకటి మడతలువిప్పి పడేసివుంది. ఆ చొక్కా తీసిచూశాడు. అది తన ఇరవైఐదో యేట కుట్టించుకున్న చొక్కా. చొక్కా విప్పి చూడగా దానికి అక్కడక్కడ చింకులు కనిపించినై. చాలాకాలం ఐపోటంచాత చిరిగిపోయింది. దీనిమీద తాతయ్యకు ఒక ఆలోచనపోయింది. పెట్టెతెరిచిన వాడికి, ఈ చొక్కామీద కన్ను పడిందన్నమాట. అందుకనే దీన్ని తీసివుంటాడు. చూడగా చింకులు కనపడ్డంచాత, అట్లాగే పడేసివుంటాడు. పోతే, ఇన్ని గుడ్డలుంటూవుండగా, ఆ చొక్కావే ఎందుకు తియ్యాలి? అదికొంచెం 'ఫాషను'లో వుంది. చిన్నవయస్సులో చొక్కా. అందుకని తీసివుంటాడు. ఐతే వాడు ఏ పాతికేళ్లవాడో అయివుండాలి. పాతికేళ్లవాడి గురించి ఆలోచించి, వాడెవడయి వుంటాడు చెప్మా అని అనుకోగా, రంగడు తట్టాడు. రంగడంటే, తాతయ్యకు దూరపుచుట్టం ఐన ఒకాయన కొడుకు. వీళ్లవూరికి దగ్గర్లోనే వున్న మరో వూరు వాళ్లది. నిన్ననే వచ్చాడు. ఐతే వీడే ఐవుంటాడు- వీడిమీద ఏవేవో దొంగతనం ఆరోపణలు వున్నాయని ఆమధ్య ఎవరో అన్నారుకూడా. వాడో కాడో తేల్చుకోటానికి, తాతయ్య ముందు చావిట్లోకి వచ్చి, చదరంగం ఆడుతున్న రంగడికేసి తీక్షణంగా చూశాడు. తాతయ్య చూపు గ్రహించి, రంగడు మొహం తిప్ప

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక

బాలల సంఘం

GROUP
A లేక **B**

[సభ్యత్వపు దరఖాస్తు]

సభ్యుని (సభ్యురాలి) పూర్తిపేరు (విడివిడి అక్షరాలలో) ....

పుట్టినతేదీ, నెల, సంవత్సరం : జులై 1 నాటికి వయస్సు ....
తండ్రి, లేక, సంరక్షకుని పూర్తి పేరు : ....
ఊరిపేరు, జిల్లా, తాలూకా, పోస్టు [వీధి నెంబరు] ....
* చదువుతున్న తరగతి, లేక, ఫారము : ....
పాఠశాల పేరు : ....
ప్రధానోపాధ్యాయునిపేరు (తెలిస్తే) :

అర్యా :

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక బాలల సంఘములో నన్ను సభ్యునిగా/సభ్యురాలుగా చేర్చుకొన ప్రార్థన. పైన వ్రాసిన విషయాలన్నీ యదార్థములు.

ఇట్లు

[తేదీ : -1959]

(సంతకము)

* గమనిక : ఏ పాఠశాలలోనూగాక ఇంటివద్దనే ట్యూషన్ చెప్పించుకొనే బాలబాలికలు కూడా సభ్యులుగా చేరవచ్చు. 'చదువుతున్న తరగతి' అనే విషయానికి ఎదురుగా 'ప్రైవేట్ స్టడీ' అని వ్రాయాలి.

సంచిక: 15-4-59 | ఈ దరఖాస్తు 18-4-59 నాటికి మాకు చేరాలి |

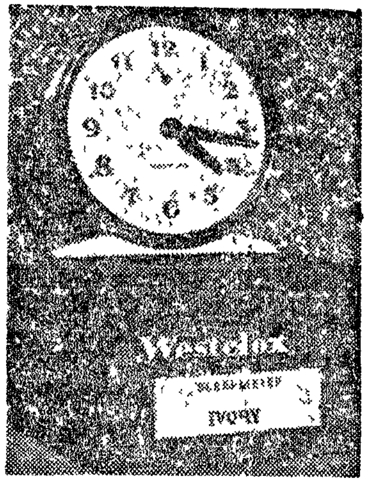
కున్నాడు. ఆ మొహంలో కొంత భయమూ, తొట్రుపాటూ తాతయ్యకు కనిపించింది. అందువల్ల ఏడే వని నిర్ధారణ చేసుకోవటానికి తాతయ్యకు ఆట్టేసేపు పట్టలేదు. ఐతే ఎదురుగాపోయి 'ఏంరా నువ్వు నా పెట్టెలోంచి పదిరూపాయలు తీశావా ?' అని అడగలేదు. నెమ్మదిగా వచ్చి అక్కడే కొంతసేపు కూచుని, తనూ చదరంగం ఆడటం మొదలుపెట్టాడు. రంగడు మాత్రం తనకు ఏమీ తెలియనట్టే, మామూలుగానే ఆడసాగాడు !

కాస్సేపు పోయాక తాతయ్య రంగడిచేతికి తాళాలిస్తూ "ఒరే రంగా - నా పెట్టెతీసి, మీదనే చిన్న గావంచా వుంటుంది. తీసుకురాగలవా ?" అని అడిగాడు. రంగడు గాభరాపడ్డాడు. ఇదేమిటి-తాతయ్య ఇట్లా అడుగుతున్నా డనుకున్నాడు. "నేను పోను" అంటే, అనుమానం ఎక్కువ అవుతుంది. పోతే ఏమవుతుందో ! ఏమైతేకానీ అని, "తే" అని తాళాలు తీసుకుని వెళ్లి పెట్టె తెరిచి గావంచా తెచ్చి ఇచ్చేశాడు. "మంచివాడివిరా బాబూ. మళ్లీ తాళం వేసేశావా ? అనడిగాడు. "ఓ" అన్నాడు రంగడు గుండె కుదట చేసుకుంటూ.

కొంతసేపు పోయాక తాతయ్య భార్య అటువచ్చింది. "ఏమే-పెట్టెలో పదిరూపాయలున్నై. అవి తీసి మన వీరయ్యకు పంపించు. వాడు డబ్బు కావాలన్నాడు" అన్నాడు తాతయ్య. "ఇప్పుడేనా" అన్నది. ఆమె. "కాస్సేపు పోయాక పంపవచ్చులే !" అన్నాడు తాతయ్య. ఈ మాట వినగానే రంగడికి రారెత్తింది. పెట్టెలో పది రూపాయలు వున్నాయంటున్నాడు—ఆ పదీ తను తీశాడు. "ఏమిటో, ఎట్లాగో" అనుకుంటూ రంగడు ఆలోచించసాగాడు. తాతయ్య 'ఏనుంది వస్తా'నని లేచి వెళ్లిపోయాడు. ఆ వెళ్లిపోవటంలో తాతయ్య తాళంచెవులు అక్కడ మరిచిపోయి వెళ్ళిపోవటం, రంగడు గమనించాడు !

రంగడికి భయం పట్టుకుంది. పుట్టమొదటిసారే తాతయ్య తనను అదోమాదరిగా చూశాడు. అంటే తనమీద అనుమానం వుండివుంటుంది. తనచాత పెట్టె తెరిపించాడు. ఇప్పుడు ఆ పదీ వీరయ్యకు పంపమన్నాడు. ఆమె పెట్టెతీసి చూసి "లేవు" అంటుంది. "ఏమైపోయినై" అనుకుంటారు. పోతే, 'ఇప్పుడే రంగడిచాత పెట్టెతీయించాను. వాడు కొట్టేసివుంటాడు' అని దొంగతనం తనమీద పడనేపడుతుంది. తను లేదని దబాయిస్తే! ప్రయోజనం వుండదు. "నువ్వు పెట్టె తియ్యక పూర్వం అందులో పదిరూపాయలున్నై. ఇప్పుడు చూడగా లేవు "అంటే నువ్వు తీసినట్టేగా!" అని తాతయ్యఅంటాడు. తను తియ్యలేదని ఎంత గోలపెట్టినా, ఎవరూ నమ్మరు. తనదొంగతనం ఎట్లాగన్నా బయటపడుతుంది! 'గావంచాకోసం పెట్టె తెరవకుండా వుంటే ఎంత బాగుం

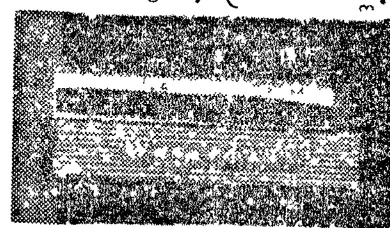
బాలలసంఘం సభ్యులకు బహుమతులు

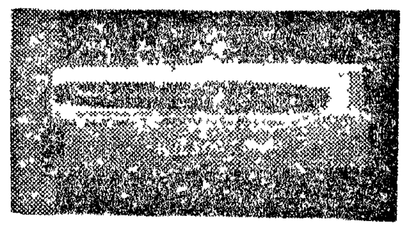
A వర్గము మొదటి బహుమతి
[అలారం గడియారం]
అమరవాది అనంతపద్మనాభం-
ప్రొద్దుటూరు.

A వర్గము రెండవ బహుమతి
[పైలట్ పెన్]
బులుసు అధ్యాత్మరామం-
శింగుపురం, శ్రీకాకుళంజిల్లా.

B వర్గము మొదటి బహుమతి
[వాటర్ మన్ పెన్]
భమిడిపాటి సుబ్బలక్ష్మి-వాల్తేరు.

B వర్గము రెండవ బహుమతి
[విల్సన్ పెన్]
అవటపల్లి సీతాజయప్రద-బాపట్ల.

ఆంధ్రసచిత్ర వారపత్రిక స్వర్ణోత్సవసందర్భంలో నడిపిన మొదటి పోటీలో నెగ్గిన బాలలసంఘంసభ్యులునలుగురికీఇచ్చిన బహుమతులు.

★ డిటెక్టివ్ తాతయ్యా ★

జేది!'—అనుకున్నాడు రంగడు. ఇదేదో కొంపమునిగేట్టు వుంది. 'ఏం దారి' అనుకున్నాడు. ఇంతలో అతని దృష్టి తాళంచెవులమీద పడింది. ఏదో ఆలోచించాడు. నెమ్మదిగా తాళంచెవులు తీసి, పెట్టె తెరిచి పదిరూపాయలూ అడుగున పడేసి, తాళంవేసి, ఆ తాళాలు తెచ్చి మళ్లీ అక్కడేపడేసి, నిట్టూర్చి కూచున్నాడు రంగడు!

ఓ పావుగంట పోయాక, తాతయ్య మళ్లీ అక్కడికివచ్చి తాళాలుతీసుకొని "ఏమే, వీరయ్యకు డబ్బిచ్చేయ్" అన్నాడు తాళంచెవులు ఇస్తూ. తాతయ్యభార్య పెట్టె తీసి, పదిరూపాయలూతీసి వీరయ్యకు పంపించింది."పంపాను"అన్నది ఆమె. రంగడు తేలిగ్గా నిట్టూర్చాడు. తన పాచిక పారినందుకు తాతయ్య మొహంలోవున్న చిరునవ్వును మాత్రం రంగడు గ్రహించలేదు!

ఈవిధంగా రట్టుచెయ్యకుండా, మూడోకంటికి తెలియకుండా తాతయ్య తన చాకచక్యంవల్ల పోయిన తనపదీ తిరిగి తెచ్చుకున్నాడు!

మరోసారి ఇంకో దొంగతనం జరిగింది. అది కాస్తా పెద్దదొంగతనం. తాతయ్యభార్య చేతికివున్న బంగారు గాజులుతీసి, అక్కడపెట్టి స్నానానికి వెళ్లగా అందులో ఒకగాజు మాయమయింది. ఆవిడ తిరిగివచ్చి చూసి ఒక గాజు కనిపించక, తాతయ్యతో చెప్పింది గోలపెడుతూ. "అంత అజాగ్రత్తగా ఎందుకు పెట్టావ్ ?" అని కేకలువేశాడు. ఎవరుతీశారో ఎట్లా తేల్చుకోటం ?— అనేకమంది ఆ ప్రాంతాలకు వస్తున్నారు— పోతున్నారు. ఐతే, వున్నట్టుండి తాతయ్య మేనమామకొడుకు శివరామయ్య మాయమయిపోయాడు. శివరామయ్యదికూడా అక్కడికి అయిదుమైళ్లదూరంలోవున్న ఒక పల్లెటూరు. మూడునాలుగు రోజులుంటానని తనతోచెప్పినవాడు, వున్నట్టుండి, వెళ్లిపోతున్నట్టుకూడా చెప్పకుండా ఇట్లా మాయమయిపోవటం తాతయ్యకు అనుమానం కలిగించింది. ఈ శివరామయ్యకూ దొంగలక్షణాలు లేకపోలేదు. వీడే తీసివుంటాడా— ఏమో, "అర్జెంటుగా వెళ్లాలి, తాతయ్యతో చెప్పు—వెళ్లిపోతున్నాను" అని ఎవరితోనో చెప్పి వెళ్లిపోయాట్ట! ఇంతలో ఇంత కొంపమునిగినట్టు వీడికి ఏమిటా అర్జెంటు? శివరామయ్య, తాతయ్య భార్య గాజులు దాచిన స్థలంవేపు తారట్లాడటం చూసినట్టు ఒకావిడ చెప్పింది !

ఏమయితే అవుతుందని తాతయ్య, పంచె బిగించి, చొక్కావేసుకుని; తలకు తలపాగా కట్టి, కర్రపట్టుకుని బయల్దేరాడు శివరామయ్యవూరుకు. మాంచి మిట్టమధ్యాన్నం. ఎండ పేల్చేస్తున్నది. ఈ అయిదుమైళ్లూ నడచి వెళ్లాల్సిందేగాని, వేరేమార్గం లేదు. వెంటనే వెళ్ళకపోతే, ఆ శివరామయ్య ఏ వూరికన్నాపోవచ్చును అనే తాతయ్య ఆ మండుటెండలో బయల్దేరాడు. "నువ్వుతీశావురా?" అని అడిగితే వాడు లేదనే అంటాడు. పైగా చుట్టంచూపుగావస్తే నామీద దొంగతనం ఆరోపిస్తావా? అని తిరిగి తనమీదనే నిష్ఠూరం వేస్తాడు. ఇది ఎట్లా తేల్చుకోవాలోనని తాతయ్య దార్లో ఆలోచించి, ఒక నిర్ధారణకు వచ్చాడు.

సాయంత్రానికల్లా తాతయ్య శివరామయ్య వూరు చేరుకున్నాడు. అల్లంతదూరంలో శివరామయ్య ఇల్లు కనిపిస్తూనేవుంది. తాతయ్య జాగ్రత్తగా చూడగా శివరామయ్య కూడా గుమ్మంలో ఎవరితోనో మాట్లాడుతూ కనిపిస్తున్నాడు. తాతయ్య గబగబా వెళ్లాడు—మరో మాటలేదు, మరో ప్రశ్నలేదు— చరచరావెళ్లి "ఐతే ఔరా శివరాముడూ, రెండుగాజులూ తెచ్చేశావూ?"అనడిగాడు అత్రుతగా శివరామయ్యకు ముచ్చెమటలూ పోసినై. "రెండుగాజులా!" అన్నాడు తడబడుతూ. "అదేన్రా - గాజులు రెండూ కనిపించటంలేదు. రెండూ నువ్వే తెచ్చేశావా అని!"అన్నాడు తాతయ్య శివరామయ్యకు మరో మాట తోచలేదు— "రెండు నేనెక్కడ తెచ్చాను? నాకు తెలీదు సుమా, ఇదిగో నేను తెచ్చింది మాత్రం ఒకటే, రెండోదానిసంగతి నిజంగా నాకు తెలీదు - ఒట్టు" అని ఆ గాజు అక్కడ పడేశాడు శివరామయ్య చెమటలు కక్కుకుంటూ. తాతయ్య ఆ గాజుతీసుకుని జేబులో వేసుకుంటూ, "ఆహాఁ! రెండోది నీకు తెలీదన్నమాట—సరేలే" అని తిరుగుముఖంపట్టాడు—తన యుక్తి పనిచేసినందుకు ధీమాగా అడుగులు వేసుకుంటూ ! ★

కందుకూరి లింగరాజు

సమర్పణ

(గత సంచిక తరువాయి)

15

గంగరాజు, రామలక్ష్మమ్మ అన్న మాటలు చెప్పిన విషయాలు, విన్న వెంకటస్వామి, అవన్నీ కూడా కడుపులో పెట్టుకుని దాచుకోవలసిన విషయాలే అయినా, వాటిని రహస్యంగా వుంచడం తెలియలేదు. అ విన్నప్పుడు చలపతిమీద మొదట్లో చాలా అసహ్యం, కోపం వచ్చింది. "చేపల్ని ఊడకేసుకుతినే రిజలాదానితో ఆయన పెండ్లి ఏమిటి? పైగా ఆయన వంశం, అంతస్తు, గౌరవం ఏమిటి? అందులోనూ రెడ్డికూతురుతోనా?' అన్న ధృక్పథంలో— కనపడివుంటే ఛెడా మడా దులిపెయ్యాలన్నంత ఆవేశం వచ్చింది.

క్షణంసేపు "ఏమో ఎవరికి తెలుసు? శ్రపొద్దున్న నీ కొడుకు మాలదాన్నే పెళ్లాడేస్తే," అన్న టోకాయింపు కలిగితే బెంచెలు ఎత్తి, "ఒరే! పాపయ్యా!" అని పిల్చేడు.

మీసకట్టువచ్చే వయస్సున్న పాపయ్యా, అణుకువలేని భయం అన్నట్లుగా వచ్చి "ఏం అయ్యా?" అన్నాడు.

'వీళ్ళ తస్సాదియ్యా! ఎంతలో ఎంతై పోతారు' అని అనుకుంటూ, ఆనాటి వెలకొల్ల యల పాపయ్యను గుర్తు తెచ్చుకున్నాడు. తనకీ మీసాలు పండిపోతున్నాయని, కాలం వెళ్ళిపోతోందనీ చింత కల్గింది.

"బాబూ! ఒక్క వూసు చెపుతాను వింటావా?" అన్నాడు.

గొంతులో సర్వభేదం కన్పించేసరికి తెల్లబోతూ, ఇంతకాలంనుండి చూస్తున్నా ఇవ్వాళే నాయన మాటల్లో మార్పు రావడంతో ఆశ్చర్యపడ్డాడు.

"అడబాల ఆదినారాయణ కాపు కవురు పెట్టేడురా!"

పొంచివున్న సూరమ్మ ముందరికి వస్తూనే పెళ్ళివార్తకు మురిసిపోయింది.

"మీరేమన్నారు?"

పాపయ్యకు ఓపెడ సిగ్గూ, ఇంకోపెడ 'ఈ ముసలివాళ్లకు ఇంకేం పనిలేదు' అన్న ఈసడింపు కలిగింది.

"ఆ అంతర్వేదితీర్థంలో ఓసారి ఆ పిలదాన్ని చూచేను. బాగానే వుంటుంది" అని అందిచ్చేసింది సూరమ్మ, సగం వియ్యపురాలి హోదాలో.

"ఇప్పుడప్పుడే పెళ్ళేమిటి అయ్యా!" అనేసేడు పాపయ్య.

"ఆ సోమయాజులుగారి చలపతిలా ఏం అఘాయిత్యపు పనులు చేస్తావో అని పిసుకుచస్తుంటే—" ఛివాలున అన్నాడు కాని, అన్న తర్వాత నాలిక కరచుకున్నాడు.

"ఆ! ఏం చేసేడు?" అంది సూరమ్మ.

"అదేమిట అయ్యా!" అని పాపయ్య అన్నాడు.

చెప్పక తప్పిందికాదు వెంకటస్వామికి.

"ఎంత విడ్డూరం! ఆ సీతమ్మనే! పాలేరువాడుతో లేచిపోయినదాన్నే! ఏంకాలం వొచ్చింది!" అక్కస్సు వెళ్ళపోసింది సూరమ్మ.

దాంతో అటూ ఇటూ కవుర్లు వెళ్ళేయి. పండంటి పంచ భగ్గుమన్నట్లు వాపోతలూ జరిగేయి. తలెత్తుకోలేరు మళ్ళీ ఈ వూరు వస్తే ఆ తండ్రీకొడుకులు అన్న నిర్ణయానికి వచ్చేరు.

"అందుకేగా! ఆయన కాశీ రామేశ్వరాలు వెళిపోయేట్టు ఆ వూరునుండి," అని ముదలకించేశు వెంకటస్వామి.

అంతే!

ఆ సాయంత్రానికి "రహస్యం! ఇంకోళ్ళకి చెప్పకుసుమీ!" అన్న నోటిమాటలు, "ప్రాణంపోతే బయటకు తెలుస్తుందా!" అన్న బాసలమధ్య ఈ వార్త గుప్పుమనిపోయింది, ఒక్కొక్క గూడెంలోనూ.

దాంతో ముక్కుమీద వేలు వేసుకున్నవారు, చెడ తిట్టినవారు, 'కాస్త ఎర్రగా, బుర్రగా వుంటే చాలు ఈ ఆడపిల్లలు, విరగబడి ఎగపడతారు,' అనేవారు, 'మా కాలంలో ఇల్లాంటి వున్నాయా' అంటూ చెప్పేవాళ్ళు, వీళ్ళతో గుప్పుమనిపోయింది.

నషాళం అంటిపోయింది రెడ్డికి. అంతవరకూ 'ఆ ముండ ఎక్కడో అడుక్కుతింటోంది, నానాబ్రతుకులు బ్రతుకుతూవుంది' అన్న అభిప్రాయంలో వుండి మర్చిపోయేడు. దాన్ని గూర్చి మథనపడడంకూడా మానుకున్నాడు.

ఇప్పుడు ఉప్పుపెట్టి, పుండు కెలికినట్టే అయ్యింది. ఆ ముసలిముండావాడు అంత్రులంటూ తన్ని కట్టెయ్యడం, న్యూనతపరచడమున్నా, దాన్ని ఈ కుర్రకుంక తిరగదొయ్యడం, విచిత్రంగా తట్టింది. అందులో ఏదో రహస్యం వున్నట్టె తట్టింది. 'మనం ఇల్లా దారిత్రొక్కితే' అన్న ఆలోచన దారిచూపు మెరుపు కొట్టినా, ఇప్పుడు ఆ సూర్పరాజు, రంగాచారికూడా, తన్ని హేళనచేసి, దుయ్యపడుతారేమో అన్న పిరికితనం నిలువు దోపిడీ చేసింది.

★ సమర్పణ ★

'అయినా' అన్న ధైర్యంలోనే, కను చీకటి పడ్డతర్వాతనే సూర్యరాజు ఇంటికి వెళ్లాడు రెడ్డి.

అప్పటికప్పుడే వాళ్ళిద్దరూ ఏదో కీచులాడడం, గ్రహించేసేడు. అది తనని గురించేనో అన్న అపోహకల్గింది. కాని నిర్దుష్టా తెలియక పోవడంతో తికమకపడ్డాడు.

"రండి! రెడ్డిగారూ కూర్చోండి! ఏమిటిది? ఈ ఘోరం..." అన్నాడు రంగాచారి.

"ఓహో! వియ్యంకుడుగా రన్నమాట" అంటూ రాజు వెటకారం చూపించేడు.

"అసలే వచ్చివుంటే......" అని ఆగిపోయేడు రెడ్డి తలవంచుకునే.

ఆచారి గ్రహించేసేడు. ఇప్పుడు రెడ్డిని మరింతగా, తనూ ఓ రెండు బాదులు బాదితే ప్రయోజనంలేదని. అందుకుంటున్నట్టుగానే "రాజుగారు మాత్రం కుమిలిపోతూనే వున్నారు. ఆ రంగనాయికి అంత పెద్దసభలో, కల్యాణమండపంమీద అంత పెద్దమనిషినీ పట్టుకుని, 'అగ్రతాంబూలం ఇవ్వడానికి మీకు హక్కులేదు. అది వంశపారంపర్యా ఆ సోమయాజులగారి కుటుంబానికే చెందింది. వారి స్తానే పుచ్చుకోడానికి నేను ఉన్నాను కాని, ఇతరులిస్తే పుచ్చుకోడానికి, ఇంకా వారు నైతికపతనం రాలేదు" అనేసింది. పైగా అది దాని గౌరవమర్యాదలకు అప్రదిష్ట అనికూడా అనడం..." అని రాజుకేసి చూచేడు.

కళ్ళల్లో ఎర్రదనం రవ్వలైపోతున్నా, ఆ చూపు, ఎత్తి కుదేసినట్లు అయ్యింది.

"అంతిమాటలు అందేం అది!" అన్నాడు రెడ్డి, ఈసారి ఆ సమయానికి ఊళ్ళో లేక పోవడం అన్న అంశం ఊతగా తీసుకుంటూ.

రాజుకు దిమ్మతిరిగింది, ఆచారి చెప్పు దెబ్బ కొట్టేడని.

"ఆఖరుకు అది ఏంచేసిందో తెలుసా! శ్రీపతి ఇచ్చిన తాంబూలాన్ని దేవపరంగానే స్వీకరించింది, సోమయాజులుగారు వచ్చి నిర్ణయించేవరకూ," అని ముగింపు చేసేడు.

ఇంకా పూరుకుంటే ఉరకట్టేస్తాడేమో అన్న భయంలో రాజు,

"రెడ్డీ! భలే మంచి పసందుగా తయారైందే విషయం. ఈ దెబ్బతో వాళ్ళచేత్తో వాళ్ళ కన్నే పొడవచ్చునేమో!" అన్నాడు.

రంగాచారికి ఎగిరిపడ్డట్టయ్యింది. దాంతో ఆద్యంతాలు ఆప్పుకున్నారు. ఎత్తుకుపైఎత్తులు ఆలోచించుకున్నారు. ఆఖరుకు సీతమ్మ ద్వారా చలపతిని ఉపయోగించుకుందుకు నిర్ణయంచేసుకున్నారు: మార్గాల్లో రెడ్డి రహస్యంగా సీతమ్మని కలిసి దైన్యం ఒలికిపోయే మాటల్తో నాటకం పునశ్చరణా చేసుకున్నారు.

అన్నీ అయినతర్వాతనే రెడ్డి ఉత్సాహంలో వూగిపోతూనే "ఈ దెబ్బతో సోమయాజులు కొంప స్వాహా," అన్నాడు.

రాజువైపు కొరకొరా చూస్తూనే రంగాచారి "ఇప్పుడు మన కొంపలు తగలడకుండా వున్నాయా" అని అక్కసు వెళ్ళపుచ్చుకున్నాడు.

తాను వచ్చేముందు కీచులాటకు అర్థం ఏమిటో రెడ్డికి ఇప్పుడు బోధపడింది.

ఆ భార్య పోయినప్పటినుండి కొంచెం రాజు గడపదాటు విషయాల్లో పడ్డాడని విన్నాడు. ఆ వెళ్ళడం ఒక్కొక్కప్పుడు మితిమీరినట్లు, బరితెగించినట్టుకూడా అవుతోందని, కొత్త ఆచారిగారి ద్వితీయం, మంగతాయారమ్మతో పొత్తు కలసిందని వాసన వచ్చింది.

స్వతహాగా రాజుకు వుండవలసిన సలక్షణాలన్నీ ఉన్నాయి. కాని ఇది మాత్రం వాటన్నిటికి మసిపూసెయ్యడం, దాన్ని తుడుద్దామని ఎవరేనా ప్రయత్నిస్తే, ఎక్కడ అథఃపాతాళానికి త్రొక్కి వెయ్యబడుతామో అన్న భీతి, ఉండిపోవడం, సహజంకూడా అయ్యింది. పైగా ఈ మధ్య మాలపిరడి పెళ్లాంతో సరసానికి దిగేడన్న నైచ్యం కూడా విన్నాడు రెడ్డి. 'నా కెందుకు ఈ గొడవ' అనుకుంటూనే, ఓ మంచి సలహా అన్నట్లుగా:

"పోనీ, ఓసారి మా ఇంటావిడిని వాళ్ళింటికి పంపుతే..." అన్నాడు.

"చాలా బావుంటుంది. అక్కడ జరిగేది పసికట్టవచ్చు."

"భేషుగ్గావుంది వూహ", అంటూ రాజు లేచేడు.

ఆచారి శెలవు తీసుకున్నాడు.

రెడ్డి రోషపడి "ఇవ్వాళే, ఇప్పుడే పంపేస్తాను దాన్ని," అన్న నిర్ణయంలోకి తానూ వచ్చేసేడు.

ఇల్లంతదూరం వుండనే వరకూ సాగనంపేడుకూడా, చెప్పేవన్నీ చెపుతూ.

అలా రెడ్డిభార్య వీధిగుమ్మందాటడంలో అడుగు వేసివెయ్యడంతోనే, అటు వంటఇల్లు కడిగి చెయ్యి తుడుచుకుంటూ సావిటివేపు శ్యామల రావడం జరిగింది.

మసకవల్తురుగా వున్న బుడ్డి లాంతర్లో సరిగ్గా ఆనమాలు కట్టలేక "ఎవరూ?" అంది శ్యామల.

ఒచ్చినట్లు తెలియని రెడ్డి భార్యకు గుండె గవుక్కుమన్నంత భయంవేస్తే, గోడకు ఓసారి చేర్లాబడి కళ్ళప్పగించింది. ఆనమాలు కట్టేసి,

"నువ్వా! రా! అత్తయ్యా! రా!" అంటూ శ్యామల ఘట్టిగానే అంది, మూలనున్న తుంగచాప పరుస్తూ. ఎప్పుడూ పిల్వని ఈ కొత్త వరసతో శ్యామలమ్మ అలా పిలవడంతో రెడ్డిభార్య ఖంగారు పడిన్నీ పోయింది.

"ఏమిటో దారితప్పి ఒచ్చినట్టున్నావ్?" అనీ అనేసింది శ్యామల.

కూర్చుంటూనే "మనస్సు వుండబట్టలేక ఒచ్చేనమ్మా. ఆ కబురు తెలిసినప్పటినుండి ఎప్పుడొచ్చి ఇక్కడ వాలుతానా అనే.."

లోపల భారతం చదువుకుంటున్న శ్రీపతి "ఒదినా! ఎవరూ?" అన్నాడు, రసకందాయపుపట్టులో వున్న ద్యూతపట్టం చదువు మధ్యలో ఆపి.

"మీ అత్తగారోయ్ మరిదీ!" అంది.

"అత్తగారా! మా అత్తగారు చచ్చి పదేళ్ళయ్యింద."

"ఆవిడ కాదోయి మనింటి కొత్త వియ్యపురాలు."

"అంటే!"

రెడ్డి పెళ్లానికి చచ్చినంత చావయ్యింది ఈ మాటలు వింటుంటే.

"ఓసారి వచ్చి మర్యాగా చెయ్యవయ్యా! చెల్లాయితో చెప్పు—రెండు మామిడిపళ్ళు, చక్రకేళీ అరటిపళ్ళూ కోసి పళ్ళెంలో పట్టుకురమ్మని," అనీ అనేసింది. ఇటు తిరుగుతూనే "ఏముంది అందులో అంత మనస్సు ఉండబట్టుకోలేకపోవడానికి అని ఎదురు సవాలు వేసింగి.

"ఆ ఏముంటుంది! ఏదో వయస్సులో వున్నాయన. ఆయనకు మోజుకల్గితే కల్గడం సహజం. కాని ఈ ముదనష్టపుదానికి ఏం రిమ్మతెగులు వచ్చిందంట. ఇలా మనల్నందర్నీ తలవంపులు చెయ్యకపోతే ఏ నుయ్యో గొయ్యో చూచుకోక," అంటూ ఆగిపోయింది.

ఎదురుగా శ్రీపతి, కాంతమ్మా చావిడి గుమ్మంలోంచి రావడంతో నోటికి తాళం వేసుకుంది. వెంటనే ఓసారి గబగబాలేచి, సిగ్గు అభినయిస్తున్నట్లూ, శ్రీపతిఎడ గౌరవం చూపించేసింది.

దీంతో శ్యామలకు రెడ్డిపెళ్ళాం ఎందుకు వచ్చిందో అర్థం అయిపోయింది. ఈ రాక వెనక చాలామంది తలకాయలు ఉన్నట్లూ గ్రహించేసింది. ఎప్పుడో, ఆ పెళ్ళయిన మొదట్లో, మంచిరోజుల్లోనే వచ్చినట్లు జ్ఞాపకం. దాంతర్వాత మళ్ళా ఇప్పుడు. అందులోనూ ఆ పరిస్థితుల్లో, ఆ ఒండోసుల ఎడ గౌరవమర్యాదలు సన్నగిల్లినపుడు.

శ్రీపతి, తెల్లబోయి, సద్దుకుంటూనే, "కూర్చో అమ్మా! కూర్చో!" అన్నాడు.

కాంతమ్మ తెచ్చిన పళ్ళెం బాపమీద పెడుతూ, మంచినీళ్ళగ్లాసూ పెట్టింది. తనూ కూర్చుంది.

"పుచ్చుకో" అంది కళ్ళతోనే శ్యామల.

"ఇప్పుడే భోజనంచేసి వచ్చేను."

"అయితే మాత్రం ?"

ఇంకతప్పిందికాదు. లాంఛనంగాఅన్నట్టే ఓ అరటిపండు ఒలిచింది.

"పెదమ్మగారు! అయ్యగారు ఎప్పుడు వస్తారో ?"

"తీర్థయాత్రలు చేస్తున్నారా ! అవి అయ్యాకే వస్తారు."

"ఆయనవస్తే మరేంకొంపలు అంటుకుపోతాయో అని పిసుక్కు పిండుకుపోతున్నాం మేము. మా ముసల్ది ఒకటే ఏడ్పు."

"పోనీ ఏంచేస్తే బావుంటుందంటావ్ ?" అని ఎత్తికుదేసినట్లు అడిగింది శ్యామల. లోపల చచ్చేంతనవ్వు వస్తున్నా ఆపుకుంటూ.

"ఆయనన్నారు, కాళ్ళూ చేతులూ కట్టి, బండిలోపడేసి ఈడ్చుకువచ్చి నీ మొఖం మాడ్చా అని చితకగొట్టి మూలగదిలో బంకోలు వెయ్యాలనుకుంటున్నారు! అల్లా చేస్తేనే కాని తగినశాస్తికాదు. ఏమంటారు ?"అంది ఎంతో ఔదార్యం, అనునయం చూపిస్తున్నట్లు.

"సీతమ్మా! నీకూతురుకాదు కనుక అల్లా అనగలేవు. అదే నీకడుపునపుట్టి అలాంటి పరిస్థితుల్లోకే వెళ్లివుంటే ఈపనే చేయించడానికి తయారైయ్యేదానవా? అత్తయ్యా!" అంది శ్యామల ఎంతో అమాయికం చూపిస్తున్నట్లుగా.

మొఖంమీద పెద్ద జొక్కెనతో నీళ్లు ఒక్కుమ్మడిగా పోసినట్లయ్యింది. తనో ప్రశ్నవేస్తే రెండు ప్రశ్నలు ఎదురవుతున్నాయా ! కదుంకట్టినట్లు శరీరం చదునవుతుండగా,

"పచ్చగా, ఏరి, కోరి, వాళ్లిద్దరూ పెళ్లి చేసుకుంటే, సంతోషించక ఇదంతా ఏమిటి ?"

"పెద్దఅయ్యవారుకూడానా ?"

"మీకులేదా? చినరెడ్డికిలేదా? చెప్పు"

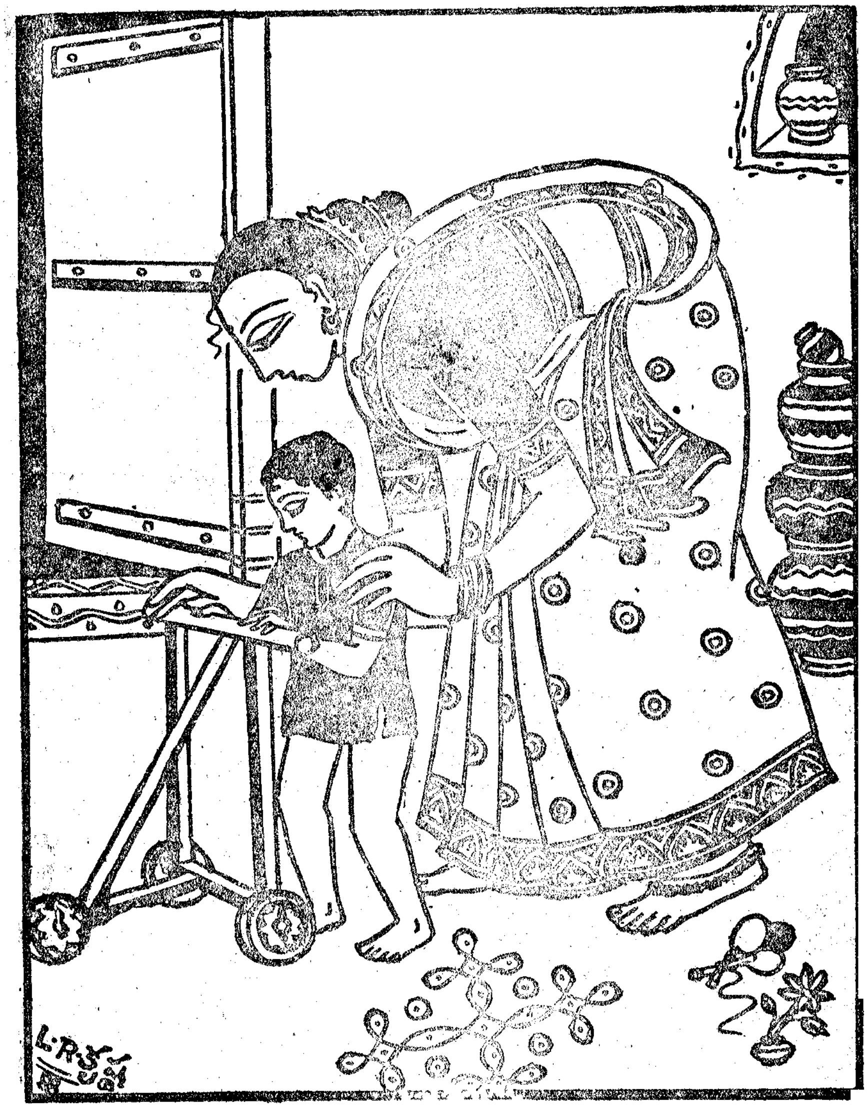
కరక్కాయ పడింది. ఇంక లాభంలేదనుకుంది. పురెక్కించి, కదురు వదిలెయ్యమన్నాడు ఆయిన. ఆఖరుకు తనే పురెక్కింది. కదురు ఆవిడచేతిలో ఊగుతోంది.

"వెళ్లివస్తా !" లేచింది.

"అప్పుడే ?"

"మరది! అత్తయ్యగార్ని వాళ్లింటివరకూ దిగపెట్టిరావోయ్!"

గతుక్కుమంది. వీథిమొగలో ఆయన ఉండనే ఉన్నాడు. పైగా ఇప్పుడు శ్రీపతి

ముద్దా - ముచ్చట

చిత్రం : లంక రామకృష్ణ—రాజమండ్రి.

గారే లాంతరు పుచ్చుకు రావడంవల్ల, అదే బట్టబయలై పోతే...తప్పాలేదు.

మెట్లు దిగుతున్నప్పుడు శ్యామల నవ్వుతూనే "మరి మా అందరికీ పంక్తి ఎప్పుడు పెట్టిస్తావ్ ?" అంది.

టాపేరం లేచిపోయింది రెడ్డిభార్యకు.

శ్రీపతి ఫక్కున నవ్వేసేడు.

కాంతమ్మ క్రుతికల్పకుండా ఉండనూ లేకపోయింది.

"మహావచ్చేటట్లు?"

"పిల్చిచూడకూడదూ? పోనీ వీథిమొగలో ఉన్న రెడ్డిమామయ్యను పిలవమన్నావా"? అనీ అనేసింది.

నెత్తురు చుక్కలేదు మొఖంలో. అడుగులు గబగబా వేసేసింది.

తిరిగివచ్చిన శ్రీపతి, ఒకటే నవ్వు. శ్యామలా నవ్వకుండా ఉండలేకపోయింది.

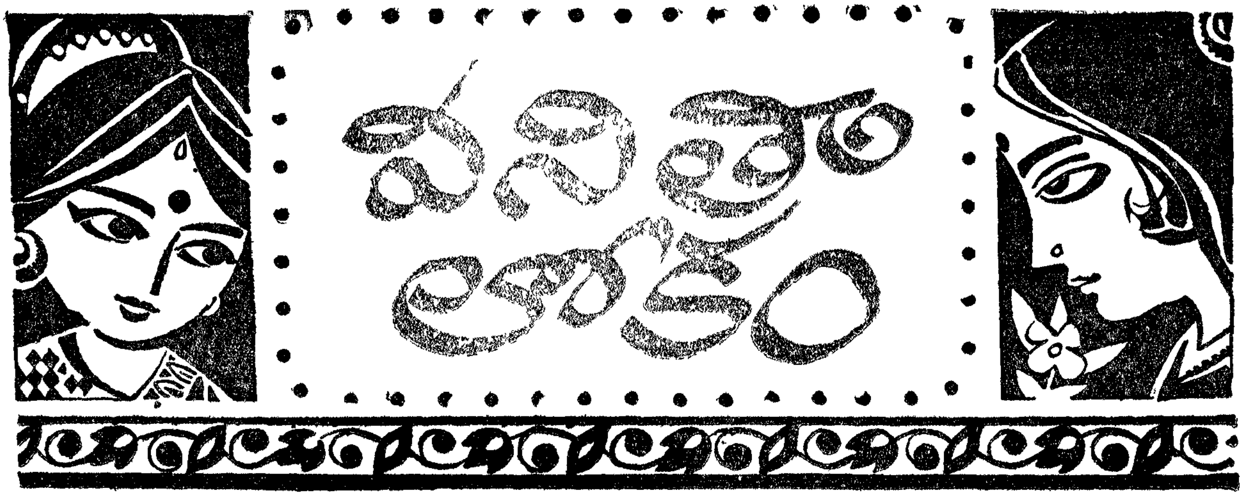
అక్కడో ?

"చచ్చినోళ్లు ఆళ్లమాట విని పంపినట్లున్నారు మీరు!" అని చురుమంది మొగుడి మీద.

"ఏమైందే !"

"ఏమవుతుంది. సాబదులు మీరు ముసుగు వేసుకు వచ్చేరు! అదే అయ్యింది."

రెడ్డి ఉన్నవాడు ఉన్నటే బిగుసుకుపోయేడు. (ఇంకా వుంది)

మీవారింకా ఇంటికి రాలేదా

సులోచన

"మీవారింకా ఇంటికి రాలేదా?" అన్నది మా ప్రక్కింటావిడ కమలాదేవి, అప్పుడే వీథివాకిట్లోకి వొచ్చి నిలబడ్డ నన్ను చూసి.

నేను క్రిందిపెదవి మెల్లగా విరిచాను.

సాయంత్రం చల్లగా జారిపోతూంది. వీథిలో పిల్లలు సందడిగా ఆడుకుంటున్నారు. సాయంత్రపు పల్చని ఎర్రని ఎండ రోడ్డు ప్రక్కని తెల్లని గోడలపై అందంగా కదులోంది. మావారి రాకకోసం ఎదురుచూస్తో, పిల్లల ఆటల సందడి చూస్తో — ఆనందపడడం నా దైనికచర్యలలో ఒకటి.

* * *

నిజం చెప్పొద్దూ, మా ప్రక్కింటావిడ కూడా తన భర్త రాకకోసం ఎదురుచూస్తో-పిల్లల ఆటల్ని తిలకిస్తూ మైమరుస్తూ ఉంటుంది. పది గంటలకు చక్కని చిరునవ్వుతో ఆఫీసుకు సాగనంపిన భర్త రాకకోసం— సాయంత్రం అయిదు గంటలనుంచీ ఆదుర్దాగా, అపేక్షగా, వీథి వాకిట్లో కొచ్చి ఎదురుచూడడం ప్రతి ఉద్యోగస్థుని భార్యకు కాలక్షేపం; హాబీ, ఉత్సాహం, ఆనందమని నేను వేరె చెప్పనక్కర్లేదు.

భర్త రాకకోసం ప్రతి ఉద్యోగస్థుని భార్య అల్లా ఎదురుచూస్తుందా? చూడక పోవచ్చు. కాపురపు కొత్త రోజుల్లో భర్త ఉద్యోగంలో ప్రవేశిస్తే, అర్ధాంగికి యీ ఆదుర్దా, అపేక్ష జాస్తిగావుంటాయనడంలో అతిశయోక్తిలేదు. భార్యాభర్తలు ఒకర్నొకరు బాగా అర్థం చేసికొనే తరుణం కానివ్వండి, భర్తమీదగల అనురాగం పరిపక్వదశ కొచ్చే సమయం కానివ్వండి, భర్త ఆఫీసుకెళ్ళిన దగ్గర్నుంచి పరిచయమైన వ్యక్తులు దొరక్కపోవడంతో ఏమీ తోచని కారణం కానివ్వండి—భార్య భర్త రాకకోసం అనుక్షణమూ ఎదురుచూస్తూనే ఉంటుంది. సంసారం ఒక పరిణామస్థితికి వొచ్చాక, సంతానం పెరిగాక, బాధ్యతలు అధికమైనాక—తీరుబాటు ఎక్కువగా లేని కారణాన యీ అలవాటు సన్నగిల్లవచ్చు. కాని కొంతమంది వయస్సులో నిమిత్తం లేకుండా, నలభైయేళ్లు నిండినా భర్త రాకకోసం నిత్యమూ ఎదురుచూస్తూనో, పిల్లల్ని "మీ నాన్నగారు ఇంకా రాలేదేఁ!" అని అడుగుతూనో-నిరీక్షిస్తూ వుంటారు. కనుక భర్త రాకకోసం ఎదురుచూడటంలో వయస్సుకు ప్రాధాన్యతలేదు.

అయిదు గంటలకు ఆఫీసు మూసివేయబడగానే భర్త నేరుగా ఎక్కడ ఆలస్యం చేయకుండా ఏ హోటల్లో జొరబడకుండా రోడ్డుమీద ఎవ్వరితోను బాతాఖానీ వేయకుండా, పార్కుల్లో సినిమాహాల్లో కాలక్షేపం చేయకుండా — ఇంటికి వస్తే ఆ యిల్లాలి ఆనందానికి అవధులు వుంటాయా? ప్రతిభార్యా అలానే కోరుకుంటుంది.

భర్త ఆఫీసుకు వెళ్ళేటప్పుడే భార్య, "ఏమండీ! ఇవాళైనా పెందలకడనే ఇంటికి వొస్తారా?" అంటుంది. అల్లాంటి మాటలకు అలవాటైన భర్త కులాసాగా చిరునవ్వు నవ్వి "అల్లాగే" అంటూ ఆఫీసుకు వెడతాడు. కాని అతను నిజంగా ఆఫీసు వొదలగానే అర్ధాంగి కోర్కెను మన్నించి సత్వరం ఇంటికి వస్తాడా? గడు. ఆమె మటుకు వీథివాకిట్లో చకోరపక్షిలా ఎదురుచూస్తూనే ఉంటుంది. భర్త ఎప్పుడూ ఆలస్యంగా ఇంటికివచ్చే అలవాటుకలవాడైతే, భార్యలో భర్తకోసం ఎదురుచూసే అలవాటు సహజంగా తగ్గుతుంది. ఎదురు చూడటంలో ఎక్కువ కాలాన్ని వ్యర్థపుచ్చదు. భర్త పెందరాళే వొచ్చే అలవాటు కలవాడై, ఓ రోజు ఏదైనా ఆఫీసులో ఎక్కువపని తగిలిగానీ, వీథిలో ఎవ్వరితోనో మాట్లాడుతోగానీ, స్నేహితులతో కాలక్షేపం చేస్తూనో అనుకున్న వేళకు ఇంటికి రాలేకపోతే— ఆ సాయంత్రం ఆ యిల్లాలిబాధ వర్ణనాతీతం. పలురకములైన ఆలోచనలు ఆమె హృదయంలో చెలరేగి కందిరీగల్లా ధ్వని చేస్తూ, క్షణం మనశ్శాంతిని కలిగించవు. "ఆయనగారింకా రాలేదేం? ఎన్నడూ యింత ఆలస్యంగా ఇంటికి వొచ్చేవారు కాదు. ఏం జరిగిందో ఏమిటో! చెప్పకుండా సినిమాకు కూడా వెళ్ళరు! బజార్లో నడుస్తూ నడుస్తూ ఏ కారుకిందైనా, లారీక్రిందైనా.. ఛీ ఛీ పాడుమనసు.. మరైతే ఇంకా ఎందుకు రాలేదు! వారికి ఏం ప్రమాదం జరిగిందో ఏమిటో..." అలా వుంటాయి ఆ యిల్లాలి ఆలోచనలు. భర్త వచ్చేవరకూ ఆమెగుండె గాలిలో దీపంలాగా కొట్టుకుంటుంది. ఏ పని చేయలేదు. ఎవ్వరితోనూ మాట్లాడలేదు. అలా ద్వారబంధాన తోరణపు ఆకులాగ రెప

రెపలాడే మనసుతో భర్తకోసం వీథివాకిట్లో నిలబడి ఎదురుచూస్తూనే ఉంటుంది.

కాని తమ రాకకోసం ఇంటిదగ్గర వీథి వాకిళ్లలో తమ భార్యలు ఇలాఎదురుచూస్తూ ఉంటారని భర్తలకు తెలియదా? మరి తెలిసీ అలస్యంగా వొచ్చి భార్యల హృదయాల్లో తుఫానుల నెందుకు పుట్టించాలి.? ఆఫీసు నుంచి నేరుగా ఇంటికివొస్తే-భార్య ఎంతగా సంతోషపడుతుంది.?

మన సమాజంలో మగవాడి ఆలోచనలకు అవకాశాలు, కాలక్షేపానికి ఆయుధాలు, సౌఖ్యానికి రహదారులూ, స్వేచ్ఛావిహారానికి సదుపాయాలూ, ఇష్టానుసారంగా ప్రవర్తించడానికి సాంఘిక బలమూ ఎన్నో ఉన్నాయి. కుటుంబంలో మగవాడే సంపాదించాలి. ఆ సంపాదనమీదనే ఇల్లంతా బ్రతకాలి. అందుచేత సహజంగా మగవాడి స్వతంత్రశక్తికి ఎక్కువబలం, ప్రభావం ఏర్పడ్డాయి. మగవాళ్ళలో యీ స్వతంత్రశక్తిని సద్వినియోగపర్చుకునే వాళ్ళు ఉన్నారు. దుర్వినియోగపర్చుకునేవాళ్ళూ ఉన్నారు. మొదటిరకం కుటుంబగౌరవానికీ, సౌఖ్యానికీ, ప్రతిష్ఠకూ దారితీస్తుంది. రెండోరకం కుటుంబంలోని అశాంతికీ, అప్రతిష్ఠకూ, కష్టాలకూ, నరకానికీ దారి తీస్తుంది. కుటుంబంయొక్క పరువుప్రతిష్ఠలు, మంచి-చెడ్డలు, సుఖదుఃఖాలు కేవలం మగవాడిమీద నేకాకుండా స్త్రీమీదకూడా ఆధారపడివుంటాయి గాని, ఎక్కువభాగం అతని ప్రభావమే.

ఆఫీసు వేళలో కలిగిన చికాకుకూ, పొందిన అలసటకూ-ఉద్యోగసులు తాత్కాలికంగా ప్రాణానికి హాయి కల్పించేందుకు పార్కులకు వెళ్లడమూ, స్నేహితులతో కులాసాగా కాలక్షేపం జేయటం సహజం. ఉద్యోగసులు అలాంటి విశ్రాంతిని తీసికోవడంలో భార్యలకు ఎదురుచూసే అవకాశాన్ని కల్పించటంలో-ఆక్షేపించాల్సిన అగత్యం ఏమీ లేదుగానీ, కొంతమంది ఉద్యోగస్థులు అవలంబించేమార్గాలు, కులాసాతో కూడుకున్న కాలహరణమే. వాళ్లు అనుసరిస్తూన్న పోకడలు చాల నీతిహీనంగా అప్రతిష్ఠాకరంగా వుండి, ఆయా సంసారాల్లో కల్లోలాలకు దారితీయటానికి దోహదమిస్తున్నాయని చెప్పొచ్చు. కొంతమంది ఉద్యోగస్థులకు క్లబ్‌కు వెళ్ళే అలవాటు వుంటుంది. కులాసా జీవితానికి క్లబ్ నిలయం. క్లబ్ అన్న తర్వాత అన్ని వసతులూ ఉంటాయి. టెన్నిస్, బాడ్‌మెంటన్, చెస్, టేబుల్ టెన్నిస్, బిలియర్డ్స్, పేక మొదలైన ఆటలు ఆడుకొనేందుకు అవకాశాలు విరివిగా ఉంటాయి. కాని యీరోజుల్లో క్లబ్బులు చాలభాగం పేకాటలకే ఎక్కువ ప్రాధాన్యత నిస్తున్నాయనటంలో అతిశయోక్తి లేదు. ఆంధ్రదేశంలోని చాలా క్లబ్బులు పేకాట ఆదాయంతోనే నడుపబడుతున్నవంటారు. అలాంటి క్లబ్‌లకూ ఆటలకూ అలవాటైన ఉద్యోగస్తులు రాత్రి పదిగంటలు దాటినా ఇళ్ళకు చేరుకోకపోవడం, ఆలస్యానికి అర్ధాంగి వేసిన ప్రశ్నకు సినిమాకు వెళ్ళానని, స్నేహితుని ఇంట్లో కాలక్షేపం చేశాననో ఏదో సాకు చెప్పి, నమ్మించేందుకు ప్రయత్నించటం జరుగుతుంది. పేకాట ఆడే ఉద్యోగస్థుల మనస్తత్వాలు అదో రకంగా ఉంటాయి. మేం గుంటూరులో ఉండగా, మా ఇంటి ప్రక్కన ఓ ఉద్యోగి ఉండేవాడు. ఆయనగారు ఎప్పుడూ మొదటి ఆట సినిమా వొదిలిపెట్టనిది అంటే రాత్రి 10 గంటలు దాటనిది ఇంటికి వొచ్చేవాడు కాదు. పాపం, ఆ ఇల్లాలు పిల్లలకు అన్నాలు పెట్టి, నిద్రపుచ్చి, వీథివాకిలి ఎదురుగా చాప వేసికొని, ఆయనగారి రాకకోసం ఎదురు చూచేది. శెలవుదినాల్లో ఆయన నివాసం క్లబ్‌లోనే; భోజనానికి కూడా ఇంటికి వొచ్చేవారు కాదు. ఆయన నెలకు రెండు వందలయాభై సంపాదిస్తున్నా—సంసారం ఎప్పుడూ ఎంతో బీదతనంగా వుండేది. కాఫీపొడి దగ్గర్నుంచీ పప్పుదినుసుల వరకు ఆమె ఇరుగుపొరుగిళ్ల బదులు తీసికెళుతూ వుండేది. అప్పులవాళ్లు ఆమె ఇంటిచుట్టూ ప్రదక్షిణాలు చేస్తూవుండేవారు. ఆ ఇల్లాలు అప్పుడప్పుడూ తనస్థితి చెప్పుకొని కన్నీరు కార్చేది. మొదటి తారీఖువొచ్చిన జీతంతో దమ్మిడీ ఇంటిదగ్గర ఇవ్వకుండా క్లబ్‌కే వెళ్లేవారుట. ఉద్యోగస్థులు అలాంటి అలవాట్లకు గురియైతే ఆ సంసారాలు ఎన్ని కష్టాలకు లోనుకావాల్సివస్తుందో ఎంత అప్రతిష్ఠపాలవాల్సి వస్తుందో ఊహించటం సులభం. కనుక భర్తలు అలాంటి అలవాట్లకు గురికాకుండా చూసుకోవాల్సిన బాధ్యత భార్యలపై కూడా ఎంతో ఉన్నది.

* * *

రోడ్డుప్రక్క గోడలపైకి సాయంత్రపు ఎండ జరిగిపోయింది. మునిమాపు మెల్లగా పాదాలు మోపింది. వీథిలో పిల్లలు ఆడుకుంటూనే ఉన్నారు. నేను మావారి రాకకోసం దృష్టిసారించి వీథిలోకి చూశాను.

మా వారు సైకిలు తొక్కుకుంటూ వస్తున్నారు. సినిమాపాట కామోసు ఆలాపిస్తున్నారు. వాకిట్లో నన్ను చూశారనుకుంటా; అందుకే చిరునవ్వు నవ్వుతున్నారు.

"మీ వారు వస్తున్నారు" అన్నది మా ప్రక్కింటావిడ కమలాదేవి. ★

పంజాబీ గౌను

పిల్లలదుస్తులెప్పటికీ ఖరీదైనవిగాక, బాగా మన్నేవిగా ఫాషనబుల్ గా వుండేలా చూడాలి.

పెద్దవాళ్ళకి రకరకాల చీరలమీద, చోళీల మీద మోజున్నట్టే పిల్లలకు వివిధరకాలుగా వుండే దుస్తులంటే యిష్టపడ్తారు.

త్వరగా పెరుగుతారు, అందులో ఆటలాడే వయస్సు. ఈ రెండూగుర్తుంచుకుని వాళ్ళకి దుస్తులు కుట్టించాలి.

పిల్లలకు అందంగా అగుపించే గుడ్డలంటే యిష్టం తప్ప "ధర", విషయం తెలియదు. అందుకని ఖరీదైనవిగాక. బాగా మన్నే గుడ్డను కళ్ళకింపుకొల్పేలా కుట్టి వాళ్ళను సంతోషపెట్టాలి.

పంజాబీ గౌను అందంగా వుంటుంది. సాధారణమైన పూలులేని గుడ్డను, (పాప్లిన్ గాని, బిన్నీ ప్లెయిన్‌గుడ్డగాని) వాడవచ్చు. గౌనుకు డిజైను కుడితే అందంగావుంటుంది. "లక్నోకుర్తా" అంటారు. అదే పంజాబీ స్టయిల్ గౌను. పూర్వం "మొగల్" స్త్రీల ఫాషన్ యిది.

"పంజాబీ డ్రెస్"లు వుండాలంటే యీ గౌనుతో కాళ్ళకు బిగువుగావుండే పైజామా వేయాలి. లేకపోతే సాధారణంగా మనం పిల్లలకు యీ గౌనుమాత్రం వేయవచ్చు.

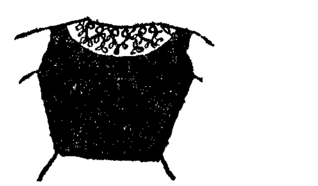
గౌను మొత్తంమీద ఏలావుంటుందో ఒక అభిప్రాయం యిచ్చాను. మెడకు చేతులకు క్రింద ఒకే డిజైను కుట్టాలి. క్రింది డిజైన్ తలక్రిందులుగా వేయాలి. బొమ్మచూస్తే తెలుస్తుంది.

డిజైన్‌వల్లనే యీ గౌనుకు అందమొస్తుంది. ఇది రంగురంగుదారాలతో కుట్టినా సరే లేక ఒకేరంగుదారంతో కుట్టినా సరే గానీ వివిధరంగులతో కుట్టాలంటే ఆరంగులు పొందికగా వుండేలా చూడాలి. రంగుల కలయిక ముఖ్యం. మంచి ముదరరంగులు వాడితే బావుంటుంది.

డి. కోమలాదేవి
(కాకినాడ)

డిజైన్ * వేరుగా యిచ్చాను. * గజిబిజిగా వున్నట్లుంటుంది. కాడకుట్టుతోనో, లేక గొలుసుకుట్టుతోనో లావాటి దారంతో కుడితే త్వరలో అయిపోతుంది. సాధారణంగా మనం వాడే రంగుదారాలు రెండు పొరలు వేసుకోవచ్చు.

"ద" లాంటి డిజైన్‌చుట్టు నొక్కులు నొక్కులుగావున్న భాగందగ్గర అదిలేకుండ మెలికలు ('A' లో చూపినట్లు) త్రిప్పి వేసుకోవచ్చు.

గౌను మామూలుగానే కుట్టాలి. చేతులు బాగా మోచేతివఱకుగానీ, మోచేయి క్రిందవఱకుగానీ వుండాలి (తప్పకుండా). వెయిస్ట్‌కోటుభాగం (నల్లగావున్నది) కత్తిరింపు, గౌను పైభాగం కత్తిరించినట్టే కత్తిరించాలి. వెనుక మెడవైపు డిజైన్ అగుపించేటట్లు కత్తిరించి ముంగు మాత్రం బొమ్మలో లాగున లోతుగా కత్తిరించాలి. వేస్ట్‌కోట్ క్రింద, వేరే గుడ్డను లైనింగ్ వేసి కుట్టినాసరే లేక చుట్టూ చోళీ మెడకు పట్టీ వేసి లోపలికి మడిచినా సరే బాగానే వుంటుంది. గౌను పైన వేస్తే సరిగా అమరి బొమ్మలో మాదిరి వుండాలి. అప్పుడే యీ గౌను అందగిస్తుంది.

వేస్ట్‌కోట్ ముందు కలిపే దగ్గర నాలుగు బటన్‌హోల్స్ కుట్టి వాటిల్లోనుంచి అదె రంగు లావాటి దారంగానీ, మొలత్రాడుగానీ దూర్చి ముడి వేయాలి (మగవారి బూట్‌లేసులాగ). దారంచివర కుచ్చుండాలి.

గౌను లేత ఆకుపచ్చ గుడ్డయితే వేస్ట్‌కోట్ ఆకుపచ్చ ముదరరంగులో వుండాలి. అలాగే అన్నీను. లేతరంగు గౌను–ముదర రంగులో వేస్ట్‌కోట్. క్రేప్‌సిల్కు గౌను వాడితే దానికి సరిపడే రంగులో శాటిన్‌గుడ్డ వాడితే చాల బావుంటుంది. డిజైన్‌ను కోటుగుడ్డరంగు దారంతో కుట్టాలి.

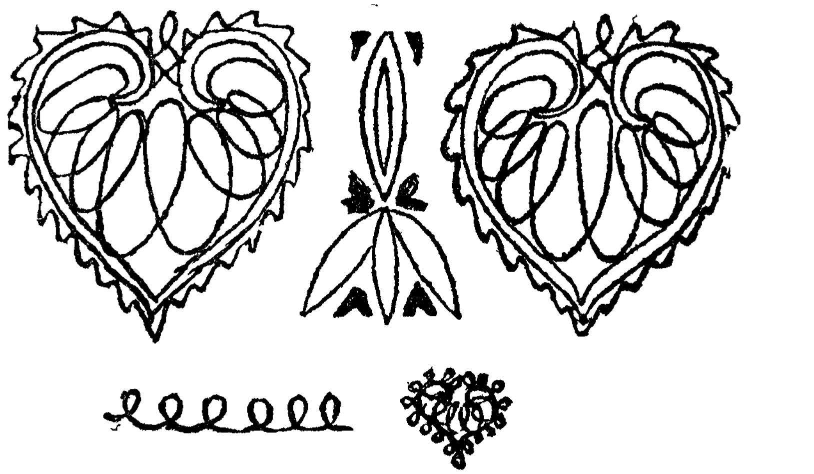
ఇలా నచ్చని వారు వ్యతిరేకపు రంగులను వాడవచ్చు. పసుపు గౌను, ఎఱుపువేస్ట్‌కోటు డిజైన్ ఎఱుపు - తెలుపు గౌను, నలుపు వే. కో., డిజైన్, నలుపులో–నలుపు గౌను, ఎఱుపు వే. కో, ఎఱుపు డిజైను–నీలం గౌను ఎఱుపు వే. కో, ఎఱుపుడిజైను–గులాబిగౌను నీలం వే. కో, నీలం డిజైను - బ్రౌన్‌గౌను, పసుపు వే. కో, పసుపు రంగులో డిజైన్- ఇవి కొన్ని కాంబినేషన్స్.

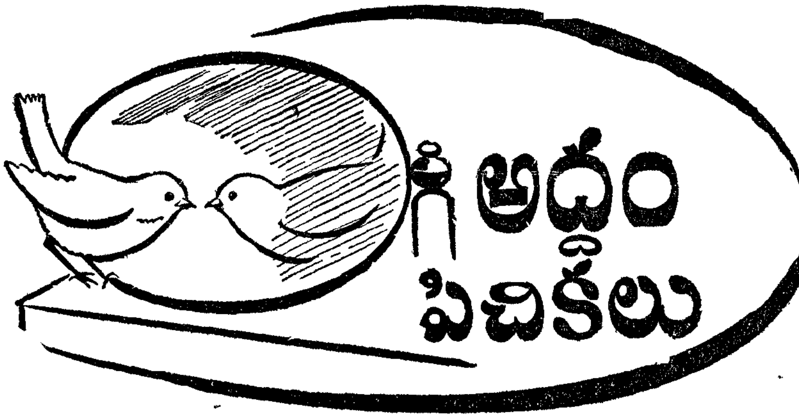
పైజామా వేసి గౌనువేయాలంటే గౌను మోకాళ్ళకు ఒక అంగుళంపైవఱకుండాలి. వట్టి గౌనే వేయాలంటే అది మన యిష్టం.

ఆరు సంవత్సరాలు మొదలు, పది, పదకొండు సంవత్సరాలవఱకు యీ గౌను వాడవచ్చు.

గమనిక

గతవారం 'శ్రీమతి ఇందిర' వ్యాసం వ్రాసినవారు కాళీపట్నం శ్రీనివాసరావుగారు అని గ్రహించ ప్రార్థన.

అద్దం పిచికలు

లక్ష్మిగారు "అద్దమును పిచుకలు పాడు చేస్తున్నాయి, దానిని శుభ్రంగా వుంచుట ఎట్లు" అని అడిగారు.

ఆమె చెప్పినట్టు తెరకట్టిన కూడా తెరను తప్పించుకొని తొంగిచూస్తాయి అద్దంలోకి. ముక్కుతో తమ ప్రతిబింబాన్ని పొడిచి-పొడిచి కిచకిచ శబ్దంచేస్తాయి. అద్దం అంతా వాటి ఆనందంతో చుక్కలు చుక్కలుపడి-మన అందాన్ని చూసుకొనే టప్పటికి అడ్డంగా కన్పిస్తాయి పిచుకలుపెట్టిన అడ్డమైన బొట్లు అద్దంమీద - మనకి అర్థం కాకుండా-.

ఇక డ్రెస్సింగు టేబిల్ మీద మనంపెట్టిన అద్దాన్ని అనుసరించి దానికి నివారణకూడా వుంటుంది. మామూలు క్యాంపు మిరర్స్ ఎక్కడకు పడితే అక్కడకు తీసుకువెళ్ళే అద్దాలు కనుక అయితే - అంటే మనని తమ దగ్గరకు రప్పించుకునే రకం పెద్ద అద్దాలు కాకుండా - తామే మనదగ్గరకు వచ్చే అద్దాలు-ఆ అద్దాలని వుపయోగం అవగానే బల్లమీద బోర్లించి పెట్టడమే. అద్దానికి వెనుకప్రక్క అప్పుడు పిచిక పొడిచినా మనకి ఫరవాలేదు. పిచుక అంత తెలివితక్కువదికాదు. అది యిక ముక్కుతో పొడవడానికి రాదు - దాని ప్రతిబింబం కనిపించదుగా - ఇక రెండోరకం అద్దాలు. కొన్ని టేబిల్మీద బిగించేవి. (ఫిక్స్డ్ మిరర్స్) కొన్ని చట్రంలో ఇరుసుమీద తిరిగేవి (రోలింగ్ మిరర్స్) వాటికిపైనుంచి క్రిందదాకా-మనం తలగడకి గలేబులు తొడుగుతామే ఆవిధంగా అద్దాలకి వీలుగా కుట్టించి అద్దాన్ని మనం వుపయోగించుకున్నాక వాటికి ఆ ముసుగు తొడగాలి. అద్దాన్నిబట్టి కవర్సు కుట్టాలి. మనం రేడియోలకి వీలుగా ఎలా కుట్టుకుంటామో ఆవిధంగా-

పిచుకలు చేసిన చుక్కలు పోవాలంటే కొంచెం మెత్తటి సున్నం (సెంటెడ్ సున్నం అయితే మరీ మంచిది) తీసుకొని అద్దానికి చూపుడువ్రేలుతో డాట్స్ పోయేటట్లుగా బాగా నొక్కి వ్రాసి - కడిగేసి - పొడిగా తుడిచేస్తే డాట్స్ పోతాయి. తరువాత దానికి శుభ్రమైన కవరు తొడిగిపెడితే-దళసరి గుడ్డతో చేసింది-అడుగుదాకా రెండు ప్రక్కల (కవరు కనుక) వుంటుంది కాబట్టి పిచుకలు (తెరను తొలిగించినట్లు) తొలిగించలేవు. దళసరిగా వుంటుంది కాబట్టి వాటి ప్రతిబింబం కనిపించదు.

ఇంకోమార్గం. అద్దాలని మనం చూసుకొనేవేపు కొంచెం ఏటవాలుగా గోడకు ఆనించిపెడితే పిచుకలు ఆసందులోకి అంటే గోడకు అద్దానికి మధ్యవుండే సందులోకి (గోడకు అద్దానికి మధ్యవుండే దూరం బహు తక్కువ కాబట్టి) వెళ్ళలేవు. లావు పిచికలు అంటే పెద్దవి పట్టవు; చిన్నవి దూరగలిగినా-వాటికి యింకా అంత సౌందర్యపిపాస లేదుగాబట్టి అవి పోవు.

ఇక గోడమీద నిలువుగా - ఏటవాలుగా వ్రేలాడే అద్దాలని కూడా పిచుకలు పాడుస్తాయి. వాటికి బురఖాలే శరణ్యం. ఏ మిరర్స్ అవనీయండి ఉపయోగానంతరం శుభ్రంగా తుడిచి-మనకుండే స్వార్థాన్ని కనబర్చటమే. మిగతా యింకోజీవికి మన తరువాత దానిని వుపయోగించకుండా చెయ్యటమే. అంటే పెట్లో పెట్టి తాళం వేసుకోమని కాదు (అలా చేస్తే మరీ మంచిది). పిచికలుకయితే వాటి ప్రతిబింబం చూసుకోటానికి సాధ్యం కాకుండా—అంటే బోర్లించిన అద్దాన్ని అవి ముక్కుతో తిప్పలేవు గాబట్టి—మీ తరువాత ఎవరయినా అద్దం చూసుకోదల్చితే కొంచెం కష్టపడి తిప్పి చూసుకుంటారు. అద్దం పాడవకుండా కష్టపడి, బోర్లించి-ముసుగులు తొడిగినప్పుడు-చూసుకొనేటప్పుడు కష్టపడి వాటిని తొలిగించి-చూసుకోవడంలో ఏం కష్టం వుండదనుకుంటా—అస్తమానం అద్దందగ్గర కూర్చునే వాళ్ళ దరికి పిచికలే రావు

పిచికలబారికి దర్పణాన్ని — అర్పించకుండా వుండటానికి ఒకటే చిట్కా; పిచికలకి వాటి ప్రతిబింబం అద్దంమీద పడకుండా ప్రయత్నం చెయ్యటమే.

బొడపాటి సుందరి
(మద్రాసు)

పార్వతికొండ

యాత్రలు సేవించడం, పుణ్యక్షేత్రాలు సందర్శించడం, పుణ్యం మోక్షం మాట ఎలా వున్నా మనస్సుకు ప్రశాంతంగా సరదాగా ఉంటుంది. శ్రీకాకుళంజిల్లా పారమ్మ (పార్వతి) కొండ ఉత్సవాలొకటి ముఖ్యమైనవి. ఈ విషయమై ఒకసారి పత్రికలో ప్రస్తావించినా. 1958 వ సంవత్సరానికి 1959 సరికి ఎంతవరకు అభివృద్ధిలోనికి వచ్చిందో చెప్పడానికి ఇప్పుడు మళ్ళీ వ్రాయడం తప్పకాదనుకొంటాను.

ఫలానా "పార్వతికొండ" వ్యాసం వ్రాసిన అమ్మాయి అన్నతో మాట్లాడుతున్నానని తెలియక మా అన్నయ్యతో తన ఫ్రెండు ఒకరు పత్రికలో "పార్వతికొండ" వ్యాసం చదివాక అది ఎటువంటిదో యీ సంవత్సరమెళ్ళి చూడాలని వుంద"ని చెప్పాడట. ఈవిషయం నాతో అన్నయ్య చెప్పేసరికి నేను ఎంతో సంతోషించాను. గొప్పగా వ్రాసుకున్నాననుకుంటారని భయంగావున్నా జరిగిన విషయం వ్రాయడానికి నాకెంతో కుతూహలంగా వుంది.

ఇంక అసలువిషయం. గత సంవత్సరంలాగే తోటలో ఈ సంవత్సరంకూడ అన్ని ఏర్పాట్లూ జరిగాయి. మిగతా చాలవిషయాలలో అప్పటికి, ఇప్పటికి చాలఅభివృద్ధి వచ్చిందనుకోవాలి. మూడురోజులు ఉత్సవాలు జరిగాయి. ఆ కొండఎక్కే దారిలో ప్రమాదకరమైనచోట్ల 1800 మెట్లువేశారు. "మాలసరి" అనుచోట 180 మెట్లుపడినవి. వచ్చేసంవత్సరానికి పూర్తిగా మెట్లు వేస్తారట. ప్రజలందరు ఎవరిశక్త్యానుసారం వాళ్లు విరాళాలు వేసి ఇవి కట్టించారు. మెట్లున్నవి కాబట్టి కొండ ఎక్కడం గత సంవత్సరమంతకష్టం, ప్రమాద మవలేదు. అక్కడకూ ఒకరిద్దరికి గాయాలు తగిలినవి. పార్వతీదేవికి కొండపైని మండపం, దేవాలయం కట్టారు.

కొండపైన నిటిసదుపాయ ముంది. కొండదిగువను మనం కడుపునిండా నీరుపట్టించినా కొండకు నాల్గవవంతు వచ్చామనగా గొంతు కార్చుకుపోయి అవురావురు మంటాము. కొండమధ్యను నీటిసదుపాయమన్న కష్టమే. అంగుచేత పూరవేసిన ఉసిరికాయలు మాత్రం అడిగినవాళ్ళందరకూ సరఫరా చేస్తున్నారు. సింహద్వారంవద్ద వినాయకుణ్ణి దానికి కొంచెందూరంలో పంచపాండవులను ప్రతిష్టింపచేశారు. తోటలో యాత్రాస్థలం చాల విశాలంగా చేశారు. ఉత్సవం మూడు దినాలు వేలకొలది ప్రజలు కొండఎక్కారు.

పుష్పాపట్నాయక్ (సాలూరు.)★

జి. కె. విజయలక్ష్మిగారు వ్రాసిన “సమాధానం దొరకని ప్రశ్న” చదువుతే, వారికి చాలా అనుభవముండే వ్రాశారని స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. మొన్న మా యింటికి చుట్టము చూపుగా వచ్చిన దూరపుబంధువు తన కుటుంబాన్ని గూడా వెంట తీసుకొచ్చాడు. ఇక వారి పిల్లలు చేసిన అల్లరిచూసి నేనెంత బాధ పడ్డానంటే, అటువంటి పిల్లల గూర్చి ఒక వ్యాసం వ్రాసి “వనితాలోకం” ద్వారా మన సోదరీమణులను తమ పిల్లలను సక్రమముగా పెంచమని ప్రార్థించుదామనుకున్నా, కాని ఇంతలో విజయలక్ష్మిగారు వ్రాశారు. దీనిని చూసి ఎవరో ఒకరు వ్రాశారులే యని సంతోషించాను. ఈ వ్యాసం చదివన్నా మన సోదరీమణులు తమ పిల్లల్ని సక్రమమైన మార్గాలలో పెంచి పెద్దవాళ్ళను చేస్తారని నమ్ముచున్నాను.

వై. రాజ్యలక్ష్మి (విజయవాడ.)

* * *

‘సమాధానం దొరకని ప్రశ్న’ అన్న వ్యాసం నాకు నచ్చింది. పిల్లలను మరీ ముద్దుగాచూస్తే మొద్దుగా తయారుకావడం నిజం.

ఎం. ప్రమీల (కోడూరు)

* * *

వి. యస్. లక్ష్మిగారు వ్రాసిన ‘ఓయమ్మ నీ కుమారుడు—’ అను వ్యాసము చదివాను. ఈరోజుల్లో వున్నసంగతి యదార్థముగా వ్రాసినారు. వ్యాసం చాలా బావున్నది. శ్రీమతి వి. యస్. లక్ష్మిగారికి నా ధన్యవాదాలు.

ఎ. రాఘవరావు (రాయపూర్)

* * *

“సమిష్టి కుటుంబాలలో వ్యక్తుల బాధ్యతలు” అనే వ్యాసము చదివాను. చదువుటకు చాలవరకు బాగుగానే యున్నది. పిల్లలను వెనుక వేసికొని వచ్చినంత మాత్రమున, పిల్లలకు జేబు దొంగతనములు, చాడీలు చెప్పటం వంటి చెడు అలవాట్లు అలవడతాయనే అభిప్రాయము సమంజసముగ లేదు. అసలు యే తల్లితండ్రి అయినా, ప్రేమకొద్దీ ముందు పిల్లలను వెనుకవేసుకొని వచ్చినా, తరువాత వారి అవినీతిపనులకు తప్పక దండించుతారు. అసలు ఇంతకీ వ్యాసములో సమిష్టి కుటుంబాలలో వ్యక్తుల బాధ్యత లేమిటో ఉదహరించలేదు.

పోలవరపు భాగ్యలక్ష్మి,
(డోకిపఱ్ఱు)

* * *

“సమిష్టి కుటుంబాలలో వ్యక్తుల బాధ్యతలు” అని కె. వి. యస్. అచ్యుతవల్లి గారు వ్రాసిన వ్యాసం నన్ను బాగా ఆకర్షించింది. వ్యక్తుల్లో వుండే లోపాలవల్ల, సంకుచితబుద్ధివల్ల సమిష్టి కుటుంబాలు ఎలా విచ్ఛిన్నమవుతాయో బాగా విశదీకరించారు. కాని ఈ విషయంలో ఆవిడిచ్చిన సలహాలు మాత్రం అంత సబబుగా లేవు. విడిపోవచ్చునని ఆవిడ ఇచ్చిన సలహా ఆర్థికస్తోమతువున్న వారికే వర్తిస్తుంది. మధ్యతరగతివారికి సమిష్టి కుటుంబాల అవసరం ఎంతైనావుంది. సంపాయించుకునే శక్తి రాగానే ఎవరిమటుకు వారు వేరుపడితే మిగతా చదువుకునే పిల్లలు పెండ్లి కావలసినవారు ఏమవాలి? కనుక కుటుంబంలో చిన్న చిన్న మనఃక్లేశాలు వచ్చినా సమిష్టిగా వుండటమే ఉత్తమం.

జి. సువత్సల (విశాఖపట్నం)

* * *

కె. వి. ఎస్. అచ్యుతవల్లి గారు వ్రాసిన దంతయు యదార్థమేగాని వానిని సరిచేయుటకు... వానిని సరుకు పోయేందుకు అనుభవశాలురు సలహాలిస్తే బాగుంటుంది గాని వివాహమయినవెంటనే వేరింటికాపరం మంచిదనే సలహా అనాలోచితముగా కనబడుతుంది.

ఏమంటే ఒక వ్యక్తి వివాహయోగ్యుడగునప్పటికి అతని తల్లిదండ్రులు లేక అన్నఅక్కల ప్రమేయమేమీ లేక ఉద్యోగస్థుడు కాడు. ప్రయోజకుడు కాగానే వివాహమగును. అంతటితో ఆ రక్షకులకు ఉద్వాసనచెప్పి వేరుపోవుటయేనా నీతి?

సామాన్యముగా గృహ యజమానురాలి వలననే చిక్కులు రావచ్చు. అదివరలో ఆమె అనుభవించిన ఆర్థిక చికాకు లే కావచ్చు, అజ్ఞానమే కావచ్చు. ఏదో అశాంతి కలుగుతుంది. అవి క్రొత్తగా వచ్చిన కోడలు గ్రహించకపోవచ్చు. ఆ కారణముగా విడిపోవుట రెండు కుటుంబములకు చెరుపేగాని విజ్ఞానవతులగు యువతులు గృహపరిస్థితులను గ్రహించి సర్దుకొనిపోవుట మంచిది.

రుక్మిణమ్మ (చీరాల)

* * *

పిచికమీద బ్రహ్మాస్త్రమా?

వి. ఎం. లక్ష్మిగారు వ్రాసిన పిచికల బెడద చదివినాను. నవ్వువచ్చినది. ఒక్కొక్కసారి అల్పమైన విషయాలు ఎంత చిరాకు కలిగిస్తాయో అని. అయినా నేనా అమాయకమైన పిచికలమీదకి బ్రహ్మాస్త్రాన్ని సూచించదలచుకోలేదు. ఆ పిచికలు తమ ప్రతిబింబాలని చూచి మురిసి

పోతూ ముక్కులతో పొడుస్తూవుంటే చూడటాన్కి ఎంతో ముచ్చటగా వుంటుంది. రోజూ గుడ్డతో శుభ్రంచేసేసుకుంటే పోయేదిగా! మా యింట్లో అద్దానికి దగ్గరలో ఓ ధాన్యపు కుచ్చుకూడా కట్టాము.

సి. యస్. లక్ష్మి.
(వాల్తేరు)

* * *

'ఓయమ్మ నీ కుమారుడు' అను వ్యాసం చాల బాగున్నది. వారు చెప్పిన అవస్థలు చాలమంది ఇల్లాళ్లు నిత్యం అనుభవిస్తున్నారంటే ఏమి అతిశయోక్తి లేదు. అలాంటి వాళ్ళే యింకొక తరహావాళ్ళున్నారు. చూద్దాముగదా అని స్నేహితులు వస్తారు. వాళ్ల వెంట పిల్లలుకూడా తయారు. వచ్చిన వాళ్ళు ఊరుకుంటారా? దొడ్లో ఎంతో శ్రద్ధతో, ప్రేమతో పెంచిన పూవులన్నీ వదలించేదాకా ఊరుకోరు. ఇక ఆ యింటి యిల్లాలిబాధ వర్ణించనలవికాదు. పైకి కోయ వద్దంటే స్నేహితురాలికి కోపము, వూరుకుంటే పువ్వులన్నీ నాశనము. పైగా ఆ తల్లి బయటకువెళ్లి పిల్లలను పువ్వులు కోసుకోనమని చెప్పుతుంది.

ఇంటికి వచ్చినది మొదలు ఆ బొమ్మ కావాలి, యీ బొమ్మకావాలి అని మొదలు పెడతారు. ఆ తల్లి గారు పట్టుకువెళదాములే బాబు, అత్తయ్యగారు మరల కొనుక్కుంటారు అని చెప్పుతారు. ఆ ఇంటి ఇల్లాలి అవస్థ ఏమని చెప్పాలి. ఎంతో ప్రేమతో తెచ్చుకున్నవి పట్టుకుపోతారేమోనని లోపల ఎంతో బాధపడుతుంది. కాబట్టి ప్రతి తల్లి కూడ తమ పిల్లలకు సరియైన క్రమశిక్షణ అలవాటు చేయాలి.

పెండ్యాల మాణిక్యం (ఏలూరు)

* * *

పిల్లలు పరాయి పిల్లలును కొడుతున్నా, తిడుతున్నా కోప్పడని తల్లులు చాలా మంది ఉన్నారు. నేను ఒకసారి మా పిన్నిగారి యింటికి వెళ్లాను. ఆయింటివాళ్లు పిల్లల్ని చాలా గారాబంగా చూస్తారులెండి. ఒక రోజు మా పిన్నికొడుకుని పిలిచి వాడిని వెక్కిరించటం కొట్టడం మొదలుపెట్టారు. వాడొచ్చి మా పిన్నితో చెప్పాడు. ఆ యింటావిడతో చెపితే మాట్లాడలేదు. ప్రక్కనే కూర్చున్న కూతురు 15 సం॥ పిల్ల "మీ అబ్బాయిని ఎవరు పిలిచారు, పిలిచినా మీ అబ్బాయి ఎందుకు రావటం" అంది. మా పిన్నికి కోపమువచ్చి చూశారా మీ అమ్మాయి ఎలాగంటుందో అంటే ఏదో పిల్లలెండి. 15 సం॥లుంటే పిల్లంటారేమిటి అని అన్నామని ఆ రోజునుండి మాతో మాట్లాడటం మానేసింది. యిలాంటి వాళ్లు చాలామంది ఉంటారు.

ఈ వ్యాసం చదివి అలాటి తల్లులు అంతా ఈ విషయాన్ని సరిగా అర్థం చేసుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను. సుబ్బలక్ష్మి గారికి నా అభివందనములు.

కొప్పరపు సీతారామమ్మ (పోరంకి)

* * *

పిల్లల ప్రవర్తన వారు పెరిగిన వాతావరణం, వారి తల్లితండ్రులు పెంచుట బట్టి ఉంటుంది. ముఖ్యంగా తల్లి పెంపకము బట్టి ఉంటుంది. తను ఇంట్లో అల్లరి లేకుండా ఎదటి వాళ్ళింట్లో అల్లరిచేసినా కొందరికి బాధలేదు. ఎదటివాళ్ళకి ఎంతబాధగా ఉంటుందో అర్థచేసికోనరు. ఇటువంటి తల్లులు ఈ వ్యాసం చూచి అయినా మారితే మంచిది.

సరోజ (రాజమండ్రి)

విశేషాలు

చురుకుపాలు ఒక్క రవ్వ ఎక్కువైన ఒక యువకుడు ఈ మధ్య బొంబాయిలో ఒక్క వరసన ఆరు కుటుంబాలనుమోసగించి ఆరుసార్లు పెళ్లిళ్లు చేసుకుని, ఏడోసారి ప్రయత్నంలో మోసపోయి ఓడిపోయాడు.

ఈ యువకుడు తను పెద్ద గవర్నమెంటు ఉద్యోగస్థుడినని బుకాయించి, పెళ్ళికు ఆడ పిల్లలూ, బోలెడు డబ్బూ ఉన్న కుటుంబాలతో పరిచయం చేసుకుంటూ వచ్చాడట. ఒక్కొక్క పిల్లని పెళ్లి చేసుకోవడం, కట్నం డబ్బు (పదివేల దగ్గిర్నించి పాతిక వేల వరకూ పుచ్చుకున్నాడట) వసూలు కాగానే, ఆపిల్లని వదిలిపెట్టి పారిపోవడం, తర్వాత పేరూ గీరూ మార్చి ఇంకో ఇంటికి వెళ్లి మళ్ళీ పెళ్లి చేసుకుని మళ్లీ కట్నం తీసుకోవడం—ఇదీ అతని పద్ధతి. మొన్న ఏడో సారి కొత్త సంబంధం కుదుర్చుకుని పెళ్లికి తయారయే వరకూ ఆయింటివాళ్లు అతన్ని అనుమానించి పోలీసులకు కబురుపెట్టారు.. అతను పారిపోయి పోయి, వాళ్లకి కలకత్తాలో దొరికాడు. ప్రస్తుతం బొంబాయి ప్రభుత్వానికి అతను అతిథిగా ఉంటున్నాడు. విచారణ జరుగవలసి ఉంది.

* * *

వ్యాధులు రాకుండా చేయడానికీ, వస్తే పోగొట్టటానికీ, ఆరోగ్యాభివృద్ధికీ జరిగిన కృషి ఫలితంగా గత పది సంవత్సరాలలోనూ భారతీయుడి సగటు ఆయుర్దాయం ఐదు సంవత్సరాలు పెరిగింది. (పూర్వం సగటున మన దేశంలో వ్యక్తి $27\frac{1}{2}$ సం॥ బతుకుతాడని అంచనా.)

దేశ జనాభాలో మరణాలు గత పదేళ్లలోనూ పూర్వం కన్న నూరింట 40 పాళ్లు తగ్గాయట.

పసితనంలోనే చనిపోవడం అనేదికూడా నూటికి 30 వంతులు తగ్గింది.

అంటువ్యాధుల తాకిడి నూటికి 60 పాళ్లు తగ్గింది. శాస్త్రవిజ్ఞానం, ప్లేగును దాదాపు నిర్మూలించ గలుగుతుంది. మలేరియా జ్వరం రావడం దానివల్ల మనుషులు చనిపోవడం కూడా నూటికి 90 వంతులు తగ్గిపోయింది.

ఒకటవ, రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికల ద్వారా ఈ ఆరోగ్యాభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు అయిన ఖర్చు 400 కోట్ల రూపాయలు.

కేంద్ర ఆరోగ్యశాఖ కార్యదర్శి వి. కె. బి. పిళ్లెగారు మొన్న రేడియోలో మాట్లాడుతూ ఈ విశేషాలు చెప్పారు.

★

★ జాగరూకుడు ★

(11-వ పేజీ తరువాయి)

జాబుల్లో సూచించినట్టు ఆ రోజు మనియార్డరుగూడా చేశాడు రామలింగం. కూపనులో "మీ సహాయానికి కృతజ్ఞుణ్ణి. డబ్బు చేరగానే బంగారపుగొలుసును రిజిష్టర్డు పార్సెలు ద్వారా పంపగోరుతున్నాను." అని సంతకంతో పూర్తిచేశాడు.

వీధినాటకంలో రాజుగారి రాకను తెలిపే చోపుదారికి మల్లే ఈ జాబులన్నీ మనియార్డరుకంటే ముందుగానే చిరునామాదారులకు చేరిపోతాయి. చేరగానే వాళ్ళు జగన్నాథాన్ని ముట్టడించేస్తారు. ఎవరిబాకీ వాళ్ళ కివ్వకుండా ఈ పద్మవ్యూహంనుంచీ ఎలా తప్పించుకోగలడు జగన్నాథం!

* * *

రామలింగం పాలిటికి ఒక్క వారం రోజులు బరువుగా దొర్లిపోయాయి. ఆ వారంపొడుగునా టపాకోసం సరాసరి పోస్టాఫీసు దగ్గరికేవెళ్ళి కాచుక కూర్చునే వాళ్ళల్లో రామలింగమూ ఒక్కడుగా జమయ్యాడు. అలా పోస్టాఫీసుఎదుట గుమిగూడినవాళ్ళకందరికీ ఏ కార్డులో కవర్లో వచ్చిపడుతున్నాయి. తనకుమాత్రం ఏమీ రావడంలేదు. బావిలో రాయిపడితే బుడగలైనా పైకొస్తాయి. ఆ మాత్రానికైనా నోచుకోలేదా తన మనియార్డరు!

ఆ పరిస్థితిలో అంతకంటే ఓర్పు వహించడం రామలింగానికి గుస్తరమైపోయింది. అంతవరకూ తను లోకాన్నిగురించి ఎంతో మంచిగా తలపోసినట్టు, ఉన్నట్టుండి దారుణమైన దాని నగ్నస్వరూపం తన కళ్ళకు పొడగట్టినట్టు అత డూహించుకోసాగాడు. ఆఫీసులో అతడిచేతికి వచ్చిన రజిష్టర్లలోనూ, ఫైళ్ళలోనూ కొట్లూ దిగులూ పెరిగిపోతున్నాయి. క్రింది గుమాస్తాలపైన అతడి రంధ్రాన్వేషణకు ఒక మితమంటూ లేకపోతోంది. ఇంటికివెళ్తే సరేసరి, శ్రీమతిపైన ధాముధూములే! ఇక రాత్రుల్లోనా శపిస్తే కంటికి కునుకుపట్టదు!

త్వరగా వచ్చిచేరకుండా రామలింగాన్ని యిన్నిపాట్లకు అగ్గంచేసిన ఆ రిజిష్టర్డు పార్సెలు, ఓ రోజతడు పోస్టాఫీసుకు బయలేరబోతుండగా స్వయంగా తనే యింటికి వగుక్కుంటూ వచ్చేసింది!

"ఇదిగో సుబ్బులూ! ఎలాగైనా జగన్నాథం మంచివాడే! పార్సెల్ వచ్చేసింది," అంటూ రామలింగం లోపలికి పరుగుతీశాడు.

"ఏదీ, పట్టండి చూద్దాం" అంటూ సుబ్బలక్ష్మి గూడా హాల్లోకి వచ్చేసింది.

రామలింగం కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. సుబ్బలక్ష్మి అలమారా తెరిచి పేనాకత్తి తీసుకొచ్చింది.

"చూడ్డానికి ఈ పార్శిలు మరీ పెద్దదిగా వుంది కదండీ!"

"ఉండొద్దూ మరి! అలాగే వుండాలి" పార్శలును ఛేదంచే ప్రయత్నంలో నిమగ్నుడయ్యాడు రామలింగం.

ఒక్కింత శ్రమతో పైమూత వూడిపోయింది. రామలింగం పైపైని తుక్కు కాగితాలు విదిలించేశాడు.

"అదేమిటండీ! ఈ పార్శల్లో యింకొక పార్శలా!" సుబ్బలక్ష్మి భర్తవైపు ఆశ్చర్యంగా చూచింది.

ఆ మాటా నిజమే! చాక్ పీసుల పెట్టంత సైజులోవున్న మొదటి పార్శల్లోనుంచి రెండోది బయటపడింది. ఇదొక డబ్బా రేకుల పెట్టె!

"మరే మనుకుంటున్నావు జాగ్రత్తపడటమంటే!" రామలింగం ఆ పెట్టె గూడా తెరిచేశాడు. దానిలో ఓ కర్పూరపు బిళ్ళల డబ్బా దృగ్గోచరమైంది.

సుబ్బలక్ష్మి కళ్ళు కుంభాకార కటకాల్లా పైకొచ్చేశాయి. హఠాత్తుగా రామలింగం నాలుగ పిడచగట్టుకపోయింది.

ఆ డబ్బా తెరవగానే మళ్ళీ అందులో గూడా ముద్దులు మూటగట్టే మరొక చిన్న పార్శలు!

"సుబ్బులూ!" తెరిచిననోరు తెరిచినట్టే వుండిపోయింది.

సుబ్బలక్ష్మికి ఎక్కడ లేని వుక్రోషం పుట్టుకొచ్చింది. ఆమె ముద్దులు మూటగట్టున్న ఆ చిన్నపార్శెలును పేనాకత్తితో ఛిన్నాభిన్నంగా కోసేసింది!

దానిలోనుంచీ బయటపడింది బంగారపు గొలుసుకాదు. మామూలురకం అరవై పుల్లల చీతా ఫైట్ అగ్గిపెట్టె!

"ఇంకేంగొలుసుబాబూ!" సుబ్బలక్ష్మి అగ్గిపెట్టె తీసింది. అందులోనుంచీ జాగ్రత్తగా మడతబెట్టిన ఓచీటి క్రిందికి జారింది.

"చదువు సుబ్బులూ! ఏం వ్రాశారో చదువు!"

"ప్రియమైన రామలింగం గారూ!

మీరు ఈ వూరినుంచి వెళ్ళిపోవడానికి ముందుగా నన్ను కలుసుకున్నప్పుడు 'నాపైన నాకే నమ్మకం లేదనుకోండి' అంటూ ఓ ఆణిముత్యంలాంటి మాట సెలవిచ్చారు, కానీ అప్పటి మీమాటలనుబట్టి, ఆ తరువాత జరిగిన సంఘటనలబట్టి ఆలోచించగా మీకు మీపైనతప్పితే మరొకరిపైన నమ్మకం లేదన్న విషయం నా కవగతమైంది. అవకాశం దొరికితే ప్రతి రెండవవ్యక్తీ మోసగాడుగా పరిణమింపవచ్చునని మీరు భావించడం విచారకరం! కొండొకచో అపాయకరం గూడా!

ఈ అమూల్యమైన హితవులు మీకు చేరుతున్న విధానంవల్లనైనా కలకాలం జ్ఞప్తిలో వుంచగలవని ఆశిస్తున్నాను.

మీరు ఎదుటివాణ్ణి విశ్వసిస్తే ఎదుటివాడు మిమ్మల్ని విశ్వసిస్తాడు. అది లేనప్పుడు యిదిలేదు! నిజాన్ని యింత నిర్మొగమాటంగా చెబుతున్నందుకు మన్నించండి. మీ నగ మీకు చేరినట్టుగా రెవెన్యూ స్టాంపు మీద సంతకంచేసి మీరు రసీదునుపంపిన తక్షణం మీగొలుసు మీకు రిజష్టర్డు పార్శల్లో సురక్షితంగా పంపబడును.

ఇట్లు,

జగన్నాథం." ★

★ మర్యాద ★

(15వ పేజీ తరువాయి)

మీరసలు అల్లుణ్ని రమ్మనీ పిల్లని తీసికెళ్ళమనీ రాశారా," అన్నది మామూలుగా.

"అదేమిటమ్మోయ్! విమలమ్మా! మా కొమాత్రం తెలియదా ఏవిటి? పుట్టింటికి ౹పించిన పెళ్లాన్ని మళ్లీ తీసికెళ్లాలన్న జ్ఞానం ఉండొద్దూ! అందుకు మేం వెళ్లి వాణ్ని అడుక్కోవాలా!"

"కాదు పిన్నిగారూ చూడండి! అతను తిక్కమనిషి అనే అనుకోండి. అతను తీసుకువెళ్లాలనే అనుకోండి. అయినా మనం ఆడపిల్లవాళ్ళం గనక, కొస్త మెల్లగా అడిగితే అతనుమాత్రం తీసికెళ్లడూ?"

"ఏమిటివిమలమ్మా! నా కూతురుకాపరం నేనే పాడుచేశాననా! నీఉద్దేశం?' అన్నది మాలక్ష్మమ్మ తీవ్రంగా. విమల మెల్లగానే "కాదుపిన్నిగారూ! అమ్మడి కాపరంచక్కపడ్డం మనకి కావాలా—నువ్వంటేనువ్వని పట్టుదలలా ః పిల్ల అత్తారింటి కెళ్లాలంటే—మీ అల్లుడేమంత మూర్ఖుడుకాదుపిన్నీ!"

మాలక్ష్మమ్మగారు విమల ముఖం చూడలేక మీనాక్షివైపు తిరిగి—"చూడమ్మా, మీనాక్షీ! చివరకెలావొచ్చిందో. అసలేకూతుర్ని చూసి నామనస్సుముక్కలైపోతూంటే ఈవిడనే మాటలు చూశావా! పట్టుదలలకి నాకూతుర్ని నేనే పంపడం మానేశానుట. నువ్వేదో అప్యాయంగా మాట్లాడి నన్ను ఓరడిస్తూవుంటే—ఈవిడకి ఒక మంచీ మర్యాదా లేగు. ఇంటికొచ్చాంగదా అని నానా మాటలూ ఆడుతోంది," అని ఉచ్చస్వరంతో ఆక్రోశించింది. గభాల్న ఉమ్మడి జాగాలోంచి లేచిపోయి మీనాక్షిగారికి ప్రత్యే౹ంగా ఉన్న గదిద్వారందగ్గర కూర్చుంది.

"చూడమ్మా, మీనాక్షీ! కొంచెం చదువుకోగానే కళ్లు నెత్తిమీదకెక్కి మర్యాద మరచిపోతారమ్మా! ఈవిడ పిలిస్తే నేనేమీ రాలేదు. నువ్వున్నావుకదా అనీ, నీకు మర్యాదామప్పిదం తెలుసునని వచ్చాను."

ఇలా మాలక్ష్మమ్మగారు ఝూమని ఊగిపోయారు. విమల మధ్య నొకసారి "మాలక్ష్మమ్మపిన్నీ! నేను మీకంటె చిన్నదాన్ని. నన్ను మీరు కోప్పడినా ఫరవాలేదు. కాని ఎవరివిషయంలోనైనా, నేనన్నవన్నీ నిజం" అన్నది. మాలక్ష్మమ్మగారు వెళ్లిపోయేవఱకూ ఏదో గొణుగుతూనే ఉన్నారు. తర్వాత మీనాక్షి విమల దగ్గరకొచ్చింది. విమల కిటికీలోంచి బయటకు చూస్తూ నిల్చుంది.

"మనుషులకు అనుకూలంగా మాట్లాడి మర్యాదస్తులనిపించుకోవాలి విమలా! ఒకొక్కప్పుడు వాస్తవం చెప్పడంకూడా మర్యాదకాదు," అంది మీనాక్షి.

విమల 'హుఁ' అని నవ్వుకుంది. ★

సినిమా

వార్తావరణం

మార్చి 27 ఉదయం 9 గంటలకు చలన చిత్రకళాకారులు, దర్శకనిర్మాతలూ ఉత్సాహవంతులైన యువనిర్మాతలిద్దరిని అభినందించి, వారి ప్రథమ చిత్రనిర్మాణ యత్నానికి శుభాకాంక్షలు తెలిపారు. చైతన్యచిత్ర పేరిట "బాగుపడాలంటే" అనే చిత్రం తలపెట్టిన ఆ నిర్మాతలు లక్ష్మీకుమార్, పి. వి. రమణయ్య. దర్శకత్వం కూడా వారు సంయుక్తంగా నిర్వహిస్తారు.

వాహినీ స్టుడియో 3వ ఫ్లోర్‌లో పూజ జరిగింది. 'విజయా'ధిపతి బి. నాగిరెడ్డి కామెరా స్విచ్ ఆన్ చేశారు. రచయిత డి. వి. నరసరాజు క్లాప్ కొట్టారు. చక్రపాణి, పి. పుల్లయ్య, జెమినీ గణేశన్ ప్రభృతులు, ఈ చిత్రంలో పాల్గొంటున్న అ. నాగేశ్వరరావు, రేలంగి, రమణారెడ్డి, డా॥ శివరామకృష్ణయ్య, సావిత్రి, ఛాయాదేవి మొదలగువారూ నిర్మాతలను అభినందించారు. ఈ చిత్రానికి కథ, మాటలూ డి. వి. (పెద్దమనుషులు) నరసరాజు వ్రాశారు. పాటలు కొసరాజు వ్రాస్తున్నారు. సంగీతం అశ్వత్థామ ఛాయాగ్రహణం పి. ఎల్. (జయభేరి) రాయ్. కళాదర్శకుడు, చాలాకాలం జెమినీలో పనిచేసిన ప్రసిద్ధ కళాకారుడు శేఖర్.

విశ్వరూపావారి 'కూతురుకాపురం' చిత్రంలో జగ్గయ్య, రాజసులోచన.

కొడక్ రామమూర్తి

మద్రాసులో ఫిలిం ప్రొడ్యూసర్ల మాటలలో తరచు వినబడే పేరు 'కొడక్ రామమూర్తి' అనేది. కొడక్ రామమూర్తి సినీ సామెతలలో కూడా ఎక్కిన వాడు. అంజలీ నాగేశ్వరరావులూ, ఐదారు నెలలూ పట్టుకుంటే ఆపైన కొడక్ రామమూర్తి(ముడిఫిలిం సరఫరాకు) ఉండనే ఉన్నాడు అని చిన్న నిర్మాతలు అంటూ ఉండేవారు ఫిలిం 'కట్ కట్' రాకపూర్వం సంగతి ఇది. రామమూర్తి కొడక్‌లో అసిస్టెంట్ మానేజరుగా, ఫిలిం పరిశ్రమకు ముడిఫిలిం పరిశ్రమతరఫు హితుడుగా, సన్నిహితుడుగా ఉంటూ అనేక విధాల సహాయసహకారాలు ఇచ్చినమనిషి అని అంతా ఎంతో గౌరవంగా చెప్పుకుంటారు. గతవారం ఆయన మద్రాసులో కొడక్ కంపెనీకి మానేజరు కావడం అందరికీ ఆనందం కలిగించింది. ఇక్కడ ఈ పదవికి వచ్చిన తొలి భారతీయుడు ఈయనే. మొన్నటివరకూ దీనికి సారథిగా ఉన్న శ్రీ ఎల్లికాట్ పదవి విరమించి స్వదేశం వెళ్తున్న సందర్భంగా పరిశ్రమ తరఫున శ్రీ నాగిరెడ్డి ముడిఫిలిం సమితి సభ్యులైన 14 గురు నిర్మాతలూ

అతిథ్యి సంఘంగా ఏర్పడి ఈ ఇద్దరి గౌరవార్థం విజయాగార్డెన్స్‌లో విందు చేశారు. ఎల్లికాట్ ఫిలింపరిశ్రమకు చేసిన సహాయ సహకారాలను ప్రస్తావించి నాగిరెడ్డిగారు ఆయనకు అభివందనలు తెలిపారు. దర్శక నిర్మాత టి.ఆర్. సుందరంగారు ఎలికాట్‌కు సన్మానపత్రం సమర్పించారు.

దైతా గోపాలం

అర్థశతాబ్దం క్రితం ఆంధ్రనాటక రంగంలో తమ జీవితాలను కలుపుకొని కలసి నడచిన కళాకారులలో దైతా గోపాలం గారు ఒకరు. కవిగా, గాయకుడుగా, నటుడుగా నాటక దర్శకుడుగా, నాటక సమాజ నిర్వాహకుడుగా ఖ్యాతి గడించారు. మైలవరం కంపెనీ ఆస్థానకళాకారుడుగా ఆయన చేయనిపనిలేదు. ఏరోజు ఎవరు గైరుహాజర్ అయినా దైతా ఆ భూమికను ధరించేవారు. సక్కుబాయిలో యోగి (దీనికి పాటలు ఆయనే వ్రాశారు, శకుంతలలో శార్ఙ్గరవుడు ఈయన తరచుగా వేస్తూవచ్చిన పాత్రలు.

నిన్నటి గాయకులు జొన్నవిత్తుల శేషగిరిరావు, కపిలవాయి రామనాథశాస్త్రి గారలు గోపాలంగారిని గురుతుల్యులుగా మన్నించేవారు. ఈరోజున గోపాలంగారు మద్రాసు సినిమా పరిశ్రమలో ఒకరుగా ఉంటూ చిత్రాలకు పాటలు వ్రాస్తూ ఉన్నారు. త్వరలోనే గోపాలంగారికి సన్మానం చేయడానికై మద్రాసులో సన్నాహాలు జరుగుతున్నాయి. వీరిని సన్మానపూర్వకంగా సత్కరించి ఆదరించవలసిన బాధ్యతను ప్రప్రథమంగా మద్రాసులోని కళాకారులూ, కళాభిమానులూ వహించాలని సన్మానసంఘం కార్యదర్శి శ్రీ ముదిగొండ లింగమూర్తి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నారు.

'బాలనాగమ్మ'

డిస్టెంట్ లాంగ్‌షాట్‌లో వట్టిపుర నాగమ్మలా కనిపించినా దగ్గరసావెళ్ళిచూస్తే గట్టిపొట్టి నటుడనని వెల్లడించే కొత్తనటుడు నరసయ్య వెంకటరమణావారి జానపదం 'బాలనాగమ్మ'లో కనిపిస్తాడు. మాయలఫకీరుగా. క్రూరంగారావు, అతనినాతి (గాండ్లసంగు)గా పుష్పవల్లి, తైనాతిగా ఈ నటనటుడు పాల్గొన్న సన్నివేశాలను న్యూటోన్ స్టుడియోలో వేసిన పెద్దసెట్ మీద గతవారం చిత్రించారు. బాలనాగమ్మలో నాయకీ నాయకులు అంజలీదేవి, రామారావు. దర్శకుడు వేదాంతం రాఘవయ్య, సంగీతం టి. వి. రాజు.

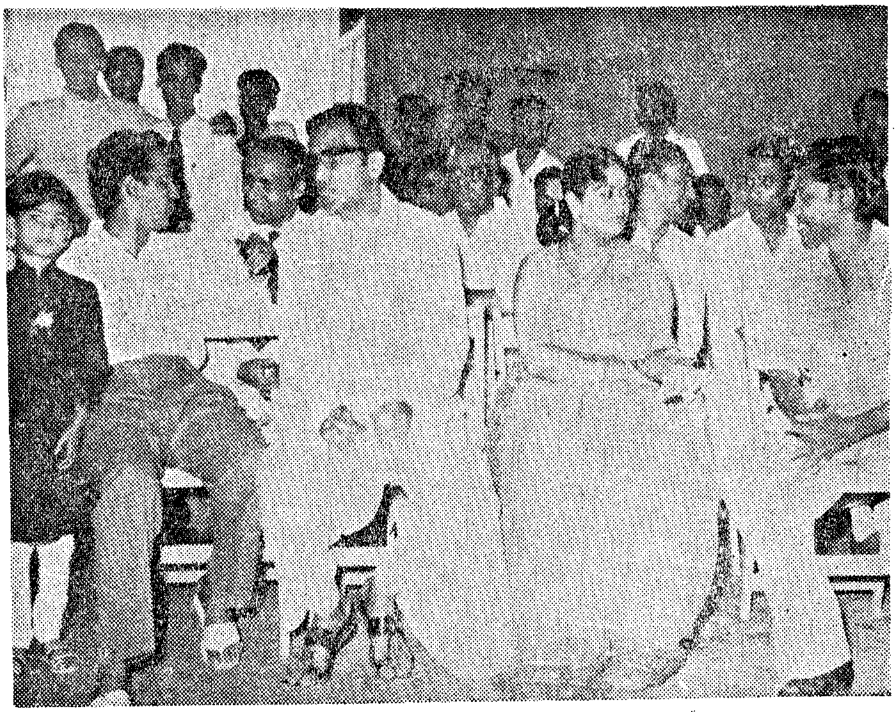
నచ్చిన కోడలు

'వచ్చిన కోడలు నచ్చింది' (సుధాకర్ ఫిలింస్) చిత్రం చాలవరకు పూర్తిఅయింది జూన్ తొలివారం ప్రాంతలలో విడుదల కావచ్చునని తెలుస్తుంది. శాంతారాం చిత్రం 'ఆదీ'ని తెనిగించి తెలుగునటులతో పునర్నిర్మించిన ఈ చిత్రంలో రామారావు, జమున, రేలంగి పాల్గొన్నారు.

తలాక్

బోలెడు కులాలు గల భారతదేశంలో ఇటీవలి హిందూకోడ్ చట్టంవల్ల కొత్తగా విడా'కులం' పుటగలదని హెచ్చరించి అడ్వాన్సుగా 'సోమలింగం' సమస్యను పరిష్కరించే రమణీయ ప్రేమాయణం 'తలాక్'ను తెలుగు, పునర్నిర్మిస్తున్నారు. నిర్మాత "జయభేరి" తీసిన వాసిరెడ్డి నారాయణరావుగారు. నటులు ఎవరెవరో ఇంకా తెలియరాలేదు

అంజలీదేవి, రేలంగి వెంకటరామయ్య మార్చి 21 న తిరుపతి శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం సెనెట్‌లో యావజ్జీవ సభ్యులు అయ్యారు. వీరిద్దరు ఈ విద్యాపీఠానికి చెరి 25 వేల రూపాయలు విరాళం ఇవ్వడం తెలిసినదే. ఆమధ్య విరాళం ప్రకటించినపుడు పదేసి వేలు ఇచ్చారు. మే 21 న మిగతా పదిహేనేసివేలూ, తమ కార్యదర్శుల ద్వారా పంపించారు. నియమావళి ప్రకారం,ఆరోజు నుండి వారికి సెనేట్ సభ్యత్వం లభ్యం అయింది.

"బాగుపడాలంటే!" ప్రారంభోత్సవానికి వచ్చిననటులు సావిత్రి, నాగేశ్వరరావు, వారితో ప్రసంగిస్తున్న రమణయ్య, లక్ష్మీకుమార్ గారలు. మధ్యనున్నవారు రచయిత నరసరాజు. ఆవెనుక కళాదర్శకుడు శేఖర్.

జయ విజయ

విల్ ప్రొడక్షన్స్‌వారి జానపదం 'జయ విజయ' ఈ నెల 17 న విడుదల అవుతోంది. ఆ మధ్య 'వద్దంటే పెళ్లి' అనే హాస్య ప్రధాన చిత్రం తీసిన విగలాచార్య దీనికి దర్శకులు: కాంతారావు, కృష్ణకుమారి, రాజనాల' ముక్కామల, ఎ. వి. ఎస్. ఆచార్య, బాలకృష్ణ మొదలగువారు పాల్గొన్నారు. రచన కృష్ణమూర్తి.

కూతురుకాపురం

తన కున్నదానితో తృప్తిలేక తనకన్న పైనున్నవారితో వియ్యమాడి తన కన్న కూతురుద్వారా లక్షాధికారుల కధికారిణి కావాలన్న ఆశతో ఎండమావులవేపుగా పొర–బాటుమీద బయల్దేరి వెళ్లిన ఒక కాంతమ్మగారు సరియైనదారికి వచ్చేలోగా సాగిన సాహసయాత్రే ఇతివృత్తంగా విశ్వరూపావారు తీస్తున్న 'కూతురుకాపురం' ఈ నెలాఖరుకు విడుదల కాగలదనుకుంటున్నారు. తల్లీ కూతుళ్ళు హేమలత; జమున. జగ్గయ్య,అమర్‌నాథ్,రమణారెడ్డి, కుటుంబరావు, పెరుమాళ్ళు, పేకేటి, నాగభూషణం, రాజసులోచన, సూర్యకళ పాల్గొంటున్నారు. మాటలు సముద్రాల జూనియర్, పాటలు కొసరాజు, అనిసెట్టి, ఆరుద్ర, వడ్డాది, బాషర్ వ్రాశారు నృత్యాలు వేణుగోపాల్, వెంపటి సత్యం, రాజకుమార్.

సుధాకర్ ఫిలింస్‌వారి తొలిసాంఘికం "వచ్చినకోడలు నచ్చింది"లో జమున, రామారావు.

★ వార్తావరణం ★

కామెరా లక్ష్మణ్‌గోరే, కళ చలం.

సంగీత దర్శకుడు రమేష్‌నాయుడు. దర్శకుడు శోభన్‌రావు. నిర్మాత సి. శేషగిరిరావు.

అనువాదచిత్రాలు

శ్రీకృష్ణసాయి ఫిలింస్‌వారి 'గాంధారి గర్వభంగం' జయంతి స్టుడియోలో తయారవుతోంది. సులోచన, రత్నమాల, సాహు మోదక్, అనంతకుమార్ ఇందులో నటించారు. దర్శకుడు రాజారాకూర్.

మాటలు పాటలు శ్రీశ్రీ వ్రాస్తున్నారు. సంగీతం పామర్తి. నిర్మాత ఎర్రా అప్పారావు. మే నెల విడుదల.

నీలా ప్రొడక్షన్స్‌వారి మలయాళం చిత్రం 'మంత్రదండం' తెనిగింపు పూర్తి అయింది. మొన్ననే సెన్సార్ అయింది ఈ చిత్రం నిర్మాత దర్శకుడు పి. సుబ్రహ్మణ్యం మాటలు పాటలు అనిసెట్టి వ్రాశారు. సంగీతం బ్రదర్ లక్ష్మణ్. డబ్బింగ్ నిర్వాహకుడు కె. జె. మోహన్. గాత్రధారులు కొటూరి అన్నపూర్ణ, భానుమతి, పార్వతి, ఉదయలక్ష్మి, రాణి, కె. వి. ఎస్. శర్మ, వసంతకుమార్, చంద్రుడు, సత్యం.

భారీఎత్తున తయారవుతున్న తమిళచిత్రం "రాజాదేశింగ్"ను జయంతిపిక్చర్స్ అధిపతి పి. ఎస్. రెడ్డి తెలుగులో విడుదలచేయ సంకల్పించారు. నిర్మాణంలో ఉన్న తమిళ చిత్రంలో నాయికానాయకులు భానుమతి, ఎం. జి. రామచంద్రన్.

హాలీవుడ్—

స్త్రీతార స్థాయినుండి నటిగా ఎదిగిన వివియన్‌లీ (బ్రిటిష్ నటుడు సర్ లారెన్స్ ఒలీవియర్ సతి) తొలిసారిగా ఇటీవల, తన 45వ ఏట, సెక్స్షటింగ్ గుస్తులు ధరించి టెలివిజన్ కార్యక్రమంలో పాల్గొంది. . . సినిమా మీద టెలివిజన్‌కు మరో విజయం.

* * *

నాసొదీవిలో ఏకాంతవాసం చేయబోయిన 70ఏళ్ళ మహాంగ్లకవి టి. ఎస్. (తామస్ స్టెర్న్స్) ఇలియట్, మొన్న లండన్ తిరిగి వెళ్తూనే విలేకరులతో మాట్లాడుతూ ఏకాంతవాసం ప్రశాంతంగా ఉందనీ, ఆ దీవిలో తనూ తన భార్య (మాజీ కార్యదర్శిని) వాలరీ తప్ప మూడో ప్రాణి లేనేలేదనీ చెబుతూ, 'ఒక్క ఫిలింస్టార్‌ని మటుకు చూశాం... యువకుడు. పేరు గుర్తుకు రావటంలేదు' అన్నారు.

'గారీకూపర్' అని గుర్తుచేసింది వాలెరీ. ఆ 'చిన్నవాడి' వయసు 56. ఇంకా 18ఏళ్ల పడుచులకు హీరోలువేస్తున్నాడు. బొంబాయిలో అశోక్‌కుమార్‌లా. ★

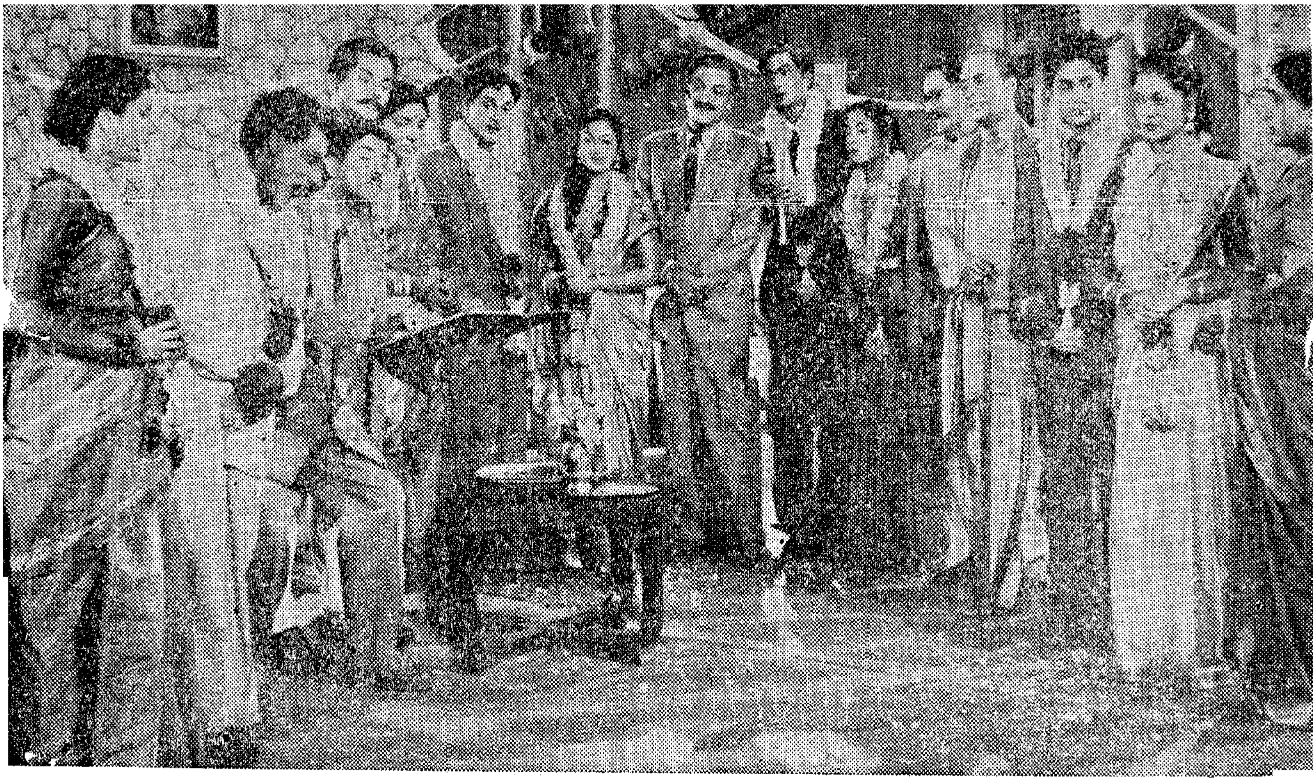
* * *

ప్రతికావిలేకరులతో గోష్ఠిగురించి విలేఖరులతో మాట్లాడుతూ జఘన సుందరి మేరిలిన్‌మన్రో వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయం: "పత్రికలవాళ్ళతో మాట్లాడడం ఒక్కొక్కసారి బాగానే ఉంటుంది. ఒకోసారి అసలు నా మనసులో ఊహలేమిటో తెలుసుకునేందుకూడా అవకాశం కలుగుతుంది."

'హిప్‌హిప్ హుర్రే' అన్నాడొక విలేకరి.

ధర్తీకీఝంకార్

భారత జానపదనృత్యాల చలనచిత్ర సంపుటి "ధర్తీకీ ఝంకార" అన్నచిత్రం నిర్మాణం పూర్తిఅయింది. ఈస్ట్‌మన్ కలర్‌లో తీసిన ఈచిత్రాన్ని డెవలప్ చేయగలిగిన లెబొరెటరీలు ఇటీవలివరకు భారతదేశంలో లేనందున యీ పని బ్రిటన్‌లో చేయించవలసివచ్చింది. ఇప్పటికప్పుడే ఆంగ్లంలో ఒకకాపీ పంపారు. తక్కినవి జూన్‌లో అందుతాయనుకుంటున్నారు.

'పెళ్ళిసందడి' లో పెళ్ళిగ్రూపు ఫోటో : ఎడమనుండి బాల, వేళంగి, పేకేటి, రాజనాల, రమాదేవి, నాగేశ్వరరావు, అంజలీదేవి, గుమ్మడి, రమణారెడ్డి, బాలసరస్వతి, శివరామకృష్ణయ్య, సి. ఎస్. ఆర్., చలం, సరోజాదేవి, హేమలత.

—ఫోటో : పి. సి. ఎం. ఈశ్వరబాబు.

చిత్రసమీక్ష

రిపబ్లిక్ వారి 'పెళ్ళిసందడి'

హుషారుగా కబుర్లు చెబుతూ కుర్రకారు ప్రేమాయణంమీద మూడుమెళ్ళు షికారు తీసుకెళ్ళే పెళ్ళిసందడి' (రిపబ్లిక్ ప్రొడక్షన్స్) ఆంధ్రలో ఏప్రిల్ రెండునుండి సందడి చేస్తోంది.

ఇందులోని పాత్రలలో చిన్నవాళ్ళూ, పెద్దవాళ్ళూ, వాళ్ళలా నటించిన నటులలో పెద్దవాళ్ళూ, చిన్నవాళ్ళూ, దర్శక నిర్మాతలూ. రచయితా యావన్మంది కూడా ఈసారి బేఖాతరీగా విహరించి హాస్యంచేసి రంజింపచేయడానికి నడికట్టి, దదాపు అంతపనీ చేశారు. ఎటొచ్చి కొందరు అపని చెప్పకుండా చేసి నవ్వించగలిగారు; మిగతా వారంతా కొసుకోమని వార్నింగు ఇచ్చారు. ఇస్తే ఇచ్చారుగాని మొత్తంమీద వాళ్ళూ బాగానే నవ్వించగలిగారు. అందరికన్న ఎక్కువ నవ్వించగలిగినది మాటలు.

సినీ అసందర్భాలన్నీ సమిష్టిగా ఒకచోట సందర్భపడ్డ ఈ చిత్రంలో గుర్నాథం అనే చిన్నవాడు తన పెళ్ళి మాపుకు తన స్నేహితుని పంపి 'ప్రాక్సీ' ఇచ్చిరమ్మనడం ముఖ్య విషయం. సముద్రాల జూనియర్‌కు సంభవించిన అసంభవ మనిపించే ఈ తొలి ఊహ చుట్టూ మరికొన్ని అసంభవాలను, అపోహలను పేర్చి ఆయనా, దర్శకుడు యోగానంద్, నిర్మాత సీతారాం వాటికి తగ్గ మాటలు కూర్చి కథను కట్టారు. అసందర్భప్పిల్లగు గుర్నాథం వాలకాన్నీ, అంతలో రీలు క్రితం బ్రహ్మాండమైన ఆస్తి వేపకాయంత వెర్రి ఉన్న గుమ్మడినీ, అతని అన్నదమ్ముగు రమణారెడ్డినీ వాళ్ళ అపోహాపోహాలతీరు తెన్నులనూ చూసేసరికి, మనకి ఈ కథలో సాధ్యాసాధ్యాల గురించిన బెంగలుపోతాయి.

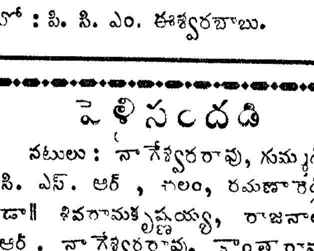
డాన్సులూ రొమాన్సులూ అంటే ప్రాణం పెట్టే గుర్నాథం, ఒక డాన్సరుతో పెట్టుకున్న ఎంగేజిమెంటువల్ల తీగుబడిలేక గిలగిలలాడుతూ ఉంటాడు. ఆ వేళకి అతని తండ్రి గంగాధరంగారు పొరుగూళ్ళో పెళ్ళి

పెళ్ళిసందడి

నటులు : నాగేశ్వరరావు, గుమ్మడి, సి. ఎస్. ఆర్, చలం, రమణారెడ్డి, డా॥ శివరామకృష్ణయ్య, రాజనాల, ఆర్. నాగేశ్వరరావు, కాంతారావు, రామకోటి, పేకేటి, వేళంగి, నల్ల రామ్మూర్తి, అంజలీదేవి, బి. సరోజాదేవి, హేమలత, రమాదేవి.

మాటలు సముద్రాల జూనియర్, యోగానంద్, చోవరపు సీతారాం; పాటలు సముద్రాల జూనియర్. సంగీతం ఘంటసాల. నేపథ్య గానం ఘంటసాల, బాలసరస్వతి, సుశీల, జానకి.

ఛాయాగ్రహణం జాగీర్దార్. దర్శకత్వం డి. యోగానంద్. నిర్మాత చోవరపు సీతారాం

'నై గుహోజరి మానా: పెళ్ళి'

పెళ్ళి సందడి

సంబంధం చూసి పిల్లణ్ణి వెళ్ళి చూసి రమ్మంటారు. అప్పుడు గుర్నాథం తన జర్నలిస్టు మిత్రుడు వాసును తన బదులు హాజరుకమ్మని పంపుతాడు. ఇలా 'ప్రాక్సీ' పెళ్ళి మిత్రుడి తరఫున హైరుహాజరినామా పలకబోయినందుకు వాసుకుపడ్డ జరిమానా ప్రేమ కథలో జారిపడడం. అక్కడున్న ఇద్దరమ్మాయిలలోను పెద్ద చిన్నదాన్ని చూసి సరదాపడి డూయెట్ అందుకుంటాడు వాసు. ఆ పిల్ల రెండో చరణం అందుకోవడంతో ఒక జంట స్వయంవరణం పూర్తి అవుతుంది. అందువల్ల వాసు ఆయింట్లో చిక్కడిపోతాడు. ఇటు, వాసు వచ్చేదాకా ఇంటికెళ్ళకుండా అజ్ఞాతవాసంలో ఉండబోయిన గుర్నాథం, అక్కడ అలా ఉండలేక, ధైర్యంగా ఇవతలపడ లేక అవస్థపడుతూ ఉంటాడు. అనూరాధగా అంజలీదేవి, నకిలీ పెళ్ళికొడుకు వాసుగా నాగేశ్వరరావూ కనిపించడంతో, అసలు పెళ్ళికొడుకు గుర్నాథానికి (చలం), రెండో చిన్నది ప్రియంవద (సరోజాదేవి) మటుకే దక్కుతుందని మనం ముందే పసిగట్టినా, కథ ఈ చిక్కులు విప్పుకొని అడంగి చేరే వరకు, చూచి ఆనందించతగ్గ హాస్య సన్నివేశాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. జర్నలిస్టుగా అభినయించిన స్థూలబాలను (సురభి బాలసరస్వతి) రమణారెడ్డి వివాహమాడుట వగైరాలు. ఈలోగా అనూరాధ జన్మవృత్తాంతం బయటపడడం కొంత డ్రామా మెలోడ్రామా, ఆ పైన ఆమె కష్టదశలో పడేసినీ హీరోయిన్ లందరూ తొక్కిన దారిలో నే బయలేరి ఊరూవాడా వదలి ఫొటోజెనిక్ అడవులలో తిరగడం, త్రాగుమోతులు ఆమెను చుట్టుముట్టడం, కొట్లాటలూ ఈలోగా హీరో వాసు కథ బయటపడడం వగైరా ఘట్టాలమీదుగా కథ జనరంజకం గాగుగా గమ్యస్థానం చేరుకొంటుంది. వెరసి మొత్తం నాలుగు పెళ్ళిళ్ళు ఫెళ్ళున జరుగుతాయి.

నటీనటులందరూ ఎంత కథోచితంగా నటించినా మొత్తం మీదహాస్య నటన స్థాయి గర్వకారణంగా లేదు. చిన్న నటులంతా తమ పాత్రలను సమర్థంగా నిర్వహించారుగాని ముఖ్యపాత్రధారుల హాస్య నటన, హాస్యనటనకు ఉండతగ్గ అవధులను దాటిపోయింది. ఇది హాస్యమసుమీ అన్నతరహాలో హాలివుడ్ కమిడియన్‌లు కూడా ఈ మధ్యనే వదలివేసిన హావభావాలతో మొదలై ముందుకుసాగి, హాస్య నటనమీద దర్శకునకు నటులకు గల చిన్నచూపును విశదం చేసింది. సి. ఎన్. ఆర్. రమణారెడ్డి తొలిసారి హాస్యపాత్ర ధరించిన గుమ్మడి చెప్పుకోతగ్గ నటన ప్రదర్శించారు. హాస్యం పట్ల, ప్రేక్షకుల పట్ల దర్శకునకు మరికొంచెం గురి, గౌరవం ఉంటే, నాగేశ్వరరావు, చలం, బాలసరస్వతి బాగా రాణించేవారని, గుమ్మడి హాస్యనటనలో తన అజ్ఞాత ప్రజ్ఞను మరింత ప్రస్ఫుటంగా చూపగలిగేవాడనీ అనిపిస్తుంది. ఉన్నవారిలో అంజలీదేవి ధరించిన అనూరాధ అందంగా ఆహ్లాదకరంగా ఉంది. సరోజాదేవిని ధరించిన ప్రియంవద గురించి చెప్పుకోనక పోవడం మంచిది. హాస్యేతర నటుగు అయినా తాగుబోతుగా ఆర్. నాగేశ్వరరావు ఒకడూ బాగా గుర్తుంటాడు.

సంగీత దర్శకుడు ఘంటసాల చాలమంచి పాటలు వినిపించారు. నిండుగా ఉత్సాహవంతంగా ఉన్నాయి. జాగీర్దార్ ఛాయాగ్రహణం విశేషించి ప్రశంసించ వలసిన అంశాలలో ఒకటి. సరదాగా చాలాసేపు కాలక్షేపం చెయ్యడానికి సకుటుంబంగా వెళ్ళి చూడదగిన చిత్రం. ★

వెంకటరమణావారి జానపదం 'బాలనాగమ్మ' సెట్ మీద పెక్కి షియక్‌లతో రంగారావు. పొట్టిగా ఉన్న నటుడు నరసయ్య. రంగారావు ఎడమవైపున నిలుచున్నవారు ఛాయాగ్రహణ దర్శకుడు సి. నాగేశ్వరరావు.

—ఫొటో: సోమయాజులు.

సి..ని..వంకి

ఒక తండ్రి తన ఎనిమిదేళ్ల పిల్లకు పారంచెబుతూ—"శ్రీకృష్ణుడు కేవలం దేవుడన్నమాట. భగవంతుడే అట్లా మానవరూపంలో, దేవకి కడుపున పుట్టాడు. మనిషిగా పుట్టినా, అతను కేవలం దేవుడేనన్నమాట!" అని మరోసారి బోధపరిచి—"ఇప్పుడు చెప్పమ్మా—శ్రీకృష్ణుడు ఎవరూ?" అని ప్రశ్నించాడు. "ఎన్టీ రామారావు" అందా పిల్ల రపీమని, మొహం అంత చేసుకుని!

కొత్త సంవత్సరంలో రాగల చిత్రాలు

1959లో రాబోతున్న చిత్రాల తరహాలను, 58లో మంచిపేరు డబ్బుకూడా గడించిన చిత్రాల ధోరణినీ పరిశీలిస్తే, సమకాలిక సమస్యలను అభ్యుదయపథాన చూపించే చిత్రాలపట్ల ప్రేక్షకుల ఆదరాభిమానాలు పెరుగుతున్నాయని తేలుతుంది. గత సంవత్సరం తలాక్, సాధనా, మొన్నటి అనాడి, లాజ్‌వంతి (ఈచిత్రం ఈ యేడాది కాన్స్‌ఉత్సవానికి పంపే భారతీయ చిత్రం) చిత్రాలు ఇందుకు దాఖలాలు. ప్రేక్షకుల అభిరుచి పెరగడానికి ఉత్తమ చిత్రాలు ఏంత దోహదం చేశాయో, కొన్ని చిత్రాలు కూడా అంతా దోహదం చేశాయి. వీటి మూలానే ప్రేక్షకుడు మంచిచెడ్డలను పోల్చుకోడానికి సావకాశం కలిగింది.

మెదడుకు మేతపెట్టి మనసుకు తృప్తి నిచ్చే చిత్రాలకై ఎదురు చూసేవారి సంఖ్య నానాటికీ పెరుగుతోంది.

ఈ శ్రేణిలో వచ్చి నిలబడగల చిత్రాలలో బి. ఆర్. చోప్రా కొత్త చిత్రం 'ధూల్ కే ఫూల్, ఒకటి కాగలదని పలువురు ఆశిస్తున్నారు. ఇది దాదాపు పూర్తిఅయినట్టే నటులు మాలాసిన్హా, రాజేంద్రకుమార్. దీనికి దర్శకత్వం యాష్‌చోప్రా నిర్వహిస్తున్నారు రచయిత ముఖరాం శర్మ. బి. ఆర్. చోప్రా స్వయంగా దర్శకత్వం వహించే చిత్రం 'కానూన్' మొన్ననే మొదలయింది. ఇందులో అశోక్ కుమార్, రాజేంద్ర కుమార్, నందా పాల్గొంటున్నారు. చోప్రా సంస్థకు ఆస్థాన సంగీత దర్శకుడు ఎన్. దత్తా. ఈ రెండిటికీ సంగీతం సమకూర్చుతారు.

రాబోయే మంచి చిత్రాలలో మరొకటి అనుపమ్ (తలాక్) చిత్రవారి 'సంతాన్' ఆ పైన మోహన్ సెగాల్ కొత్త చిత్రం 'అప్నా హార్ జగన్నాథ్' ఇది ఆగస్టులో వస్తుంది.

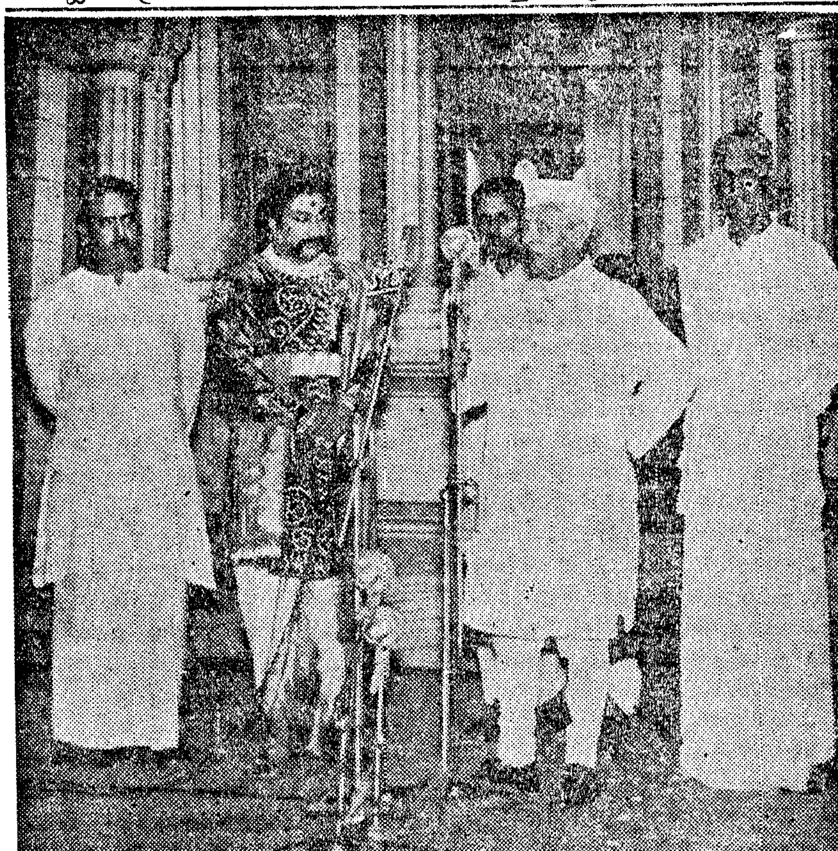
ఈ కోవకు చెందే ఇతర చిత్రాలు గురుదత్ తీస్తున్న (సినిమాస్కోప్) 'కాగజ్ కె ఫూల్' కె. అమర్‌నాథ్ చిత్రం 'కల్ హమారా హై' (నిర్మాణం పూర్తిఅయింది), రమేష్ సైగల్ మొన్ననే ఆరంభించిన 'షిక్వా' ఆర్ మెహ్రీష్ తీస్తున్న 'రాణీబేటీ'.

ఇవన్నీ ఏదోఒక సమకాలిక సమస్యను తీసుకొని అభ్యుదయ దృక్పథంతో బాధ్యతాయుతంగా దానిని చర్చించగలవని ఆశించవచ్చును.

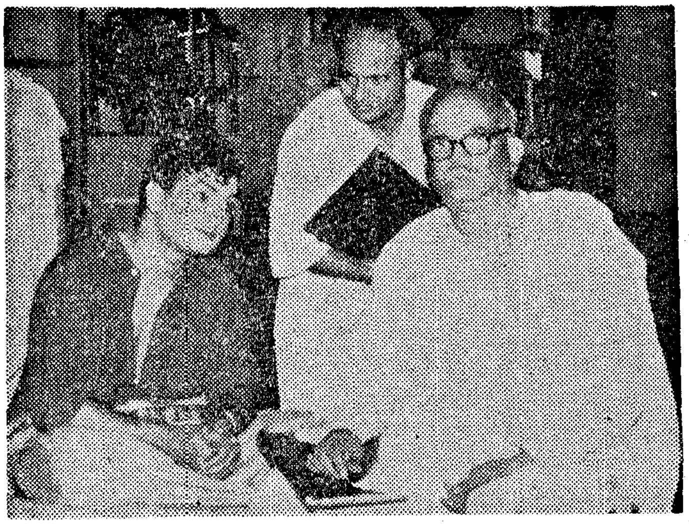
ఇక, మంచి సంస్కారం, అభిరుచి లోపించకుండా వినోదప్రధానంగా రూపొంది రాగల చిత్రాల్లో శశిధర్ ముఖర్జీ 'ఫిల్మాలయ' బృందం తీస్తున్నవి చెప్పుకోవచ్చు. వాటిలో నసీర్ (తుమ్‌సానహీ దేఖా) ఖాన్ దర్శకత్వాన చురుకుగా తయారవుతున్న చిత్రంమీద - రషెస్ చూసినవారు చాలాఆశలు పెట్టుకున్నారు. ఇందులో షమ్మీకపూర్, ఆశాపరీఖ్ (ఆమెకిదే తొలిసారి హీరోయిన్ పాత్ర) నటిస్తున్నారు. సంగీతం, ఉషాఖన్నా అనే నవయువతి సమకూర్చుతోంది.

సంగీత నృత్యాలు పుష్కలంగాఉండే చిత్రాలు చాలా వున్నాయి. చందులాల్ షా తీస్తున్న 'బహుప్రియ' శాంతారాంచిత్రం 'నౌరంగ్' (ఇందులో సి. రామచంద్ర పది మధురమైన పాటలు చేశారు).

షేక్ ముక్తర్ తీస్తున్న 'దో ఉస్తాద్' (ఒ. పి. నయ్యర్ ఇందులో శాస్త్రీయ సంగీతాన్ని లలితసంగీత బాణీలో మలిచారు), దేవిశర్మ చిత్రం 'కాలా టోపీ, లాల్ రుమాల్', (చిత్రగుప్తలోని గుప్త సంగీత నిధులన్నీ ఇందులోకి ఒలికాయని విన్నవారన్నమాట), రామ్ కమలానీ చిత్రం 'మదాం ఎక్స్ వైజడ్', 'గాంబ్లర్' ఎం. వి. రామన్ టేక్ చిత్రం 'జ్వాల', ఈగిల్ ఫిలింస్‌వారి 'ఉజాల', వర్మ బ్రదర్స్‌వారి 'మైనకీ మెహందీ', నవకేతన్‌వారి 'కాలా బజార్' అలంకార్ చిత్రవారి 'షరదే', బిపిన్‌గుప్త చిత్రం 'దాల్ మే కాలా,'

ప్రసిద్ధ తమిళనటుడు శివాజీగణేశన్, 'వీరపాండ్య కట్టబొమ్మన్' నాటకం నూరవ ప్రదర్శనసందర్భంగా మద్రాసులో బడిపిల్లలకు మధ్యాహ్నభోజనాలనిధికి లక్ష రూపాయలు విరాళం ఇచ్చారు. కట్టబొమ్మన్ వేషంలో గణేశన్, ఆయనను అభినందిస్తున్న మద్రాసు గవర్నర్ శ్రీవిష్ణురాం మేధీ

సి. పి. ప్రొడక్షన్స్‌వారి తొలిచిత్రం సెట్ మీద ముఖ్యనటుడు ఎన్. టి. రామారావు, దర్శకుల కులపతి సి. పుల్లయ్య.

చిత్ర లేఖలు

ఆర్యా,

శివరంజనిని 'జనరంజని' రాగంలోకి అనువదించి సామాన్య జనస్థాయికి దించి కళ ప్రయోజనాన్ని సాధించి రాజసన్మానం పొందిన కాశీనాథ్ కథను "ఓల్డ్ స్కూల్" మాస్టర్ పి. పుల్లయ్యగారు నవశక్తి చైతన్యాలతో, నవరుచులతో 'జయభేరి'లో చెప్పగా కనీ వినీ ఆనందించాము. కాని, ప్రజలకందని సంగీతాన్ని అందించాలని వాదించే ఈ కథలోనే, నిన్న మొన్నటివరకు తెలుగునాట ఆబాలగోపాలాన్ని ఆనందపరుస్తూ నేటికీ పండితుల గౌరవాన్ని పామరుల ప్రేమను నిలుపుకున్న 'కూచిపూడి భాగవతాన్ని' రేలంగి అండ్ కంపెనీవారిచే హేళనచేయించడం చూసివాపోబోయాం...

...అంతలో జనం ఆ భాగవతం అలా ఆడిన బత్తెనవాళ్ళను తరిమితరిమి తన్నబోవడం చూసి వాపోవడం ఆపి, ఇది విమర్శకాబోలు అనుకుని తృప్తిగా నవ్వుకోబోయాం...

...అంతలో, ఆగుంపు అలా తన్నబోవడానికి కారణం ఈ భాగవతులు ఎవరికో 50 వరహాలు బాకీఉండటమేనని ఒక డైలాగువల్ల విని ఇందాకటి భాగోతం హాస్యం కాబోలు అనుకుని తక్షణం వాపోయాం.

—వా. పోతరాజు (ఊసరపల్లి)

* * *

ఆర్యా,

ఈమధ్య బొంబాయివాళ్ళు హాలీవుడ్ వాళ్ళనీ, తెలుగువాళ్ళూ, అరవవాళ్ళూకలిసి బొంబాయివాళ్ళనీ అనుకరించేస్తున్నారని చాలామంది నొచ్చుకొని విచారిస్తున్నారు. అలా విచారించనవసరంలేదని మేము మనవిచేస్తున్నాము. ఉదాహరణకి ఈమధ్యనే మా బొంబాయి స్నేహితుడొకడు "లాజ్వంతి" అనే పిక్చరుతీశాడు. దీనికిముందు, ఆమధ్య హాలీవుడ్ మనదేశానికి "నెవర్ సే గుడ్ బై" అనే పిక్చరు పంపింది. "ఓసి అదీ ఇదీ ఒకటే" అన్నారు రెండూ చూసినవాళ్లు. అది, ఇదీ ఒక్కటే ఎలాఅవుతుంది? అందులో రాక్ హడ్సన్ డాక్టరు. ఇందులో బలరాజ్ లాయరు. నర్గిస్ డ్యాన్సులుచేస్తుంది. ఏంగిల్సులో ఏక్షను చూపిస్తుంది. మరి ఆపిక్చరులో కార్నల్ బార్గ్చర్న్ ఇలాంటి కళ్ళేవివెయ్యదే? బేబీనాజ్ పదేళ్ళపిల్ల. బలరాజ్ సాహ్నీప్రాణాలు తోడేస్తుంది. రాక్ హడ్సన్ కూతురికి పెద్దయినతరువాత ఎనిమిదేళ్ళు. అల్లరి చెయ్యకుండా నాన్న చెప్పినట్టు వింటుంది. ఆ పిచ్చర్లో పాటలున్నాయంటే? మెడ్రాసు సిస్టర్సు డ్యాన్సులూ లేవుగా!

ఈ చిత్రంలో మరి సగమే గా ఉంది ఆపిక్చరు. కథ నకలే అయితే అవవచ్చు. మనలో ఎందరిజీవితాలు ఒకలా ఉండడం లేదు? వృత్తులు వేరయినంత మాత్రాన ఓడాక్టరుకథ, ఓలాయరుకథ ఒక్కలా ఉండకూడదని ఎక్కడఉంది? అంతమాత్రం చేత వాళ్ళుతీసిందానికి మనపిక్చరు అనుకరణ అంటే ఇన్ని తేడాలుచూపిన మాలాంటి వాళ్ళు చాలాబాధపడతాము. మనవాళ్ళు తీసేచిత్రాలు మనసొంతానివి అనీ ఇలా మరెవళ్ళు తియ్యలేరనీ మరచిపోవద్దని ముగించేముందు మరొక్కసారి మనవిచేస్తున్నాము.

—అనుకరణాపోహాసంహారకులు.

(రాజు, రమణ. రాజమండ్రి)

* * *

ఆర్యా,

నాపేరు సోఫా. అంటే మీరు చిత్రాలలో చూచే అనేక సెట్లపై నేనునటించాను. నేను ఇప్పటికి 100 చిత్రాలకు పైగా నటించాను. తెలుగు, తమిళ మేకాక, హిందీ మలయాళం మొదలయిన వాటిలోకూడా (కొన్ని కొన్ని చిత్రాల్లో డ్యూయట్ రోల్ నటించాను. అంటే రెండు సెట్లపై వున్నానన్నమాట. మీరు పోల్చుకోవటం కష్టంలెండి) నేను సాంఘికసోఫాగా, పౌరాణిక సింహాసనంగా, జానపద కుర్చీగా, ప్రముఖ పాత్రలను ధరించాను. ఐతే ఆ చిత్రాల్లో నామీద రంగుకుడ్డపరిచి, కాస్ట్యూమ్ తొడిగారు. నా చరిత్ర గొప్పది. నా మీద కూచుని ఒక చిత్రంలో నాగేశ్వరరావు సావిత్రితో ప్రేమనటించాడు. నా మీద కూచునే రంగారావు మరో చిత్తరంలో రామారావుతో ఘాటుగా మాట్లాడగా, ఇంకో సాంఘికంలో రమణమూర్తి (అప్పుడు కొత్తకుర్రాడు. అట్టే బరువులేడు-ఇప్పుడు కొంచెం బరువుగా వున్నాడని నా మిత్రుడొకటిఅంది) జగ్గయ్యతో సంభాషించాడు. ఇలా చెప్పుకుంటూ, పోతే, ఈ నటీనటులంతా నా మీదనుంచివచ్చినవారే. నాకు వయస్సు ముదిరింది మరి. అందుకని అక్కడక్కడ ముడతలు పడ్డాను. నాకు నల్లులు పట్టినై. ఒక చిత్తరంలో నన్ను ఆధారంగా తీసుకొని ఒక విషాద నటుడు శోకరసం వరిషిస్తూవుంటే, ఒకనల్లి కరిచింది. అంతా వెతికారు. నల్లి దొరకలేదు. అప్పుడా దర్శకుడుగారు, నల్లినేం చెయ్యలేక నాకు శిక్షవేశారు - రెండు గంటలసేపు ఎండలో నిలబెట్టి చూశారా కాలం!

చెప్పొచ్చేదేమిటంటే ఇన్ని, చిత్రాల్లో నేనునటిస్తున్నా-ఇంతమందికి ఆధారంగా వుపయోగపడ్డానా - నన్ను మరి ఎవరూ గనునించటంలేదు. ఈ చిత్రాల విజయాలకు ఉడతాభక్తిగా నేనూ తోడ్పడ్డానని చెప్పక తప్పదు. శతదినోత్సవాలవేళలో ఒక్క తారలనేకాక, నన్నూ నాలాంటి ఇతర సీనియర్లనూ కూడా తీసుకువెళ్ళి సన్మానించమని ఇందుమూలంగా నేను నిర్మాతలను కోరుతున్నాను

—సెట్ సోఫా,

(స్టుడియో సెట్ ప్రాపర్టీ సంఘ అధ్యక్షురాలు (వాలు)

విదేశవార్తలు

విదేశవార్తలు

1954 జులై 1వరకూ మన దేశం నుండి పాకిస్తాన్ దిగుమతి చేసుకొన్న చలన చిత్రాలు మొత్తం 618ని కరాచీ కేంద్ర సెన్సారుబోర్డువారు రద్దు చేశారు. దేశీయ ఫిలిం పరిశ్రమను భారతదేశీయ చిత్రాలపోటీ నుండి కాపాడడానికి ఈ పని చేశారట.

కాని, పనిలో పనిగా–ఈ ఉపకారానికి సమానాంతరంగా అపకారం కూడా జరుగుతుందని పరిశ్రమలో ఒక వర్గం ఘోషిస్తోంది. పాకిస్తాన్‌లో తయారయే చిత్రాల సంఖ్య చాల తక్కువ కాబట్టి, ఇప్పుడు ఈ దిగుమతిని రద్దుచేయడం వల్ల దేశంలోని సినిమాలలో ఆడడానికి చిత్రాలు లేక చాల భాగం (60 వరకు) మూసివేయవలసి వస్తుందని సినిమా యజమానులు నిరసన ప్రకటించారు.

సర్కోరమా

ఫిల్మ్ ప్రపంచంలో సాధించబడిన అత్యాధునిక సాధనాలలో సర్కోరమా సినిమా ఒకటి. సోవియట్ దేశంలో మొట్ట మొదటగా యిది, జులై 1 న, మాస్కోలో అఖిలయూనియన్ ఆర్థిక విజయాల ప్రదర్శనలో మాపబడ్డది.

వర్తులాకృతిలోనున్న ఒక ప్రాంగణంలో కొత్తపద్ధతిలో తయారుచెయ్యబడిన ఈ ఫిల్మ్ ప్రదర్శించబడుతుంది. ప్రాంగణవర్తులకుడ్యాలే దీనికి తెరలుగా పనిచేస్తాయి. ప్రేక్షకులు ఏ వైపునుంచి చూచినప్పటికి చిత్రం చక్కగా కనుపిస్తుంది. ఈ సర్కోరమా బొమ్మలు సినీరమాలో కనుపించే బొమ్మలకన్న మూడింతలు పెద్దవిగా కనిపిస్తాయి.

మాస్కో డాక్యుమెంటరీ ఫిల్మ్ స్టుడియో యీ మొట్టమొదటి సర్కోరమా చిత్రాన్ని తయారుచేసింది.

7 ఏళ్లలో 1200 చిత్రాలు

రాబోవు ఏడేళ్ల ప్రణాళికక్రింద సోవియట్ చలనచిత్ర పరిశ్రమ మొత్తం 1200 చిత్రాలను నిర్మిస్తుంది, వాటిలో 1000 కథా చిత్రాలు మొత్తం చిత్రాలలో నాలుగింట మూడువంతులు యూనియన్ రిపబ్లికోల స్టూడియోలలో నిర్మించబడతాయి.

1958 లో సోవియట్ సినిమాలను 350 కోట్ల ప్రజలు చూశారు. 1965 లో సినిమా ప్రేక్షకుల సంఖ్య 500 కోట్లకు పెరుగుతుంది. దీనినిబట్టి, అనేక నగరాలలో కొత్త ఫిల్మ్ స్టూడియోలు నిర్మించబడుతున్నాయి.

దేశంలో కంతటికీ పెద్దస్టూడియోలయిన "మాస్ ఫిల్మ్", "లెన్‌ఫిల్మ్" స్టూడియోలు పూర్తిగా పునర్నిర్మించబడుతున్నాయి. రాబోవు ఏడేళ్ళలో మొత్తం 70-80 లక్షల మంది ప్రేక్షకులకు స్థలముండే సినీమా మందిరాలు (దాదాపు 11 వేల సినిమాలు) నిర్మించబడతాయి. వీటిలో 200 'వైడ్ స్క్రీన్' థియేటర్లుంటాయి.

"మానవుడిపాట్లు"

మిఖైల్ షోలఖోవ్ రచించిన "మానవుడిపాట్లు" అన్న కొత్త నవలను ఆధారం చేసుకొని, సోవియట్ చలనచిత్ర నిర్మాణ కేంద్రాలలో పెద్దదైన "మాస్ ఫిల్మ్" స్టుడియోలో తయారు చేయబడిన నూతన కథా చిత్రం యిది. ప్రధాన పాత్ర అయిన సొకోలోవ్ స్వగతంగా ఈ కథ చెప్పబడుతుంది.

వ్లాదిమిర్ మొనఖోవ్, ఈ చిత్రానికి ఛాయాచిత్రగ్రాహకులు. సుప్రసిద్ధ సోవియట్ నటుడు, సెర్గీబోన్దర్‌ఛుక్ సొకోలోవ్ పాత్రను; ఆరు సంవత్సరాల, మాస్కో బాలకుడు పావ్‌లిక్ బోరిస్కిన్, సొకోలోవ్ దత్తపుత్రుని పాత్రనూ, జినైదా కిరియన్ఖో, సొకోలోవ్ భార్య ఇరినా పాత్రనూ ప్రతిభావంతంగా నిర్వహించారు.

కొత్తచిత్రాలు

(61 వ పేజీ తరువాయి)

నటుడు శేఖర్ తీస్తున్న 'బాంక్ మానేజర్', అశోక్ పిక్చర్స్ చిత్రం 'కల్పన'—ఇవన్నీ సంగీతం, నృత్యాలు, హాస్యం సమృద్ధిగా మిళాయించి తీసే సమకాలిక వినోద ప్రధాన చిత్రాలలో ముఖ్యమైనవి. వీటిలో చాలవరకు ఈ సంవత్సరంలోనే విడుదల అవుతాయి.

పౌరాణికాలూ, ట్రిక్ సీనులు, స్టంట్‌లూ ఉండే చిత్రాలూ కావాలనుకునేవారికి ఈ యేడాది అవి విరివిగా దొరకవు. ఈ తరహా చిత్రాలు ఏదో ఒక చెడ్డరోజు చూసుకుని పూర్తిగా అంతరించిపోతాయనుకోవడంపొరబాటు. ఇవి శాశ్వతంగా ఉండేవే. వీటిలో సిద్ధహస్తులైన నానుభాయ్‌వకీల్, అక్కూ, ఏ. ఆర్. జమీందార్ (స్టంట్ నిపుణుడు), సి. ఎం. త్రివేది, రమణీకీలాల్‌షా ప్రభృతులు ఈ రంగంలో నిలబడి చిత్రాలు తీస్తున్నారు. ఈయేడూ, పైయేడూ కలుపుకున్న మొత్తంమీద ఈ కోవ చిత్రాలు పదిపన్నెండుకు మించకపోవచ్చు.

జైరాజ్ ఉచ్చదశలో ఉన్నాడు. సమర్థుడు. ఉత్సాహవంతుడు. ఆయన పేరుచెప్పి చారిత్రక చిత్రాలు కొన్ని రాగలవు.త్వరలో రాబోయే చిత్రం 'టిప్పుసుల్తాన్' ఉత్తమ చారిత్రకాలను తీసేసంస్థ మినర్వామూవిటోన్ దాని అధిపతి సొహ్రాబ్ మోడీ ఇటీవలగా సాంఘిక చిత్రాలు తియ్యడంలోనువాటిలో వేషాలు వెయ్యడంలోను నిమగ్నుడైఉండడం వల్ల, కొంతకాలంవరకూ రాగల చారిత్రక చిత్రాలు ఉత్తమోత్తమోత్తమ స్థాయికి చెందినవై ఉండవు.

మొత్తంమీద ఈసంవత్సరంలోనూ 1960 పూర్వార్థంలోనూ వైవిధ్యంగల చిత్రాలు చాలా వస్తాయి. వాటిలో చాలా మంచివని పించుకొని, విదేశాలలో మనకు మంచిపేరు తెచ్చిపెట్టగలవి ఏదొరయినా ఉంటాయని ఆశించవచ్చును. 'టచ్‌స్టోన్'

'ఇల్లరికం' చిత్రం లో
ఆర్. నాగేశ్వరరావు, సి. ఎస్. ఆర్.

★ శ్రీ బూర్గుల ★

(5-వ పేజీ తరువాయి)

దృష్టితోనే ఆంధ్రప్రదేశ్ ను సమర్థిస్తున్నా"నని వెల్లడించారు. సమైక్య ఆంధ్రప్రదేశావతరణకు తోడ్పడటమేకాక, కొత్త ప్రదేశానికి సుస్థిరమయిన, సర్వజనామోదకరమయిన మంత్రిమండలి ఏర్పడటానికి కూడా సహకరించారు.

ఈ సమైక్యత విషయంలో 1953 లో ఏర్పడిన ఆంధ్రరాష్ట్రం ప్రజలలో భేదాభిప్రాయాలు లేనేలేవు. మదరాసునుండి తరలి వచ్చిన తరువాత రాజధాని విషయమై వివాదాలు, సాధక బాధకాలు వారనుభవించినవే. ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు, హైకోర్టు, జనరల్ హాస్పిటలు, శాసనసభా భవనము మొదలయిన హంగులతో సుమారు 96 చదరపు మైళ్ళుగల హైదరాబాదు పట్టణము రాజధానిగా లభించింది. తెలంగాణాలో ఉన్న ఆజంజాహి మిల్సు, సిరిపూర్ పేపరు మిల్సు, సిర్ సిల్కు, బోధను పంచదార ఫ్యాక్టరీ, సింగరేణి, బెల్లంపల్లి బొగ్గుగనులు, ప్రాగాటూల్సు, సికిందరాబాదులోని రైల్వే కర్మాగారము ఇండియాలోనేకాదు ఆసియా ఖండములోనే ప్రముఖములయినవి. ఇటువంటి పరిశ్రమలవలన సమైక్యాంధ్ర ప్రదేశానికి తగినపుష్టి చేకూరుతుంది. ఆంధ్రప్రదేశము కావాలా—లేక తెలంగాణా విడిగా ఉండిపోవలెనా అన్న సిద్ధాంతరాద్ధాంతాలు తెలంగాణా వారిలోనే చెలరేగాయి. వారిని సుముఖులనుచేసి, ఆంధ్రప్రదేశ్ ను రూపొందించటానికి తోడ్పడిన శ్రీ బూరుగుల రామకృష్ణరావుగారు ప్రశంసార్హులు.

కేరళ గవర్నరుగా వారిసేవలు మెప్పుపొందుతున్నా యనటానికి సందేహములేదు. శ్రీ బూరుగుల రామకృష్ణరావుగారు ఇంట గెలిచి రచ్చ గెలిచిన వ్యక్తి. వారికి షష్టిపూర్తి ఉత్సవముచేయ సంకల్పించటములో ఈ కార్యము తలపెట్టిన సంస్థలు వాటి కర్తవ్యాన్ని అవి నెరవేర్చుతున్నా యనటములో సందేహము లేదు. ★

సమాధానాలు

1. శ్రీ కల్లూరి సుబ్బారావు
2. శ్రీ మాడపాటిహనుమంతరావు
3. శ్రీ ఎన్. జి. రంగా

Printed and Published for Nageswara Rao Estates (Private) Ltd, by S Radha Krishna at The Andhra Patrika Press 6 & 7 Thambu Chetty Street, Madras-1 Editor S. Sambhu Prasad

పుష్పాపచయం
చిత్రం : ఎ. వి. ఎస్. ఆర్. జోస్యులు—మంగళగిరి.

దినదినానికీ, దినదినానికీ...
రెక్సోనా
సబ్బు
మీచర్మమునకు
అతిసౌందర్యమునిచ్చును
రెక్సోనాతో మీ ముఖము కడుగుకొనే ప్రతి మాటూ ..మీ చర్మము అతి నునుపుగాను, అతి మృదువుగాను వుండును! ఎందుచేతననగా రెక్సోనాలో కేడిల్ గలదు——మీ చర్మమును పోషించునట్టిన్ని, చర్మసౌందర్యము గలిగించునట్టిన్ని నూనెల ప్రత్యేక మిశ్రమము. రెక్సోనా యొక్క మీగడ వంటి నురగను మీ చర్మములోకి బాగా రుద్ది స్నానముచేసి, అది దినదినానికీ ఎంత అతి సౌందర్యముగా నుండునో చూడండి!
మీ సౌందర్యం కోసం .....రెక్సోనా
Rexona
Rexona
BLENDED WITH CADYL